

Nr 344.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om nöjesskatt; given Stockholms slott den 12 oktober 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning om nöjesskatt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g
till
förordning om nöjesskatt.

Härigenom förordnas som följer.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

För nöjestillställning, till vilken allmänheten har tillträde mot avgift, ävensom för annan nöjestillställning, som i 5 § avses, skall erläggas en särskild avgift benämnd nöjesskatt.

2 §.

Nøjesskatten fördelas med hälften till staten och med hälften till den kommun, inom vars område nöjestillställningen äger rum.

3 §.

Med nöjestillställning avses i denna förordning:

- a) teaterföreställning, musikunderhållning, litterär underhållning samt uppvisning i konstnärlig dans;
- b) revy-, kabaret- och varietéföreställning;
- c) biografföreställning;
- d) uppvisning eller tävling i sport, idrott eller gymnastik så ock i yrkesduglighet eller eljest i skicklighet av visst slag;
- e) danstillställning;
- f) cirkusföreställning;
- g) förevisning av människor, djur eller föremål;
- h) marknads- och tivolinöjen; samt
- i) annan tillställning, som till sin art och sitt syfte är jämförlig med tillställning som avses under a)—h).

Till nöjestillställning hänföres icke visning av museum eller annan liknande inrättning, ej heller utställning av djur eller utställning av konst eller andra föremål.

4 §.

Såsom nöjestillställning, till vilken allmänheten äger tillträde, skall anses jämväl nöjestillställning, till vilken tillträde är beroende av medlemskap i viss förening eller av inbjudning, därest tillställningen

uppenbarligen utgör del av rörelse, som föreningen eller inbjudaren driver uteslutande eller väsentligen för anordnande av dylika tillställningar,

eller ingår i ett nöjesföretags rörelse och äger rum i offentlig lokal (abonnerad föreställning),

eller eljest, såsom med avseende å omfattningen av den krets som äger tillträde till tillställningen eller de villkor varunder tillträde lämnas, är att jämställa med tillställning, till vilken allmänheten har tillträde.

5 §.

Anordnas danstillställning, till vilken allmänheten äger tillträde, i lokal eller å plats, där utskänkning av spritdrycker, vin, pilsnerdricka eller alkoholfria drycker samtidigt må äga rum, eller i annan lokal, som står i obehindrad inre förbindelse med lokal som ovan sägs, skall, ändock att särskild avgift för tillträde till danstillställningen icke uppbäres, nöjesskatt utgå för densamma.

Om sättet för beräkning av nöjesskatten.

6 §.

Nøjesskatten upptages i form av skatt på biljett eller annat bevis, som berättigar till deltagande i nöjestillställning.

7 §.

Nøjesskatten utgår med 15 procent å bruttopriset för varje biljett, inberäknat skatten; dock att, om biljettpriset vid biografföreställning överstiger en krona, nöjesskatten utgör 15 procent av en krona samt 30 procent av återstoden av biljettpriset.

8 §.

För danstillställning som avses i 5 § skall, där avgift för tillträde till danstillställningen icke uppbäres eller uppbäres med lägre belopp än nedan sägs, skatten beräknas som om avgift för varje person, vilken äger rätt att deltaga i dansen, erlagts med

- a) fem kronor, där utskänkning av spritdrycker må äga rum;
- b) tre kronor, där utskänkning av vin men ej av spritdrycker må äga rum; samt
- c) en krona 50 öre, där utskänkning av endast pilsnerdricka eller alkoholfria drycker må äga rum.

Uttages vid sådan danstillställning avgift för varje dans, skall nöjesskatt utgå som om avgiften för varje dansande par utgjorde minst 50, 30 eller 15 öre för de under a)—c) angivna olika slagen av utskänkingsställen.

9 §.

Såsom biljettpris anses det ordinarie priset för den tillställning, varom fråga är, utan hänsyn till att nedsättning medgives för vissa grupper av deltagare eller att biljett utlämnas utan betalning (fribiljett).

I biljettpriset inräknas förköpsavgift, särskild sittplatsavgift eller annan dylik avgift ävensom sådan program-, garderobs- eller därmed jämförlig avgift, vars erläggande utgör villkor för tillträde till tillställningen.

Avser biljett ett flertal tillställningar eller ett flertal personer, beräknas skatt därå såsom för motsvarande antal biljetter för en tillställning eller en person. Har icke vid biljettens utlämnande bestämts, huru många tillställningar eller personer biljetten avser, beräknas skatten å biljetten till 20 procent av biljettpriset eller, då fråga är om biografföreställning, till 25 procent av nämnda pris.

10 §.

Skatt utgår icke:

a) för fribiljett, som utlämnas till begagnande av polismyndighet, ortens brandväsende eller den, som eljest å tjänstens vägnar skall närvara;

b) för fribiljett, som utlämnas till tidningsredaktion för recension eller anmälan av nöjestillställning, dock att sådan skattefrihet må åtnjutas för högst två biljetter till samma tidning för varje tillställning av enahanda beskaffenhet;

c) för fribiljett till nöjestillställning, som avses i 3 § a), då biljetten utlämnas till begagnande i studiesyfte; samt

d) för fribiljett åt barn under 12 år.

11 §.

Medgives rätt att deltaga i nöjestillställning mot avgift, utan att biljett eller annat dylikt bevis utlämnas, men kan på annat sätt, såsom genom vändkors med räkneverk eller dylikt, tillförlitlig utredning vinnas om antalet inträdesavgifter jämte motsvarande friplatser i olika prislägen, må nöjesskatten därå beräknas såsom om biljett utlämnats.

Kan sådan utredning icke vinnas, beräknas skatten till 20 procent av det bruttobelopp, som influtit i inträdesavgifter och andra därmed likställda avgifter, eller, då fråga är om biografföreställning, till 25 procent av nämnda bruttobelopp. Där tillförlitlig utredning ej kan vinnas angående den verkliga bruttoinkomsten, uppskattas denna till bruttoinkomsten vid utsålt hus eller efter annan lämplig beräkningsgrund.

12 §.

Där nöjesskatten för biljett eller eljest uppgår till del av öre, avrundas skattebeloppet till närmast högre hela öretal.

Om undantag eller befrielse från nöjesskatten.

13 §.

Nöjestillställning, som anordnas av kungl. teatern eller kungl. dramatiska teatern i Stockholm å lokal, som för teaterns verksamhet i huvudstaden stadigvarande begagnas, är undantagen från tillämpningen av denna förordning.

14 §.

För nöjestillställning, som tjänar vetenskapligt ändamål, skall nöjesskatt icke utgå.

Ej heller skall nöjesskatt utgå för nöjestillställning, som anordnas i undervisnings- eller uppfostringsyfte och som med hänsyn till sitt innehåll jämväl är ägnad att tjäna sådant syfte.

15 §.

I fråga om uppvisning eller tävling i icke professionell idrott eller gymnastik åtnjutes för varje tillställning befrielse från den del av nöjesskatten, som belöper å ett sammanlagt avgiftsbelopp av 2 000 kronor.

16 §.

Skall behållning av nöjestillställning användas uteslutande för välgörande eller allmännyttigt ändamål, såsom för beredande av hjälp åt behövande eller sjuka, för främjande av barns eller ungdoms vård, fostran eller utbildning eller för stödjande av rikets försvar, må länsstyrelsen, efter hörande av vederbörande kommun, medgiva befrielse från nöjesskatten, dock att mot kommunens avstyrkande befrielse icke må medgivas från den kommunen tillkommande andelen av skatten. Där behållningen endast till viss del skall användas för välgörande eller allmännyttigt ändamål må, enligt nyss angivna grunder, befrielse medgivas från motsvarande del av nöjesskatten.

Befrielse från nöjesskatt må jämväl, enligt i första stycket angivna grunder, medgivas då skolungdom utan medverkan av utomstående anordnar nöjestillställning, i vilken till huvudsaklig del ingå andra nöjen än dans och vars behållning, utan att vara avsedd för välgörande eller allmännyttigt ändamål, avses skola användas till främjande av skolans bästa eller eljest till att främja eleverns gemensamma intresse.

17 §.

Lämnas ej sådant medgivande som i 16 § sägs eller är fråga om nöjestillställning av annat slag än där avses, må kommunen, om skäl därtill äro, medgiva befrielse från den kommunen tillkommande andelen av nöjesskatten.

18 §.

Preliminärt beslut om befrielse från nöjesskatt enligt 16 eller 17 § må meddelas innan nöjestillställning hålles. I sådant fall må slutligt beslut, innefattande befrielse från nöjesskatt, icke meddelas förrän anordnaren av tillställningen inkommit med redovisning över densamma.

Befrielse från nöjesskatt enligt 16 eller 17 § må icke meddelas i anledning av ansökan som inkommit senare än tre månader efter det tillställningen ägt rum.

Om nöjesskatten vid s. k. sammansatta tillställningar.

19 §.

Är tillställning sammansatt av skilda delar, av vilka någon är att anse såsom nöjestillställning, skall frågan huruvida nöjesskatt skall utgå bedömas med hänsyn till tillställningens huvudsakliga innehåll och syfte.

Vad i första stycket sägs skall äga motsvarande tillämpning i fråga om beräkningen av nöjesskatt för sådan av skilda delar sammansatt nöjestillställning, där nöjesskatten för de olika delarna beräknas efter olika grunder.

20 §.

Uttages särskild avgift för tillträde till lokal eller område, inom vilket anordnats en eller flera särskilda nöjestillställningar, skall, oavsett om tillställningen eller någon av dem är avgiftsbelagd eller icke, nöjesskatt utgå å förstnämnda avgift, såvida denna icke kan anses huvudsakligen avse tillgång till, förutom själva lokalen eller området, sådana anordningar för vilka nöjesskatt ej skall utgå.

*Om uppbörd av nöjesskatten.***21 §.**

Nøjesskatten skall erläggas av den som anordnar nöjestillställningen.

22 §.

Det åligger den kommun, inom vars område nöjestillställning äger rum, att fastställa nöjesskattens belopp samt uppbära densamma. Jämväl i övrigt ankommer det på kommunen att övervaka att gällande bestämmelser rörande nöjesskatten efterföljas.

De uppgifter som enligt vad nu sagts åvila kommunen skola fullgöras i Stockholm av överståthållarämbetet, i annan stad av drättselkammaren samt på landet av kommunalnämnden, där ej kommunen annorledes bestämt.

23 §.

Där ej Kungl. Maj:t annorlunda förordnar är anordnare av nöjestillställning skyldig att till uppbördsmyndigheten överlämna på heder och samvete avgiven deklARATION rörande vid tillställningen influtna avgifter.

24 §.

Det åligger kommun att till statsverket inleverera staten tillkommande andel av influten nöjesskatt.

*Särskilda bestämmelser.***25 §.**

Kommuns beslutanderätt i frågor som avses i 17 § må kommunen överlåta åt den i 22 § andra stycket angivna myndigheten eller åt annan kommunal nämnd eller styrelse.

26 §.

Äger nöjestillställning rum inom två eller flera kommuner och kunna uppbördsmyndigheterna i dessa kommuner ej överenskomma om nöjesskattens uttagande och fördelning, har vederbörande länsstyrelse att på framställning förordna därom. Höra kommunerna under olika länsstyrelser, bestämma dessa gemensamt.

27 §.

I fråga om nöjestillställning, som hålles inom municipalsamhälle eller inom köping vilken ej utgör egen kommun, skall vad i denna förordning sägs angående kommun äga motsvarande tillämpning beträffande municipalsamhället eller köpingen.

28 §.

Om ansvar i vissa fall för den som i deklARATION, varom i 23 § sägs, lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

29 §.

Underlåter någon att inom behörig tid avgiva föreskriven deklARATION eller, då deklARATION befunnits ofullständig, att på anmodan av uppbördsmyndigheten inom förelagd tid fullständiga densamma, vare förlustig rätten att överklaga uppbördsmyndighetens beslut rörande det skattebelopp, för vars fastställande deklARATIONEN skolat ligga till grund.

30 §.

Den som icke åtnöjes med uppbördsmyndighetens beslut rörande nöjesskatt och som ej till följd av stadgandet i 29 § förlorat sin rätt till talan, äger i beslutet söka rättelse hos länsstyrelsen genom besvär, vilka skola hava inkommit till länsstyrelsen inom en månad från den dag, då klaganden erhöLL del av beslutet.

I länsstyrelsens utslag i anledning av besvär enligt första stycket eller i annat ärende rörande nöjesskatt må ändring sökas hos Kungl. Maj:t genom besvär, vilka skola hava inkommit till finansdepartementet inom en månad från den dag, då klaganden av beslutet erhöLL del; dock äger menighet som klagat tillgodonjuta femton dagar längre besvärstid än nu sagts.

31 §.

De ytterligare föreskrifter, som erfordras för tillämpningen av denna förordning, meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1946, från och med vilken dag förordningen den 14 juni 1940 (nr 478) om nöjesskatt samt förordningen samma dag (nr 479) om särskild avgift vid nöjestillställning, anordnad av kungl. teatern eller kungl. dramatiska teatern i Stockholm, skola upphöra att gälla.

Sistnämnda båda förordningar skola dock alltjämt äga tillämpning i fråga om nöjestillställning, som tagit sin början före denna förordnings ikraftträdande.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 oktober 1945.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och ecklesiastikdepartementen samt t. f. chefen för handelsdepartementet statsrådet Danielson anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, fråga om *revision av gällande bestämmelser om nöjesskatt* samt anför därvid följande.

Inledning.

De nu gällande bestämmelserna om nöjesskatt äro upptagna i förordningen den 14 juni 1940 (nr 478) om nöjesskatt samt kungörelsen samma dag (nr 481) med tillämpningsföreskrifter till nämnda förordning. Genom förordning den 26 november 1943, nr 786, har nöjesskatteförordningen ändrats i vissa hänseenden.

Enligt nöjesskatteförordningen gäller såsom huvudregel, att för nöjestillställning, till vilken allmänheten har tillträde mot avgift, skall uttagas en särskild avgift, benämnd nöjesskatt, vilken fördelas mellan staten och vederbörande kommun. Denna nöjesskatt — som upptages i form av skatt på biljett eller annat bevis, som berättigar till deltagande i nöjestillställning och beräknas i förhållande till bruttopriset för varje biljett, inberäknat skatten — utgår efter olika taxor, beroende på nöjestillställningens art och syfte. Enligt *taxa I*, som tillämpas dels vid konsert, operaföreställning och annan musikalisk föreställning, dramatisk och litterär föreställning samt uppvisning i konstnärlig dans och dels i fråga om uppvisning eller tävling i icke professionell idrott samt hästkapplöpning och travkörning, utgör nöjesskatten 15 procent av biljettpriset. Vid biografföreställning uttagas nöjesskatt enligt *taxa II* med 15 procent av biljettpriset, när detta icke överstiger en krona, och eljest med 15 procent av en krona samt 30 procent av återstoden av biljettpriset. Slutligen tillämpas *taxa III* vid ett flertal slag av nöjestillställningar såsom vid cirkus-, varieté- och kabaretföreställning, uppvisning eller tävling i professionell idrott, danstillställning samt vid marknads- och tivolinöjen. Enligt *taxa III* utgör nöjesskatten 20 procent av biljettpriset, när detta icke överstiger 50 öre, och eljest 20 procent av 50 öre samt 30 procent av återstoden av biljettpriset.

Är nöjestillställning sammansatt av delar, som falla under olika taxor, bestämmes skatten efter den del som är den huvudsakliga.

Beträffande den s. k. restaurangdansen gälla särskilda regler för beräkning av nöjesskatten i sådana fall, då särskild avgift för tillträde till dans-tillställningen icke upptages eller avgift uppbäres med visst lägre belopp.

Äger nöjestillställning rum uteslutande för välgörande eller allmännyttigt ändamål, må länsstyrelsen, när kommunen det tillstyrkt, medgiva befrielse från nöjesskatten eller skattebeloppets användande för det ändamål, till vars främjande tillställningen anordnats. Lämnas ej sådant medgivande av länsstyrelsen eller är fråga om nöjestillställning av annat slag, må kommunen, när skäl därtill äro, medgiva att den kommunen tillkommande andelen av skatten återbetalas att användas på nyss angivet sätt.

Nöjesskatteförordningen äger icke tillämpning å nöjestillställning, anordnad av kungl. teatern eller kungl. dramatiska teatern i Stockholm å lokal, som för teaterns verksamhet i huvudstaden stadigvarande begagnas. Om avgift för sådan nöjestillställning gälla särskilda föreskrifter, upptagna i förordningen den 14 juni 1940 (nr 479) om särskild avgift vid nöjestillställning, anordnad av kungl. teatern eller kungl. dramatiska teatern i Stockholm. Ifrågavarande föreskrifter innebära bland annat, att influtna avgifter skola användas för dessa teatrars verksamhet enligt Kungl. Maj:ts bestämmande.

Vid 1944 års riksdag var frågan om tillämpningen av nöjesskatteförordningen föremål för uppmärksamhet. Sedan riksdagens år 1943 församlade revisorer framställt vissa erinringar med avseende å bestämmelserna i nämnda förordning — därvid revisorerna *dels* påtalat vissa rådande svårigheter att i praktiken avgöra, huruvida en nöjestillställning vore att anse som offentlig och såsom sådan underkastad nöjesskatt, ävensom att bestämma den taxa, efter vilken skatt för en viss nöjestillställning rätteligen borde utgå, *dels ock* påtalat det förhållandet, att de vid s. k. förköp betingade pristilläggen vore befriade från nöjesskatt — anförde riksdagen i skrivelse den 10 juli 1944 (nr 455), att riksdagen funne befogat, att åtgärder vidtoges för att i görligaste mån undanröja de påtalade svårigheterna vid nöjesskatteförordningens tillämpning och för att åstadkomma en såvitt möjligt likformig beskattning av nöjestillställningar av samma slag. I skrivelsen anfördes vidare att, vad beträffade frågan om beskattning av de s. k. förköpstilläggen, vissa skäl syntes tala för att skattskyldigheten, på sätt revisorerna ifrågasatt, utvidgades till att omfatta jämväl dessa tillägg. Under återopande härav anhöll riksdagen, som fann lämpligt att omhandlade spörsmål bleve föremål för vidare behandling, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa översyn av nöjesskatteförordningen.

Jämväl i vissa andra framställningar till Kungl. Maj:t ha påyrkats ändringar i nämnda förordning.

Sedan Kungl. Maj:t den 20 oktober 1944 bemyndigat chefen för finansdepartementet att tillkalla högst tre sakkunniga att inom departementet bi-

träda med utredning om revision av gällande bestämmelser rörande nöjesskatten, tillkallade jag med stöd av nämnda bemyndigande borgmästaren J. Laurin, uppbördsintendenten A. Lundberg och ordföranden i svenska teaterförbundet, regissören Sven d'Ailly att såsom sakkunniga inom departementet biträda med utredningen, därvid åt Laurin uppdrogs att i egenkap av ordförande leda de sakkunnigas arbete.

Efter fullgjort uppdrag ha de sakkunniga, vilka antagit benämningen 1944 års nöjesskatteutredning, den 10 februari 1945 till mig överlämnat en samma dag dagteknad *PM angående ändrade bestämmelser om nöjesskatt*. Denna promemoria torde få såsom *Bihang* fogas vid statsrådsprotokollet för denna dag.

Översikt över innehållet i de sakkunnigas promemoria.

I promemorian har till en början lämnats vissa statistiska uppgifter rörande den omfattning i vilken nöjesskatt utgått. Av dessa uppgifter må här omnämnas, att under år 1943 influtit i nöjesskatt sammanlagt omkring 31,2 miljoner kronor, att statsverkets inkomst av nöjesskatten under budgetåret 1943/44 uppgått till cirka 17,3 miljoner kronor, samt att den kommunala andelen av nöjesskatten i städerna under år 1943 fördelats på taxorna I—III efter procenttalen 12,3, 67,2 och 20,5.

Beträffande gränsdragningen mellan skattepliktiga och skattefria nöjestillställningar ha de sakkunniga anfört, att alla de slag av nöjen, som enligt nuvarande bestämmelser och därå grundad praxis vore skattepliktiga, borde även i fortsättningen i princip drabbas av nöjesskatt. Det hade vidare syntts de sakkunniga önskvärt att utsträcka nöjesbeskattningen att omfatta vissa tillställningar, vid vilka förströelsemomentet vore mera framträdande men vilka icke ansetts ingå i någon av de i 1940 års förordning uppräknade nöjesformerna. Sålunda borde alla uppvisningar eller tävlingar i sport, idrott eller gymnastik vara skattepliktiga. Vidare borde alla slag av uppvisningar eller tävlingar, som icke avsåge sport eller idrott — t. ex. frågesporttävlan, mannekänguppvisning samt uppvisning eller tävling avseende viss yrkesskicklighet — ävensom förevisningar av egenartade människor, djur eller föremål bliva nöjesbeskattade. Å andra sidan borde till nöjestillställning icke hänföras utställning, ej heller museum och liknande inrättning samt ej heller annan tillställning, om den tjänade vetenskapligt ändamål eller anordnades i undervisnings- eller uppfostringssyfte.

Vad härefter angår frågorna om skilda taxor eller enhetlig taxa samt om skattesatsen ha de sakkunniga för sin del förordat en enhetlig nöjesskatt å 20 procent. Då emellertid enligt de sakkunnigas mening en dylik skärpning av nöjesskatten för de nu till taxa I hänförliga nöjestillställningarna knappast rimligen borde genomföras utan att kompensation i en eller annan form bereddes icke endast teater- och musikverksamhet utan även idrottsrörelsen, ha de sakkunniga framlagt vissa förslag till sådan kompensation.

Sålunda ha de sakkunniga beträffande idrottsrörelsen föreslagit den lindringen i nöjesbeskattningen, att för uppvisning eller tävling i icke professionell idrott eller gymnastik eller i hästsport nöjesskatten skulle utgå endast å det belopp, varmed summan av de erlagda avgifterna överstege 2 000 kronor.

I fråga om nöjesbeskattningen av teater- och musiklivet ha de sakkunnigas majoritet (Lundberg och d'Ailly) förordat, att höjningen av denna beskattning skulle kompenseras på så sätt att en viss del — tre procent — av de sammanlagda nöjesskattemedlen skulle avsättas till en fond, som enligt Kungl. Maj:ts bestämmande skulle användas till främjande av teater- och musiklivet. De sakkunnigas ordförande (Laurin) har funnit den närmast till hands liggande lösningen vara, att då staten redan genom utdelning av lotterimedel bedreve en omfattande bidragsverksamhet för ifrågavarande ändamål, en compensation lämnades åt den teater- och musikverksamhet, som icke ansåges böra drabbas av skatthöjningen, genom en utvidgning av den sålunda redan bedrivna understödsverksamheten.

De sakkunniga ha framhållit, att de utgått ifrån att den bestämmelse som för närvarande gällde om nöjesskattens fördelning mellan stat och kommun i princip skulle bibehållas.

Vad angår möjligheterna att erhålla befrielse från nöjesskatt ha de sakkunniga föreslagit, att om behållning av nöjestillställning skulle användas uteslutande för välgörande eller allmännyttigt ändamål länsstyrelsen skulle äga att, efter *hörande* av kommunen, medgiva befrielse från nöjesskatten. Kommunen skulle enligt förslaget äga att, när skäl därtill vore, medgiva befrielse från den kommunen tillkommande andelen av nöjesskatten.

Yttranden över de sakkunnigas promemoria.

Över de sakkunnigas promemoria ha yttranden efter remiss avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, kammarrätten, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i samtliga län, ungdomsvårdskommittén, svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund, teaterrådet, Kungl. teatern, svenska teaterförbundet, riksteaterns publikorganisation, svenska musikerförbundet, Sveriges biografägareförbund, svenska travsportens centralförbund, jockeyklubben i Stockholm, svenska gymnastik- och idrottsföreningarnas riksförbund, föreningen Sveriges idrottsplatser, folkets parkers centralorganisation, folkets husföreningarnas riksorganisation, Sveriges tivoliägareförening, svenska exekutionsmännens riksförbund, föreningen Sveriges landsfiskaler och föreningen Sveriges stadsfogdar. Vid överståthållarämbetets yttrande har fogats yttrande av en utav uppborrdskommisarierna i Stockholm. Länsstyrelserna ha i flera fall vid sina yttranden fogat yttranden från magistrater, drätselkammare, kommunalnämnder m. fl.

Vidare ha i anledning av de sakkunnigas förslag skrifter inkommit från teaterledarna Martha Lundholm och Harry Roeck-Hansen, båda i Stock-

holm, Nya teatern, Stockholm, Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamling samt Sveriges storloge av IOGT.

Till en början torde jag få lämna en redogörelse för vad i yttrandena anförts i fråga om huvudpunkterna i sakkunnigförslaget.

a. Allmänna uttalanden.

I åtskilliga yttranden ha anförts vissa mera allmänna synpunkter rörande för- och nackdelarna med det framlagda sakkunnigförslaget.

Av de yttranden, däri sakkunnigförslaget i princip tillstyrkts, må följande här omnämnas.

Statskontoret har understrukt, att åtskilliga av de svårigheter, som vore förknippade med en tillämpning av nu gällande bestämmelser rörande nöjesskatt, skulle försvinna därest en enhetlig taxa infördes. Jämväl beräkningen och uppbörden av skattemedel skulle förenklas. Då det framlagda förslaget förefölle i stort sett väl avvägt, förordade statskontoret, att nöjesskattelagstiftningen omlades och utformades i enlighet med förslaget.

Uppbördskommissarien i Stockholm har i sitt yttrande, som jämväl åberopats av *överståthållarämbetet*, uttalat att det framlagda förslaget onekligen innebure en hel del påtagliga förbättringar och avsevärda fördelar framför nu gällande bestämmelser. Flertalet av de anmärkningar som riktats mot de nuvarande bestämmelserna hade genom förslaget undanröjts och förslaget innebure otvivelaktigt en förenkling för såväl uppbördsmyndigheterna som arrangörerna. I princip syntes därför intet vara att erinra mot ett antagande av förslaget.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har anfört, att det icke torde råda mer än en mening om att den gällande nöjesskatteförordningens differentiering av skilda slag av nöjesanordningar i ett flertal taxor vore förenad med så betydande brister och olägenheter, att dess slopande och ersättande med en enhetlig taxa framstode såsom ett oavvisligt krav vid en omarbetning av nöjesskatteförordningen.

Vidare har *länsstyrelsen i Kronobergs län* framhållit, att den nuvarande lagstiftningen med olika taxor medfört många svårigheter vid rättstillämpningen. Genom de sakkunnigas förslag om en enhetlig taxa skulle därför stora fördelar vinnas för såväl arrangörerna av nöjestillställningar som uppbördsmyndigheterna.

Länsstyrelsen i Blekinge län har anfört, att fördelen av den förenkling med avseende å nöjesskattens beräkning, som föreslagits av de sakkunniga, vore uppenbar. Med en enhetlig taxa komme alla de svårigheter, som för närvarande förelåge vid avgörandet av till vilken taxa en nöjestillställning skulle hänföras, att helt bortfalla. För anordnaren av nöjestillställning vore en enhetlig taxa förmånlig, då han härigenom på förhand visste efter vilken grund nöjesskatt komme att beräknas. En enhetlig taxa medförde för skattemyndigheternas del en lindring i arbetet med skattens debitering och uppbörd.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har uttalat, att då fördelarna av en omläggning vore påtagliga och utredningen tillkommit just i syfte att förenkla skatteförfarandet, länsstyrelsen för sin del icke hade något att erinra mot de huvudgrunder, varpå förslaget byggde.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län har framhållit, att förslaget syntes innebära flera påtagliga förbättringar och finge anses väl ägnat att undanröja de olägenheter, som förefunnes vid tillämpningen av nu gällande bestämmelser angående nöjesskatt, icke minst beträffande uppboords- och redovisningsförfarandet.

Folkets parkers centralorganisation har anfört följande.

Det föreliggande förslaget till ny förordning avviker i flera punkter från nu gällande. Den viktigaste och mest omfattande förändringen torde vara den, att principen för nöjesskattens uttagande blivit omlagd. Principen med en enhetlig skattetaxa hälsa vi med tillfredsställelse, då vi genom erfarenhet av tillämpningen av nu gällande förordning icke ha enbart goda erfarenheter av densamma. I detta avseende hänsyfta vi närmast på tolkningen av de olika sceniska prestationerna i folkparkerna, vilka alltid varit en svår stötesten vid bedömningen och vilka förorsakat många överklaganden, beroende på olika uppfattningar om de sceniska programmets konstnärliga värde. På senare år har tillämpats den praxis, att de konstnärliga prestationerna i en folkpark icke äro avgörande för fastställande av taxegrupp; i stället bedömes uttagandet av nöjesskatten efter den tid, som scenuppträdandet tager i anspråk och denna tid jämföras med den tid, som övriga inom folkparken befintliga nöjen ha till sitt förfogande. Följden av detta har på många håll blivit, att dansen, som av den tid som folkparken är öppen har längsta tiden till sitt förfogande, vid bedömandet ansetts utgöra det huvudsakliga, oaktat att vi i vår verksamhet anordna dansen såsom ett komplement till de övriga förekommande arrangemangen. Dylika tolkningssvårigheter och därav uppkommande tvister bortfalla helt genom den nu föreslagna enhetliga beskattningen.

Sveriges tivoliägareförening har ansett, att förslaget till ny förordning om nöjesskatt innebure påtagliga förbättringar i förhållande till nu gällande bestämmelser. Det nuvarande systemet med skilda skatteskalor hade medfört tolkningstvister såväl beträffande artisternas klassificering i och för sig som ock särskilt vid avgörandet av, vilken del av en sammansatt nöjestillställning som skulle anses vara den huvudsakliga. Visserligen bortföle med enhetsskatten den förutvarande ekonomiska drivfjädern att framföra artister och andra attraktioner, hänförliga till taxa I, men föreningen hölle före, att såväl artistkåren som publiksmaken vunnit sådan stadga, att även i fortsättningen i minst samma omfattning som förut artister av hög klass komme att bliva anlitade.

I vissa andra remissyttranden har uttalats tvekan om lämpligheten av sakkunnigförslagets genomförande. Sålunda har *länsstyrelsen i Kalmar län* anfört.

Det kan enligt länsstyrelsens förmenande icke anses tillfredsställande att samtliga nöjestillställningar jämföras i nöjesskattehänseende. Det måste exempelvis te sig stötande både för anordnarna av sådana i konstnärligt och

kulturellt avseende högt stående teaterföreställningar eller konserter, som verkligen avse att bereda god underhållning, och för den allmänhet, som besöker sådana tillställningar, att nöjesskatt skall utgå efter samma procentsats, som gäller för marknads- och tivolinöjen, uppträdanden av kabaretartister, dansbanor och dylika slag av enklare nöjen, som visat sig medföra en icke önskvärd förflackning av i synnerhet ungdomens nöjesliv. Därest det låte sig göra att i en författning tydligt och klart åtskilja olika slag av nöjestillställningar efter deras inbördes kvalitet i fråga om underhållsvärde och konstnärlig nivå skulle länsstyrelsen vara mest benägen för att bibehålla den nuvarande taxindelningen, därvid nöjesskatten, med borttagande av den för taxorna II och III gällande progressiviteten, förslagsvis kunde utgå efter 15 procent i taxa I, efter 20 procent i taxa II och efter 25 procent i taxa III. Då det emellertid icke torde vara möjligt att uppdraga sådana bestämda gränser emellan olika slag av nöjestillställningar och då de sakkunnigas förslag i denna del medför påtagliga fördelar i jämförelse med nu gällande bestämmelser för uttagande av nöjesskatt, — — — anser sig länsstyrelsen, om än med viss tvekan, böra ansluta sig till de sakkunnigas förslag om fastställandet av en enhetlig nöjesskatt.

Länsstyrelsen i Kristianstads län, som vitsordat att en enhetlig beskattning av alla slag av nöjestillställningar medförde avsevärda fördelar, har understrukit att vissa icke önskvärda konsekvenser skulle uppkomma i följd av den föreslagna enhetliga skattesatsen. Detta gällde framför allt den höjning av skatten som den högre taxan medförde för teater och musik. Enligt länsstyrelsens mening vore det mycket betänkligt att skärpa skatten för de mera högtstående nöjesarrangemangen, till vilka väl teater och musik finge räknas, medan enklare och mindervärdigare gynnades genom de föreslagna bestämmelserna.

I huvudsak samma ståndpunkt har intagits av *länsstyrelsen i Gävleborgs län*.

Drättselkammaren i Linköping har anfört, att erfarenheten visat att nöjesskatteförordningen i sin nuvarande form måste anses ofullständig och i vissa hänseenden mindre väl avvägd. Särskilt hade den i förordningen föreskrivna differentieringen av nöjesskatten visat sig svår att tillämpa. Så mycket mera glädjande vore det därför att kunna konstatera, att åtskilliga av de brister, som vidlåde nöjesskatteförordningen, eliminerats i det föreliggande förslaget. Ett antal nya bestämmelser hade dessutom tillkommit, bland vilka förslaget om en enhetlig taxa för alla slag av nöjestillställningar förtjänade särskilt omnämnande, enär de fördelar en sådan enhetlig beräkningsgrund skulle medföra näppeligen kunde överskattas. Ehuru drättselkammaren sålunda ansåge förslaget i stort sett tillfredsställande, betvivlade drättselkammaren dock starkt, att detsamma utgjorde den bästa lösningen. Det vore nämligen uppenbart att en icke önskvärd förskjutning av skattebördan skulle ske till sämre nöjesarters förmån. Dessutom hyste drättselkammaren den uppfattningen, att inkomsterna av nöjesskatt efter den nya förordningens ikraftträdande komma i flertalet kommuner att bli avsevärt reducerade. För Linköpings vidkommande komme denna nedgång att uppgå till åtskilliga tusental kronor. Fördelarna med ett enhetligt taxesystem syntes dock

så uppenbara, att hänsyn till eventuella ekonomiska uppoffringar i detta sammanhang måste åsidosättas.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län har ansett, att fördelen med enhetliga skattesatser för nöjesskattens uttagande vore ur tillämpningssynpunkt uppenbar. Icke desto mindre ställde länsstyrelsen sig tveksam till förslaget om en enhetlig taxa. Differentieringen av nöjesskatten hade onekligen en viss uppfostrande verkan, då arrangörerna av en tillställning ofta sökte att genom programmets läggning få skatten beräknad efter så låg taxa som möjligt. I den mån man lyckades härutinnan minskade visserligen det allmännas inkomst av nöjesskatten men å andra sidan höjdes vissa nöjeställningars allmänna nivå, en fördel som i detta sammanhang icke borde helt förbises.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har anfört följande.

De invändningar av mera principiell art, som kunna resas mot de sakkunnigas förslag, kunna sammanfattas sålunda. Mera uppmuntransvärda och i regel ekonomiskt mindre bärkraftiga nöjesformer skulle komma att beskattas hårdare än nu är fallet. Den föreslagna skattelindringen komme i realiteten att betyda ett bibehållande av nuvarande system med skilda skattesatser men med den väsentliga skillnaden, att i stället för en för kvalitativt jämförbara nöjen nu likartad och rättvis beskattning komme ett system, som i fråga om till art och syfte likvärdiga nöjen innebure en differentiering, vilken måste framstå såsom orättvis och som i det särskilda fallet, vid beviljande av skattelindring, icke helt utslöte godtycke och orättvisa. Slutligen synes skattelindring för många enligt taxa III nu beskattade nöjen knappast påkallad och den torde sannolikt bliva större än de sakkunniga antagit. Minskningen i totala inkomsten av nöjesskatten bleve förmodligen också större än som beräknats.

Berörda förhållanden göra, att länsstyrelsen allvarligen ifrågasätter, huruvida icke en överarbetning av gällande nöjesskatteförordning i syfte att avhjälpa densamma ovedersägligen vidlådande brister vore att föredraga framför införandet av en enhetlig skattesats. Särskilt borde då beaktas bl. a., att de föräldrade bestämmelserna i 2 § äro i behov av omarbetning i den riktning, som skett i förslaget till ny förordning. Vidare att en så klar avgränsning som möjligt göres mellan nöjen, som böra beskattas efter taxa I och efter taxa III. Slutligen också att reglerna för beskattning av sammansatta tillställningar och av inträdesbiljetter till nöjesområden med nöjesformer, som beskattas efter skilda taxor, ändras och utformas så, att nu föreliggande osäkerhetsmoment undanröjas.

Svenska stadsförbundet, som avstyrkt de sakkunnigas förslag, har till motivering för denna sin ståndpunkt anfört.

Alltsedan nöjesskatten år 1919 infördes, har skatten utgått enligt olika taxor för olika nöjen efter en gradering, som sökt ta hänsyn till nöjenas värde ur kulturella eller andra synpunkter. Att man vid beskattningen bör eftersträva en sådan gradering av nöjena synes styrelsen uppenbart. Den graderade taxan har visserligen i sin nuvarande utformning otvivelaktigt medfört åtskilliga olägenheter. När de sakkunniga för att råda bot på olägenheterna föreslå att helt slopa graderingen, ha de emellertid gått för långt. Enhetliga och förenklade skattetekniska regler äro utan tvivel i och för sig av godo, men deras värde får icke bedömas utan hänsyn till den verklighet de reglera. Man måste vara beredd att offra smärre värden för att vinna enhetlighet och förenkling, men vinsten får ej köpas på bekostnad av väsentliga värden.

De sakkunniga ha själva varit på det klara med att deras förslag har många icke önskvärda konsekvenser. De ha sökt undvika de svåraste genom sina i olika alternativ framlagda förslag till stöd åt teater och musik samt idrott. Förbundet är emellertid övertygat om att förslagen till stöd åt teater- och musiklivet icke komma att ge effektiv kompensation för skattehöjningen, särskilt icke åt de mindre konstutövarna. Vare sig man föredrar majoritetens eller ordförandens förslag synes man dessutom, om man alls skall nå någon effekt med stödåtgärderna, få lov att sätta i gång en icke obetydlig administrativ apparat och vara nödsakad att träffa många tämligen ömtåliga avgöranden om olika företags konstnärliga värde. Förbundet kan ej heller komma ifrån, att det rent principiellt knappast kan vara riktigt att av vissa skatteobjekt medvetet uttaga en alltför hög skatt och kompensera detta med att i gengäld utbetala ett understöd.

I anslutning härtill har stadsförbundet föreslagit att — för att taga fasta på önskvärdheten av både gradering av nöjena och enhetlighet i taxan — de nu enligt taxa I beskattade konstnärliga tillställningarna samt icke professionell idrott och gymnastik helt fritoges från nöjesskatt och att för de därefter kvarstående skattepliktiga nöjena infördes en enhetlig skattesats om 25 procent. Om detta förslag icke skulle anses genomförbart, ville förbundet i andra hand föreslå, att de nuvarande skatttaxorna behölles och att man sökte andra utvägar att undgå de med dem förenade olägenheterna. Härvidlag borde ifrågakomma en modernisering och differentiering av katalogen över skattepliktiga nöjeställningar samt skärpta bestämmelser rörande beskattning av sammansatta tillställningar och inträdesavgifter till festplatser o. d.

Drätselkammaren i Malmö har ansett sig böra fästa uppmärksamheten på att de minst uppmuntransvärda tillställningarna skulle enligt sakkunnigförslaget komma att erhålla en kraftig reduktion av skattebördan, att teaterföreställningar och konserter hårt betungades samt att en ej obetydlig minskning av nöjesskatteintäkterna vore att förvänta. I anslutning härtill har drätselkammaren åberopat en uppställning rörande nöjesskatten i Malmö för viss tidsperiod, därvid nöjesskatten uträknats dels med tillämpning av nu gällande förordning och dels i enlighet med de sakkunnigas förslag. Enligt denna uppställning skulle vid tillämpning av sakkunnigförslaget nöjesskatten ha *minskat* med cirka 20 000 kronor för uppvisning eller tävling i icke professionell idrott, gymnastik och hästsport, med omkring 36 000 kronor för biograföreställningar och med omkring 79 000 kronor för sådana tillställningar, vilka för närvarande hänfördes till taxa III, samt *ökat* med omkring 81 000 kronor för teater, konserter och liknande tillställningar.

Slutligen har *stadsrevisorn i Göteborg* anfört, att vid en enhetlig skattesats av 20 procent en minskning i nöjesskatteinkomsten syntes vara att förvänta. För Göteborgs vidkommande kunde minskningen i inkomsten (den kommunala delen) beräknas till omkring 77 000 kronor, därav för biograföreställningar 12 000 kronor och för övriga nöjen 65 000 kronor. Härifrån skulle avgå skatteökningen för nöjen enligt taxa I med omkring 25 000 kronor, varför den totala minskningen komme att bliva omkring 52 000 kronor, allt för år räknat.

b. Förslaget om en enhetstaxa å 20 procent av bruttosumman.

I flera remissyttranden har hemställts, att nöjesskatten skulle såvitt anginge vissa slag av tillställningar fastställas efter andra grunder än de i förslaget angivna.

Sålunda har *stadsrevisorn i Göteborg* framhållit, att ökade nöjesskattemedel skulle kunna tilldelas kulturella institutioner och idrottsrörelsen, därest nöjesskatten för danstillställningar bibehölles vid en nivå, som nära anslöte sig till den nu gällande. Jämväl *stadsombudsmannen i Göteborg* har ansett, att frågan huruvida den nuvarande taxa III kunde bibehållas för danstillställningar borde närmare undersökas.

Vidare har *länsstyrelsen i Örebro län* uttalat att, med hänsyn till marknads- och tivolinöjenas skadliga inflytande, en strängare beskattning av dessa nöjen än med 20 procent vore önskvärd. För att icke principen med enhetlig taxa skulle rubbas syntes det härvidlag böra övervägas om icke för skattens beräkning skulle liksom fallet redan vore i fråga om restaurangdansen fastställas en viss fingerad minimiavgift för deltagande i nöjesanordningen.

Länsstyrelsen i Östergötlands län, som avstyrkt en skärpning av nöjesskatten för teater- och musiktillställningar, har anfört att med hänsyn till den minskning i nöjesskatteinkomsterna, som i följd härav kunde bli följden, en viss höjning av skattesatsen för övriga i 2 § i sakkunnigförslaget angivna slag av nöjestillställningar borde kunna tagas under övervägande.

I åtskilliga yttranden har påtalats, att en taxa bestämd till 20 procent av bruttosumman vore alltför hög beträffande vissa slag av nöjestillställningar.

Sålunda har i flera yttranden uttalats, att såväl teater- och musiklivet som idrottsrörelsen komme att drabbas alltför hårt av nöjesskatten därest de sakkunnigas förslag genomfördes. Till dessa yttranden torde jag emellertid senare få återkomma.

Vidare har *länsstyrelsen i Malmöhus län* framhållit, att även om möjlighet öppnats för viss till teater och musik hänförlig konstnärlig verksamhet att erhålla kompensation för ifrågasatt skatteförhöjning, så återstode dock ett flertal till taxa I nu hänförliga föreställningar, för vilka sådan gottgörelse varken författningsenligt eller på annat sätt kunde påräknas. Detta vore fallet bl. a. med dels sådan dramatisk och litterär verksamhet, som ej vore scenisk, dels ock konstnärlig dans. Med hänsyn till art och syfte syntes dessa konstformer knappast böra i beskattningsavseende ställas oförmånligare än teater och musik. Det vore därför att förmoda, att krav komme att resas på skatte- lindring för även andra nöjen än för dem som medgivits sådan i förslaget.

I vissa yttranden ha framställts förslag om att nöjesskatten för ideella folk- rörelser och ungdomsorganisationer skulle utgå med lägre belopp än vad de sakkunniga föreslagit.

Länsstyrelsen i Blekinge län har sålunda framhållit, att någon begränsning av nöjesskatten för andra ideella ungdomsrörelser än idrotten icke funnes i förslaget. Vissa ideella föreningar utförde emellertid ett för ungdomens fost-

ran synnerligen betydelsefullt arbete. För anskaffande av medel för sin verksamhet nödgades dessa ofta anordna nöjestillställningar, vid vilka skatten kunde uppgå till belopp, som avsevärt reducerade nettovinsten av tillställningen. Det kunde ifrågasättas, huruvida icke en lindring beträffande nöjesskatten borde i någon form beredas föreningar av ifrågavarande slag.

Länsstyrelsen i Västmanlands län har anfört, att önskemålet att vid den nödvändiga revisionen av nöjesskatteförordningen kunna lindra skattebördan för de ideella folkrörelser och ungdomsorganisationer, som för sin verksamhet vore beroende av inkomster från nöjesanordningar, i det föreliggande förslaget icke kunnat tillgodoses. Detta vore en olägenhet, vilken nog alltjämt komme att göra sig påmint. Då länsstyrelsen icke såge sig i stånd att föreslå några förändringar, vilka skulle skänka de ideella folkrörelserna det stöd som de behöfde, kunde länsstyrelsen dock icke göra annat än förorda sakkunnigförslaget.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län har uttalat, att länsstyrelsen, i likhet med ungdomsvårdskommittén, ansåge det önskvärt att skattelättnader kunde beredas ideella föreningar (ungdomsföreningar ävensom övriga föreningar i avseende å nöjestillställningar till fromma för samhällsnyttig verksamhet). En reglering härav efter de grunder ungdomsvårdskommittén föreslagit syntes dock knappast vara praktiskt genomförbar. Nøjesskattesakkunnigas förslag syntes återigen vara alltför snävt, varför länsstyrelsen ifrågasatte ytterligare övertväganden rörande skattelättnader för här berörda tillställningar.

Ungdomsvårdskommittén har anfört, att möjlighet funnes att inom det av nöjesskattesakkunniga uppdragna systemet underlätta ungdomsföreningarnas verksamhet. Enligt kommitténs mening vore härvid den lämpligaste vägen att anknyta till den egenskap hos ungdomsföreningarnas offentliga tillställningar som mest skilde dem från nöjesanordningar i förvärvssyfte, nämligen den lilla skalan. Om dessa föreningar beviljades skattefrihet för ett fåtal tillställningar per år intill ett så lågt intäktsbelopp som 100 kronor per gång kunde knappast någon risk för bulvanförhållande uppstå. Det från många håll framförda och i åtskilliga trakter psykologiskt viktiga önskemålet att motverka ett överdrivet dansande bland ungdomen skulle samtidigt kunna förverkligas genom att maximera det antal tillställningar med skattelättnad där dans finge förekomma. Under sådana begränsade villkor borde det ej heller möta något hinder att överlåta prövningen helt på länsstyrelserna. Kommittén förordade sålunda att länsstyrelserna bemyndigades befria ideell, religiös eller politisk ungdomsförening från nöjesskatt för högst sex nöjestillställningar per år, varav högst tre med dans, intill ett avgiftsbelopp på 100 kronor per gång.

Folkets husföreningarnas riksorganisation har yttrat, att organisationen ville anföra några synpunkter angående nöjesskattens verkningar för de ideella organisationerna, dit också folkets hus föreningarna räknades. Erfarenheten visade, att nöjesskatten vore ett väsentligt hinder i dessas arbete. Exempelvis ungdoms- och kvinnoklubbar liksom folkets hus och andra föreningar för samlingslokaler beredde de ledande nästan uteslutande utgifter och uppoffringar. Styrelseledamöterna måste använda så gott som all sin fritid för att

hålla rörelsen i gång. Till folkets hus styrelser utginge som regel visserligen något arvode men ingalunda av en storleksordning, som ens tillnärmelsevis lämnade ersättning för utfört arbete. Arvoden av sådan storleksordning skulle nämligen i de allra flesta fall medföra, att verksamheten ginge med förlust. Med hänsyn härtill vore det ofta mycket svårt att erhålla dugliga styrelseledamöter, så mycket mer som vederbörande såge, hur allt vad de lyckades arbeta samman ginge till föreningens uppgift ovidkommande utgifter: skatter (krono-, värn-, kommunal-, omsättnings- och nöjesskatt), avgifter till Stim, till musikkapell, till statspolis och annat. Skatte- och andra myndigheter syntes alldeles sakna förståelse för att folkets hus föreningarna tjänade allmänheten, och att de vore en tillgång för hela samhället — också de bidroge att hålla den demokratiska samhällsordningen vid makt. Det kunde icke vara riktigt, att folkets hus föreningarna behandlades efter samma skatteprinciper som exempelvis aktiebolag och andra organisationer, genom vilkas verksamhet enskilda erhöles större eller mindre inkomster. Med hänsyn till det anförda hemställdes att så småningom en annan ordning komme till stånd, så att icke de folkliga organisationernas verksamhet i längden helt omöjliggjordes. Under alla förhållanden syntes det rimligt, att folkets hus och andra föreningar för hållande av samlingslokaler jämte ideella föreningar som t. ex. ungdoms- och nykterhetsföreningar finge samma förmåner som föresloges för idrottsrörelsen.

Vidare har gentemot sakkunnigförslaget erinrats, att enhetstaxan, bestämd till 20 procent, skulle innebära en icke önskvärd skärpning av nöjesskatten för de mindre biograferna.

I detta hänseende har *Sveriges biografägareförbund* anført följande.

En övergång från en progressiv till en rent proportionell skattesats innebär otvivelaktigt en förenkling, vilken i och för sig är ägnad att medföra vissa fördelar. Den föreslagna enhetliga skatteprocenten kommer dock oundvikligen att verka orättvis för de mindre biograferna. För dessa, vilka utgöra det stora flertalet av landets biografier och som tillämpa de lägsta biljettpriserna, betyder förslaget en avsevärd reducering av nettobehållningen.

De sakkunniga ha beträffande de mindre biograferna framhållit att biografägaren kan bestämma priserna efter vad han själv finner lämpligast och således är oförhindrad att behålla på nuvarande priser för de sämre platserna och lägga på så mycket per biljett för de bättre, att nöjesskatteökningen kompenseras. Frånsett att detta icke står i överensstämmelse med de principer, efter vilka priskontrollnämnden f. n. bedömer frågan om höjning av biljettpriserna eller reglering av biljettpriserna i olika prislägen, torde resonnementet knappast hålla streck i praktiken.

Det genomsnittliga biljettpriset är för hela landet en kr. 50 öre och för Stockholm en kr. 70 öre. Räknat på dessa genomsnittspriser medför ändringen icke någon förhöjning av skatten. Före den år 1942 företagna höjningen av biljettpriserna tillämpade emellertid ett avsevärt antal landsortsbiografer ett biljettpris av en kr. Någon höjning av de lägre biljettpriserna torde enligt tidigare erfarenheter icke bliva möjlig vid återgång till normala tider, utan man måste säkerligen snarare räkna med en sänkning av de nu tillämpade priserna, eventuellt till förkrigsnivån. Då de mindre biograferna dessutom ofta tillämpa ett enhetspris för samtliga platser i lokalen, kan någon fördelning av skattebördan efter biljettpriserna icke heller ifrågakomma.

Det nuvarande systemet med progressiv beskattning torde väl vara den form som är mest rättvis, och då nuvarande redovisningssystem fungerat utan anmärkning och effektivt kontrolleras genom såväl vederbörande skattemyndigheter som filmägarnas kontrollförening, synes tillräcklig anledning ej föreligga att för biografernas del företaga ändring av nöjesskattens beräkning.

Folkets husföreningarnas riksorganisation har i denna fråga uttalat, att organisationen i princip ej hade något att erinra mot tanken på enhellig nöjesskatt. Det borde dock understrykas, att denna taxa, om föreliggande förslag antoges, komme att verka orättvist. Det stora flertalet biografer, tillhörande Sveriges folkbiografer aktiebolag, vilka lydte under organisationen, hade enligt nu gällande skattebestämmelser icke betalat 20 procent i nöjesskatt. I praktiken skulle därför med den förslagna ordningen de mindre biograferna få höjd nöjesskatt, under det att de större finge lägre sådan. Måhända invändes här, att skillnaden mot nuvarande förhållanden ej bleve så stor, alldenstund höjningen blott skulle röra sig om något över en procent, men toges hänsyn till det stora antalet små biografer i landet, vore det uppenbart, att också en liten procentsats betydde avsevärd merbelastning för den rörelse företagen tjänade. För folkets hus- och föreningsbiografer bleve höjningen så mycket orättvisare, som hela överskottet på biografdriften användes för underhåll av samlingslokalerna och för att bereda de ideella organisationerna låga hyror. Eventuellt vore det med hänsyn till vad sålunda anförts bättre att åtminstone för biograferna bibehålla nuvarande nöjesskattebestämmelser. Anvisningen av de sakkunniga att biografägaren kunde bestämma relationen mellan högre och lägre priser, som han själv funne lämpligast, kunde icke utan vidare efterkommas. I detta sammanhang vore det motiverat med en gensaga mot den uppfattning vissa myndigheter företrädde, nämligen att biograferna utan vidare representerade en mindervärdig förströelseform. Väl kunde medgivas, att det i alltför stor utsträckning bjödes mindre god film, men det skulle å andra sidan icke förbises, att biografbesök på grund av ekonomiska och andra skäl vore snart sagt den enda förströelse, som stode stora befolkningslager till buds. I exempelvis avlägsna bygder erbjöde biograferna människorna omväxling i vardagens grå enahanda, den ökade trevnaden och bröte isoleringen. Filmen utförde i stora delar av landet en stor mission, i dubbel mening i de fall inkomsterna av filmförevisning ginge till samlingslokaler, en omständighet som statsmakterna och myndigheterna borde beakta på ett helt annat sätt än vad f. n. vore fallet.

I samband härmed må omnämnas att *svenska landskommunernas förbund* anført, att en för landsbygdens del något betänklig konsekvens av införande av en enhetlig taxa för nöjesskatt vore den, att de mindre biografföretagen komme att utsättas för något förhöjd beskattning. Förbundet hade tagit denna omständighet under övervägande enär dylika företag förekomme rikligt på landsbygden. Enligt förbundets uppfattning behövde man emellertid ej befara, att skatteökningen bleve av sådan storlek, att den skulle utgöra hinder för en sund biografverksamhet på landsbygden. För övrigt medförde in-

förändret av en enhetstaxa för nöjesskatten så påtagliga fördelar ur olika synpunkter att smärre nackdelar med en sådan taxa finge anses vara ovidkommande.

c. Nöjesskatten å idrottsrörelsen.

De sakkunnigas förslag om begränsning av nöjesskatten å idrottsrörelsen har i allmänhet icke mött någon erinran under remissbehandlingen.

Statskontoret, som för sin del förordat, att idrottsrörelsen bereddes vissa skattelättnader, har uttalat att ämbetsverket hyste en viss tvekan om var gränsen för skattelindringen borde dragas. Med hänsyn till vad de sakkunniga anfört ville ämbetsverket dock icke motsätta sig det framlagda förslaget i denna del.

Vidare har *länsstyrelsen i Kristianstads län* ansett, att den av de sakkunniga föreslagna lösningen av frågan om kompensation åt idrottsrörelsen vore tillfredsställande.

Även *föreningen Sveriges idrottsplatser* har tillstyrkt sakkunnigförslaget i förevarande del.

Svenska travsportens centralförbund och *jockeyklubben i Stockholm* ha i gemensamt yttrande anfört, att för hästsportens vidkommande skulle en ökning i nöjesskatten inträda först då bruttoinkomsterna överstege 8 000 kronor. Så höga inkomster inflöte för närvarande i regel endast vid så kallade stordagar men i stället vore prissummorna sådana dagar avsevärt högre än eljest, varför ökade inkomster då vore särskilt behövlige. Skulle bruttoinkomsterna framdeles genomsnittligt överstiga 8 000 kronor till följd av inflation eller annan orsak komme nöjesskatten att bliva högre än den nu utgående och detta skulle innebära ett avsteg från den av riksdagen uttalade principen för hästsportens beskattning, varför en ändring av de föreslagna beskattningsgrunderna kunde bli nödvändig i framtiden. De sakkunnigas förslag tillstyrktes under förutsättning att skattegrunderna fastställdes i enlighet med förslaget. Däremot avvisades bestämt varje förslag till skärpning av skatten, enär detta skulle strida mot riksdagens uttalanden angående hästsportens ställning i nöjesskattehänseende.

I vissa remissyttranden har uttalats, att idrottsrörelsen borde beredas större förmån i fråga om nöjesbeskattningen än de sakkunniga förordat.

Uppbördskommisarien i Stockholm har i sitt av *överståthållarämbetet* åberopade yttrande anfört, att det med tanke på idrottsrörelsens stora nationella betydelse kunde ifrågasättas om den av de sakkunniga förordade lindringen vore tillräcklig; det kunde t. o. m. ifrågasättas om icke idrotten borde vara helt fri från nöjesbeskattning. Å andra sidan skulle måhända en sådan åtgärd framstå som en orättvisa mot de tillställningar av kulturell eller konstnärlig betydelse, som nu beskattades och som icke gärna kunde helt befrias från nöjesskatt; det skulle säkerligen på många håll tolkas som ett gynnande av kroppskulturen på bekostnad av den andliga odlingen. Det kunde ej heller bestridas att många av de stora idrottsevenemangen

hade karaktären av rena folknöjen, där det privatekonomiska intresset kunde spela en icke oväsentlig roll. Att under sådana förhållanden lämna dessa tillställningar helt utanför nöjesbeskattningen kunde synas oriktigt, så mycket mer som fallet icke alltid vore, att behållningen tillfördes idrottsrörelsen såsom sådan.

Ungdomsvårdskommittén har anfört, att de motiv för en fullständig befrielse från nöjesskatt, som kommittén tidigare anfört, fortfarande hade sin giltighet beträffande icke professionell idrott och gymnastik. För den händelse det emellertid skulle anses önskvärt med en viss differentiering mellan smärre och större idrottsevenemang ville kommittén alternativt förorda att nöjesskatten för tävlingar och uppvisningar i icke professionell idrott sattes till 10 procent å det belopp, varmed summan av de erlagda avgifterna överstege 2 000 kronor. Avgörande för kommitténs ställningstagande härvidlag hade varit, att även de stora evenemangen och icke minst dessa hade en sådan betydelse för idrottsarbetet i dess helhet att en ekonomisk lättnad vore synnerligen önskvärd, medan däremot en sådan skärpning som utredningen tänkt sig så fort bruttointäkten överskred 8 000 kronor måste få ogynnsamma verkningar.

Vidare har *svenska gymnastik- och idrottsföreningarnas riksförbund* — som framhållit att den frivilliga idrottsrörelsen numera allmänt erkändes såsom landsgagnelig och att det ojämförligt övervägande antalet av förbundets omkring 7 600 föreningar betungades av ekonomiska svårigheter, vilka utgjorde en hämsko på idrottsrörelsens fortsatta utveckling — hemställt att inkomsterna av tävlingar och uppvisningar i icke professionell idrott, anordnade av organisationer anslutna till förbundet, måtte helt befrias från nöjesskatt.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län har anfört, att länsstyrelsen icke kunde tillstyrka att uppvisning eller tävling i hästsport likställdes med gymnastik- och idrottstävlingar. Beträffande detta sistnämnda slag av tävlingar ansåge länsstyrelsen att gränsen för skattebefrielse borde sättas vid ettusen kronor i stället för föreslagna tvåtusen kronor. Genom en sådan gränsdragning vunnas syftet i fråga om alla mindre, lokala idrottstävlingar.

d. Nøjesskatten å teater- och musiktillställningar.

Förslaget om tillskapandet av en särskild fond för främjande av teater- och musiklivet, vilket förslag förordats av de sakkunnigas majoritet, har tillstyrkts av *sex länsstyrelser* samt av *vissa sammanslutningar*.

Beträffande innehållet i länsstyrelsernas yttranden må omnämnas, att *länsstyrelsen i Kalmar län* förutsatt, att medel ur fonden icke komme huvudsakligen de större städernas teater- och musikliv till godo, utan att jämväl intresset för god teater och musik i mindre städer och samhällen genom anslag ur fonden stimulerades och vidmakthölles. Det kunde rentav ifrågasättas, om icke fondens medel framför allt borde användas till främjande av god teater- och musikunderhållning i dessa städer och samhällen, där

teater- och musiklivet på grund av bristande ekonomiska förutsättningar ofta förde en tynande tillvaro.

Länsstyrelsen i Blekinge län har förutsatt, att understöd ur fonden skulle kunna utgå icke allenast till företag, som nu åtnjöte statsunderstöd, eller till olika teater- och musikorganisationer utan även till enskilda konsertarrangörer och teaterturnéer, som vore förtjänta av bidrag. I annat fall kunde tänkas, att dessa senare komme att alltför hårt drabbas av den ökade nöjesskatten.

Vidare har *folkets parkers centralorganisation* anfört följande.

Konsekvensen av den enhetliga skattetaxan medför, att all teaterverksamhet erhåller en högre beskattning. Även om denna förhöjning i viss mån utjämnas med den sänkning av skatten, som är föreslagen på övriga nöjen, så blir det en ganska dryg merutgift för de folkparker, vilkas sceniska program utgöras av övervägande teater. Vid de fasta teatrarna, exempelvis i Stockholm, kan det befaras, att en ökad beskattning kommer att medföra en kvalitetsförsämring av repertoaren, något som enligt vår åsikt bör förhindras. De statliga teatrarna ha för sin verksamhet ett betydande anslag och äro därtill befriade från nöjesskatt, då däremot de teatrar som drivas i enskild företagsamhet icke ha något anslag för sin verksamhet och därtill få 20 procent nöjesskatt att inleverera. Svårigheterna för dessa privata utövare att fortfarande hålla en god ensemble och god och förstklassig repertoar bliva naturligtvis mycket omfattande och kunna vara hämmande på hela teaterverksamhetens framtida utveckling. Den föreslagna åtgärden att av den ökade beskattningen å teater bilda en fond är enligt vår åsikt en välbetänkt åtgärd, då det med dessa medel kan utanordnas kompensation för merkostnader, som av skatteökningen förorsakas även god teater.

Det förefaller oss emellertid, som om det förslag, som utredningens majoritet stannat för, vore alltför vittomfattande och även i sin utformning giver för stora löften till skilda konstnärliga utövare. De bestämmelser, som komma att fastställas i händelse denna fond kommer till stånd, böra utformas på sådant sätt, att det stöd som kan erhållas blir en verklig hjälp för de behövande och för dem, som äro värda en uppmuntran i detta avseende. Stor vikt bör också läggas vid att de, som skola handhava denna fond och fördela från denna utgående anslag, äro personer, som ha möjligheter att bedöma de krav, som komma att ställas från respektive utövare, och göra detta på sätt som kan vinna allmänt erkännande.

Folkets husföreningarnas riksorganisation har understrukit det behjärtansvärda i de sakkunnigas förslag, att en särskild fond upprättades för teater och musik. Därest så skedde, borde emellertid det organ, som skulle utdela medel ur fonden, erhålla en sammansättning som garanterade full rättvisa. Avsikten med fonden syntes icke vara, att medel ur densamma skulle kunna lämnas också för inrättande av teaterscener. För hundratals platser i landet visade dock erfarenheten, att bristen på scener och därtill hörande anordningar omöjliggjorde varje form av teaterverksamhet. Det centrala problemet vore, om man under vintertiden ville bereda de breda folklagren ökade möjligheter till förströelse genom teater och musik.

Den av de sakkunnigas ordförande tillstyrkta utvägen att bevilja ökade anslag av lotterimedel har förordats av det *övervägande antalet myndigheter* och av *flera andra remissinstanser*.

Statskontoret har anfört, att det förefölle ämbetsverket naturligare att anknyta utdelningen av kompensationsunderstöd till beviljandet av bidrag av lotterimedel. Statskontoret förordade fördenskull, att tilldelningen av understöd till den icke statliga teatern och musiklivet utökades i den mån verksamheten ansåges i behov av ökat stöd på grund av nöjesskattens höjning. En sådan ökad medelsanvisning syntes böra hållas inom ramen av ett belopp, motsvarande den genom nöjesskatteökningen stegrade skatteintäkten.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har uttalat, att förslaget om avsättning av tre procent av nöjesskatten till en fond att användas till främjande av teater- och musiklivet finge anses utgöra ett avsteg från utredningsmännens eljest konsekvent genomförda strävan att förenkla och rationalisera arbetet med uppbörd och redovisning av nöjesskatten.

Drättselkammaren i Linköping har ansett, att det för kommunernas vidkommande mest vägande skälet mot en fondavsättning syntes vara, att den andel om 1 1/2 procent av nöjesskattemedlen, som kommun skulle nödgas avstå ifrån, oftast komme andra större kommuners teater- och musikliv till godo. En viss förskjutning i förhållandet mellan till fonden avsatt och från fonden bekommet kapital syntes därför ofrånkomlig. Drättselkammaren anslöte sig sålunda till det av de sakkunnigas ordförande framlagda förslaget.

Även svenska landskommunernas förbund har anslutit sig till sistnämnda förslag. Till stöd härför har förbundet anfört, att ett genomförande av majoritetens förslag skulle medföra ett visst gynnande på bl. a. landsbygdens bekostnad av teater- och musiklivet i de större städerna, samt att det vore föga lämpligt att fördelningen av det allmännas stöd åt teater- och musiklivet skulle handhavas av skilda centrala organ.

Jämväl vissa andra förslag till beredande av lindring i nöjesbeskattningen av teater- och musikställningar ha behandlats i remissyttrandena.

Det av de sakkunniga diskuterade tredje alternativet med en nöjesskatt av 10 procent har tillstyrkts av länsstyrelsen i Kronobergs län, som anfört bl. a. följande.

Oavsett vilket av de sakkunnigas förslag till understödsverksamhetens ordnande som väljes, torde ett betydande antal ansökningar om understöd vara att förvänta. Det synes därför kunna ifrågasättas, om prövningen av dessa ansökningar blir vare sig mindre arbetskrävande eller mindre grannliga än avgörandet av inkomna framställningar om nedsättning av taxan för vissa nöjesutövare inom teater- och musiklivet, som ett genomförande av alternativ III skulle medföra. Olägenheterna med att taxan icke bleve enhetlig, därest detta av de sakkunniga övervägda men icke förordade alternativet skulle genomföras, får ej förbises men bör ei heller överskattas. Då dispenseringen skulle handhavas av en för hela riket gemensam nämnd, får det antagas, att rättstillämpningen i varje fall kommer att bliva väsentligt mera enhetlig än nu är fallet med många olika beslutande organ. De felaktigheter i rättstillämpningen, som företrädesvis förekommit, torde bero därpå, att tillställningar av arrangörerna ofta felaktigt rubriceras såsom teater eller konsert, ehuru tillställningarna icke fylla måttet för sådan be-

nämning. Då dispens för tillställningar av ej fullgod beskaffenhet måste anses utesluten, torde hittills förelupna felaktigheter vid skattens uttagande kunna undvikas för framtiden. Då alternativ III måste anses innebära ostridiga fördelar genom att det kulturellt betydelsefulla teater- och musiklivet därigenom kan undgå skattehöjning och nedgången i skatt härigenom ej heller torde bliva väsentlig, vill länsstyrelsen för sin del förorda, att det allvarligt överväges, huruvida icke detta alternativ kan läggas till grund för nya bestämmelser i hithörande avseende.

Vidare har *svenska teaterförbundet* hemställt, att nöjesskatten för teatern måtte nedsättas till 10 procent. Skulle detta yrkande icke kunna accepteras, hemställde förbundet i varje fall, att den skattebefrielse intill 2 000 kronor, som föreslagits för idrottens del, måtte tillämpas jämväl i fråga om teaterverksamheten. Det funnes, såvitt förbundet kunde förstå, inga bärande skäl som kunde tala för ett premierande av idrotten i detta sammanhang men väl starka ekonomiska och kulturella skäl, som talade för att den för idrotten föreslagna befrielsen i första hand borde gälla för teatern.

Jämväl *länsstyrelserna i Östergötlands och Gotlands län* ha förordat, att för teaterföreställningar och konserter skulle gälla samma skattelindring som ifrågasattes för idrottsrörelsen.

Överståthållarämbetet har uttalat, att det vore tvivelaktigt, om anordningen med en särskild fond innefattade den lyckligaste lösningen av frågan. Det syntes innebära en onödig omgång att den konstnärliga verksamhet, som ansåges förtjänt av lindring i beskattningen eller fullständig befrielse därifrån, skulle först beskattas för att sedan i annan ordning beredas en däremot svarande kompensation. Vidare kunde med den föreslagna anordningen befaras att enskilda konsertgivare, recitatörer eller enstaka teaterturnéer, ehuru därtill förtjänta, icke komme att erhålla kompensation för den ökade skattebelastningen. Överståthållarämbetet hölle därför före att den skattefrihet eller den lindring i beskattningen, som vid en enhetlig skatt å 20 procent tvivelsutan borde beredas företaget av här berörda art, på ett mera både enkelt och rättvist sätt kunde genomföras medelst antingen ett eftergivande i förväg helt eller delvis av skattskyldigheten för viss verksamhet eller en efterföljande restitution av skatten eller del därav för särskild föreställning. Genom sistnämnda förfarande skulle, om sådant ansåges erforderligt, kunna ernås att prövning av frågan, huruvida en viss nöjestillställning vore av sådan kulturell betydelse eller hölle en sådan god konstnärlig standard att reducering av nöjesskatten borde medgivas, komme att ske i omedelbar anslutning till nöjestillställningen i fråga, varjämte skattelindringen direkt och omedelbart skulle komma just den tillgodo, som gjort sig förtjänt av det allmännas stöd i denna sin verksamhet. En sådan lösning komme säkerligen även att bättre stimulera igångsättandet av litterära eller konstnärliga föreställningar än den förvisso mycket osäkra förhoppningen att någon gång i framtiden återfå större eller mindre del av den erlagda skatten i form av ett understöd eller ett stipendium. Önskvärt vore att prövning av hithörande frågor skedde efter för riket i dess helhet enhetliga grunder genom en enda statlig myndighet. Det organ som framför andra syntes besitta förutsättning-

ar för ett rättvist bedömande av frågan, huruvida skatt borde helt eller delvis eftergivnas för nöjestillställning på grund av dess kulturella betydelse, vore teaterrådet.

Stadsombudsmannen i Göteborg har i sitt av *länsstyrelsen i Göteborg och Bohus län* åberopade yttrande anfört, att även om den av de sakkunnigas ordförande tillstyrkta anordningen vore att föredraga framför den av utredningsmajoriteten förordade utvägen, ville det dock förefalla som om det kunde finnas möjlighet att lösa frågan på ett annat sätt, genom vilket den kulturellt värdefulla teater- och musikverksamheten kunde premieras utan att man som regel behövde använda den renodlade understödsformen. Om man från regeln om enhetstaxa gjorde den avvikelser att sådana företag inom teater- och musiklivet, vilka åtnjote understöd av lotterimedel — eventuellt även annan form av statsunderstöd — skulle beskattas efter en taxa av 15 procent i stället för 20 procent, så undveke man för dessa ur kulturell synpunkt mera värdefulla nöjestillställningar den högre beskattning, som drabbade andra, i mindre grad önskvärda nöjestillställningar. En dylik i nöjesskatteförordningen direkt inskriven beskattningsregel kunde kompletteras med en anordning, varigenom teaterrådet och musikaliska akademien erhöle bemyndigande att centralt pröva frågan om tillämpning av 15 procenttaxan även för enskilda konsertgivare och enstaka teaterturnéer, vilkas föreställningar funnes äga det konstnärliga eller kulturella värde att det vore rättvist att även för deras del tillämpa en lägre nöjesskattetaxa. Innan det nu föreliggande förslaget bleve föremål för definitiv prövning från statsmaktens sida syntes den här berörda vägen böra närmare undersökas.

Vidare må omnämnas, att *teaterrådet* helt avstyrkt de sakkunnigas förslag rörande nöjesbeskattning av teater- och liknande tillställningar. Till motive-ring härför har teaterrådet anfört följande.

Den föreslagna enhetliga nöjesskatten har motiverats med nu föreliggande svårigheter att bestämma, huruvida vissa nöjestillställningar skola beskattas enligt taxa I eller taxa III. Teaterrådet vill framhålla, att utredningens förslag i stort sett allenast innebär en överflyttning av dessa svårigheter från skattemyndigheterna till andra institutioner. Den av majoriteten föreslagna nämnden skulle utan tvivel erhålla en vida svårare och ömtåligare uppgift vid sin prövning av vilka företag och tillställningar som kunde finnas värda subvention och vilka som icke borde komma i åtnjutande härav, än de bedömanden som enligt det nu tillämpade systemet åvila skattemyndigheterna. Även de till omfattningen åtskilligt mindre uppgifter som enligt ordförandens förslag skulle anförtros åt musikaliska akademien och teaterrådet, måste komma att pålägga dessa myndigheter en prövning av olika frågekomplex av särdeles svår och finkänslig natur.

Såväl majoritetsförslaget som ordförandens förslag vila på den förutsättningen att en ytterligare statssubvention av värdefullare musik- och teaterföretag och tillställningar bör komma till stånd på bekostnad av övriga nöjestillställningar. Lämpligheten härav synes teaterrådet kunna ifrågasättas och det anförda motivet — önskan att för vissa företag neutralisera den enhetliga nöjesskattens verkningar — synes i varje fall alldeles otillräckligt. Enligt teaterrådets mening verkar det även i hög grad motbjudande, att det

allmänna genom något eller några av sina organ skulle sätta sig till doms över den konstnärliga halten och den samhällsgagnande beskaffenheten av allt vad teater och musik heter i vårt land. Särskilt på detta område skifta meningarna kanske mera än på något annat. Den ifrågasatta subventionsutdelningen skulle också säkerligen bli föremål för ett större mått av kritik och klander än någon annan form av statssubvention. Härtill kommer att ett dylikt subventionssystem lätt skulle få karaktären av ett allmänt statsförmynderskap över vad som vid varje tidpunkt skall anses konstnärligt värdefullt på musikens och teaterns område.

Teaterrådet vill i detta sammanhang framhålla, att det hade varit önskvärt om utredningen i stället för att fastlåsa sig vid principen om en enhetlig taxa, varigenom utredningen kommit att stanna för det enligt rådets mening föga lyckligt utformade subventionssystemet, hade framlagt ett förslag, som inom ramen för nu gällande bestämmelser sökt undanröja föreliggande svårigheter i gränsdragningen mellan teater- och musiktillställningar, som falla under taxa I och taxa III. Här synes det främst gälla att avgöra till vilken taxa de moderna revyerna skola hänföras. Teaterrådet hyser den uppfattningen, att det utan olägenhet låter sig göra att låta alla revyer — antingen dessa ha en s. k. röd tråd eller icke — liksom varieté- och kabaretföreställningar föras under taxa III. Det kan visserligen i särskilda fall vara vanskligt att definiera begreppet revy, men teaterstycken, vare sig med eller utan musik och dans, med dagsaktuella anspelningar av skämtsamt art böra utan tvivel gå in under detta begrepp. Skulle en sådan skarp gränsdragning mellan teater- och musikverksamhet som faller under taxa I och sådan som faller under taxa III genomföras, synes knappast tillräckliga skäl föreligga för införandet på detta område av en enhetlig nöjesskatt med de svårösta konsekvenser en dylik omläggning — vilket med all tydlighet framgår av utredningsresultatet — synes komma att medföra.

Teaterrådet har vidare uttalat, att därest enhetsskatteförslaget trots de anförda betänkligheterna genomfördes, ansåge teaterrådet att i stället för utredningens olika subventionsförslag all god teater- och musikverksamhet borde erhålla rätt till restitution av 25 procent av den erlagda nöjesskatten, varvid vederbörande anordnare på förhand skulle meddelas, huruvida restitution kunde erhållas eller ej. Från denna rätt borde emellertid undantagas teater- och musiktillställningar av övervägande varieté-, kabaret- och revykaraktär. Genom en dylik anordning skulle på ett vida enklare och smidigare sätt än enligt utredningens förslag de svårigheter skattehöjningen komme att medföra för teater- och musiklivet kunna neutraliseras. En annan utväg vore att teater- och musiktillställningar — i anslutning till det förslag, som utredningen framlagt i fråga om idrottstillställningar — skulle befrias från nöjesskatt för viss del av bruttoinkomsterna, förslagsvis högst 1 000 kronor.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har anfört, att då man i fråga om teater- och musiklivet icke kunnat föreslå annan utväg än att först uttaga den högre nöjesskatten och därefter utdela understöd från de influtna nöjesskatte-medlen, kunde det starkt ifrågasättas, om icke under sådana förhållanden nackdelarna vid den föreslagna övergången till enhetlig skattetaxa komme att bli större än fördelarna. På grund härav funne länsstyrelsen — hur önskvärt det än vore att erhålla enhetlig taxa — de olika förslagen till understödande av teater- och musiklivet medföra så stora besvärligheter, särskilt ur

administrativ synpunkt, att länsstyrelsen hellre förordade ett bibehållande av differentierad taxa för dessa nöjeställningar.

Riksteaterns publikorganisation har motsatt sig den av de sakkunniga föreslagna höjningen av nöjesskatteprocenten för teaterföreställningar. Enligt organisationens mening borde riksteatern — i likhet med Kungl. teatern och Kungl. dramatiska teatern — helt befrias från att erlægga nöjesskatt. I annat fall förordades det s. k. alternativ III, därvid dock den lägre skattesatsen borde gälla icke blott de statsunderstödda teatrarna utan även övriga teatrar med ur konstnärlig synpunkt fullgod repertoar.

Kungl. teatern har förordat, att alla statsunderstödda teatrar befriades från att erlægga nöjesskatt.

Svenska musikerförbundet har hemställt, att sistnämnda förmån skulle tillerkännas de statsunderstödda orkesterföreningarna.

Slutligen ha teaterledarna *Martha Lundholm* och *H. Roeck Hansen* i sin förut omnämnda framställning yrkat, att erlagd nöjesskatt måtte restitueras till sådana enskilda producerande företag, vilka förordats till erhållande av denna förmån av teaterrådet. Alternativt hemställdes att den privata producerande teaterverksamheten skulle gynnas i samma utsträckning som idrottsrörelsen.

Departementschefen.

Såsom framgår av den promemoria, som utarbetats av 1944 års nöjesskatteutredning, ävensom av de över promemorian avgivna remissyttrandena är nu gällande nöjesskattelagstiftning — vilken visserligen tillkom så sent som år 1940 men som i sina huvuddrag bygger på 1919 års nöjesskatteförordning — behäftad med åtskilliga bristfälligheter. Sålunda har det visat sig, att vid tillämpningen av 1940 års nöjesskatteförordning betydande svårigheter uppkommit då det gällt att avgöra, huruvida vissa slag av nöjeställningar, framför allt varieté- eller revyföreställningar, skulle beskattas efter taxa I eller efter den avsevärt strängare taxa III. Vidare har praxis varit osäker och vacklande vid bedömandet av de ofta förekommande s. k. sammansatta nöjeställningarna. Även i sistnämnda fall ha olika åsikter kommit till uttryck beträffande tillämpligheten av taxorna I och III, och särskilt för folkparkerna har denna osäkerhet givit anledning till klagomål. Jämväl frågan huruvida en nöjeställning skall anses vara offentlig eller icke torde i många fall ha varit föremål för tvekan. Slutligen har det gjorts gällande, att vissa avgifter för tillträde till nöjeställning, bland annat förköpsavgifterna vid teater- och revyföreställningar, utan skäl vore undantagna från nöjesbeskattningen.

Det av de sakkunniga framlagda förslaget att nöjesskatten skall uttagas efter en enhetlig taxa — beräknad till 20 procent å bruttoinkomsten — innebär ett effektivt avhjälpande av de mest framträdande olägenheterna med den nuvarande nöjesskattelagstiftningen, nämligen svårigheterna i fråga om gränsdragningen mellan tillställningar som skola hänföras till taxa I res-

pektive taxa III. Även övriga bristfälligheter, som föranlett krav på omarbetning av förevarande lagstiftning, synas i stort sett ha blivit undanröjda genom det förslag som framlagts av de sakkunniga.

Ehuru förslaget om en enhetlig taxa sålunda även enligt min mening är förenat med betydande fördelar, kvarstår dock den olägenheten med de sakkunnigas förslag om uttagande av en enhetlig nöjesskatt å 20 procent, att de nöjestillställningar, vilka för närvarande på grund av sin karaktär av mera högklassig underhållning hänföras under taxa I, härigenom skulle drabbas av en skärpt nöjesskatt. Denna olägenhet, som de sakkunniga givetvis uppmärksammat, kunde enligt de sakkunniga, om icke helt undanröjas, så dock betydligt mildras genom att compensation i en eller annan form lämnades teater- och musiklivet samt idrottsrörelsen. De sakkunnigas förslag i denna del, särskilt såvitt angår utformningen av compensationen åt teater- och musiklivet, har emellertid i flera fall föranlett kritiska erinringar från remissinstansernas sida. Dessa erinringar äro även enligt min mening av beskaffenhet att icke kunna lämnas obeaktade.

Det nu anförda har föranlett öfverväganden huruvida icke nöjesskatten kunde så utformas, att fördelarna med den föreslagna enhetstaxan tillvaratoges samtidigt som man undveke de nyss antydda olägenheterna. Den utväg, som därvid i första hand erbjuder sig, är att införa en enhetstaxa men begränsa denna till 15 procent eller alltså till samma procenttal, som för närvarande gäller för den mera högklassiga underhållningen. Härigenom skulle nämligen frågan om särskild compensation för vissa slag av nöjestillställningar förfalla.

De invändningar, som kunna göras mot en lösning av frågan efter nyssnämnda linje, torde i huvudsak vara dels att de enklare nöjestillställningarna därigenom skulle alltför starkt gynnas, dels ock att skatteintäkterna skulle nedgå alltför mycket. Vad den första invändningen angår vill jag emellertid framhålla, att även nöjestillställningar, som nu äro hänförliga till taxa III, kunna hållas å sådant plan att den högre beskattningen knappast är i och för sig motiverad. Erfarenheten torde dessutom hava visat, att möjligheterna att genom en måttlig differentiering av skattesatserna inverka å allmänhetens val av nöjen icke äro alltför stora. Därest man på denna väg vill effektivt motverka vissa slag av nöjen, torde direkt prohibitiva skattesatser få fastställas, något som emellertid hittills icke varit aktuellt. Vad åter angår invändningen att skatteintäkterna skulle i avsevärd grad nedgå, därest den nu diskuterade linjen godtoges, är denna invändning själfvallet värd beaktande. Skatteminskningen torde emellertid i huvudsak kunna undvikas, därest enhetstaxan i visst hänseende — vartill jag senare återkommer — modifieras med avseende å biografföreställningar.

Vid nu angivna förhållanden och särskilt med hänsyn till angelägenheten att undanröja de olägenheter, som äro förenade med nu rådande ordning, anser jag mig böra förorda att nöjesskatten i princip fastställas att utgå efter en enhetlig taxa å femton procent.

Såsom jag nyss antydde torde det vara möjligt att med bibehållande i

princip av en enhetlig taxa fastställa en särskild regel för beräkning av nöjesskatten för biografföreställningar. Den för nöjestillställningar av detta slag nu gällande taxa II — enligt vilken taxa nöjesskatten utgör 15 procent av biljettpriset, när detta icke överstiger en krona, och i andra fall 15 procent av en krona samt 30 procent av återstoden av biljettpriset — synes icke ha förorsakat några praktiska tillämpningssvårigheter; tvärtom har från vederbörande remissinstansers sida framhållits, att det hittillsvarande systemet för uttagande av nöjesskatt för biografföreställningar fungerat tillfredsställande och att nämnda system vore att föredraga framför den av de sakkunniga föreslagna enhetstaxan å 20 procent. Vidare bör erinras om att den nu föreliggande utredningen om ändrad nöjesskattelagstiftning i främsta rummet verkställdes med hänsyn till de praktiska svårigheterna vid tillämpningen av gällande bestämmelser och att den ifrågasatta reduceringen av nöjesskatten för de till taxa III hörande nöjestillställningarna förordats uteslutande i syfte att undanröja dessa svårigheter. Den sålunda föreslagna reduceringen av nöjesskatten för sistnämnda slag av tillställningar synes därför icke i och för sig behöva medföra, att nöjesskatten nedsättes även för biografföreställningar, vilka i förevarande hänseende få anses intaga en särställning. Därtill kommer att biografföreställningar endast i undantagsfall torde anordnas samtidigt med andra slag av nöjestillställningar, varför spörsmålet om nöjesskatt vid s. k. sammansatta tillställningar, i vilka biografföreställning ingår, sällan torde förekomma; det är sålunda icke antagligt, att ett undantag från enhetstaxan såvitt angår nöjesskatten för biografföreställningar skulle framdeles försvåra tillämpningen av nöjesskattelagstiftningen. Med hänsyn till det nu anförda anser jag mig böra förorda den avvikelser från enhetstaxan, att nöjesskatten för biografföreställningar fastställs, liksom hittills, till 15 procent av biljettpriset, när detta icke överstiger en krona, och i andra fall till 15 procent av en krona samt 30 procent av återstoden av biljettpriset.

Jämväl i ett annat hänseende synes det lämpligt att vidtaga en jämkning i den föreslagna principen för uttagande av nöjesskatt, nämligen såvitt angår uppvisningar och tävlingar i icke professionell idrott och gymnastik. Vid flertalet dylika uppvisningar och tävlingar är avgiften förhållandevis låg och publiken ganska fåtalig, varför nöjesskatten för varje särskild tillställning i regel uppgår till endast ett mindre belopp. Ifrågavarande uppvisningar och tävlingar intaga därjämte en särställning i så måtto, att desamma i stor utsträckning möjliggöras genom frivilligt oavlönat arbete inom idrottsrörelsen samt syfta till att främja denna rörelse. Med hänsyn härtill och i syfte jämväl att förenkla kontrollen över uttagandet av nöjesskatt för tillställningar av förevarande slag tillstyrker jag, att befrielse medgives för nöjesskatt för uppvisning eller tävling i icke professionell idrott eller gymnastik med belopp motsvarande skatten för inträdesavgifter och andra därmed likställda avgifter intill 2 000 kronor för varje särskild tillställning.

Därest nöjesskatten principiellt skall uttagas efter en enhetlig taxa, är det givetvis angeläget att begränsa undantagen i görligaste mån. Enligt min

mening böra ej heller andra avvikelser medgivas än de nu nämnda. Vad särskilt angår uppvisningar eller tävlingar i hästsport — vilka tillställningar av de sakkunniga i nöjesskattehänseende likställts med uppvisningar eller tävlingar i icke professionell idrott eller gymnastik — må framhållas, att de nu anförda skälen för en lindring i nöjesbeskattningen av sistnämnda tillställningar icke med samma styrka kunna åberopas såsom motivering för en motsvarande reducering av nöjesskatten för uppvisningar eller tävlingar i hästsport. Under förutsättning att skattesatsen begränsas till 15 procent torde sålunda tillräckliga skäl icke kunna anses föreligga att ur nöjesskattesynpunkt behandla dessa tillställningar förmånligare än andra nöjestillställningar.

En ändring av bestämmelserna rörande nöjesskatten i enlighet med de av mig nu förordade riktlinjerna kan antagas komma att medföra en reducering av de statliga och kommunala nöjesskatteintäkterna med totalt 2 à 3 miljoner kronor om året. Denna minskning av skatteintäkterna torde dock i någon mån kompenseras av minskade utgifter för kontrollen över nöjesskatten.

I enlighet med vad jag i det föregående anført har de sakkunnigas i promemorian intagna förslag till förordning om nöjesskatt överarbetats inom finansdepartementet. Jag torde nu få övergå till att lämna en detaljredogörelse för det sålunda upprättade departementsförslaget.

Specialmotivering till förslaget till förordning om nöjesskatt.

Allmänna bestämmelser.

1 och 2 §§.

De i dessa paragrafer i departementsförslaget upptagna bestämmelserna äro i sak lika med motsvarande bestämmelser i 1 och 10 §§ i nu gällande förordning. I sakkunnigförslaget återfinnas hithörande stadganden i 1 och 10 §§.

3 §.

I denna paragraf har — liksom i 2 § i 1940 års förordning och i 2 § i sakkunnigförslaget — upptagits en definition av begreppet nöjestillställning. Motiveringen till sakkunnigförslaget i denna del lämnas i promemorian å s. 20—25.

Den i 2 § i sakkunnigförslaget verkställda gränsdragningen mellan skattefria och skattepliktiga nöjestillställningar har föranlett vissa erinringar från remissinstansernas sida.

Sålunda har i vissa yttranden ifrågasatts, huruvida icke samtliga nöjestillställningar, vilka för närvarande beskattas efter taxa I — d. v. s. de i 2 § a) och b) i 1940 års förordning upptagna nöjestillställningarna — borde helt undantagas från nöjesbeskattningen.

Uppbördskommissarien i Stockholm har i sitt av *överståthållarämbetet* åberopade yttrande framhållit, att det ur alla synpunkter skulle vara för-

delaktigast om de mest värdefulla nöjena enligt nuvarande taxa I kunde helt befrias från nöjesskatt eller i annat fall beskattas lindrigare. En förutsättning härför vore emellertid att definitionen å här avsedda nöjestillställningar formulerades så klart och tydligt att all tvekan om vilka tillställningar, som avsåges, undanröjdes. Självfallet måste dessa bestämmelser vara synnerligen restriktiva, så att alla ur kulturell synpunkt mindre värda tillställningar, såsom flertalet revyer och andra liknande tillställningar som nu understundom beskattades enligt taxa I, utsöndrades.

Vidare har *länsstyrelsen i Jönköpings län* anfört, att mycket starka skäl talade för att nöjesskatten helt slopades i fråga om nöjestillställningar av den art, som avsåges i 2 § a) gällande förordning. Teater- och musiklivet kämpade med betydande ekonomiska svårigheter och kunde — särskilt i vad anginge den högre musiken — i landsorten ofta uppehållas endast med stora uppoffringar från de utövandes sida. En lättnad i skattehänseende skulle förvisso stimulera utövandet av dessa för vårt kulturliv så betydelsefulla konstarter. För staten och kommunerna skulle skattens borttagande icke betyda någon mera avsevärd inkomstminskning.

Drättselkammaren i Malmö har ansett, att det vore svårt att förstå, varför fördelar i fråga om nöjesbeskattningen skulle lämnas enbart för idrottstillställningar, icke för kulturella tillställningar, främst sådana som stödde ungdomsrörelsen. Enligt drättselkammarens mening borde man taga steget fullt ut och från nöjesskatt undantaga samtliga under den nuvarande taxa I fallande tillställningar. Nøjesskatten för övriga tillställningar borde i så fall ökas för erhållande av samma inkomst av nöjesskatt som för närvarande.

Vad angår de i 2 § c) och d) i sakkunnigförslaget angivna nöjestillställningarna har *länsstyrelsen i Malmöhus län* förklarat, att det måste anses riktigt, att de skattepliktiga tillställningarnas krets vidgades att omfatta även vissa till sport hänförliga tillställningar, som tidigare ej beskattats, ävensom att nöjesskatt utginge för uppvisning, förevisning eller tävling, som ej avsåge sport eller idrott. Å andra sidan har *länsstyrelsen i Stockholms län* ställt sig tveksam till förslaget att utvidga nöjesskatteförordningens tillämplighetsområde till även sådana sammankomster mellan yrkesmän, som främst syftade till förkovran i yrket, ehuru tävlingsformen ansetts utgöra en lämplig och tidsenlig stimulans för ökande av intresset för sammankomsterna.

Stadsombudsmannen i Göteborg har ansett sig böra ifrågasätta, huruvida gränsen mellan skattepliktig uppvisning och skattefri utställning i praktiken alltid bleve så lätt att uppdraga.

Vidare har *svenska landskommunernas förbund* hemställt, att uttrycket »koreografisk» måtte utbytas mot ett för allmänheten lättbegripligare uttryck.

Då det icke torde vara möjligt att i författningstexten fullständigt angiva de olika slag av nöjestillställningar för vilka nöjesskatt skall utgå, synes den av de sakkunniga valda metoden för lämnandet av en definition av begreppet nöjestillställning vara den lämpligaste.

Det torde icke nu kunna komma i fråga att vidtaga en sådan väsentlig begränsning av tillämpningsområdet för nöjesskattelagstiftningen, att därifrån undantagas alla nöjestillställningar vilka för närvarande beskattas efter taxa I. Sistnämnda nöjestillställningar böra sålunda fortfarande utan undantag vara nöjesskattepliktiga.

Vad angår den närmare utformningen av departementsförslaget har i förevarande paragraf under a) föreskrivits, att teaterföreställning, musikunderhållning, litterär underhållning samt uppvisning i konstnärlig dans skola anses såsom nöjestillställning enligt nöjesskatteförordningen och enligt vad som angives under b) skall detsamma gälla i fråga om revy-, kabaret- och varietéföreställning. Med de nu nämnda uppräkningsarna av olika slag av underhållning äsyftas icke — lika litet som med övriga i denna paragraf vidtagna omformuleringar — någon saklig ändring i vad de sakkunniga föreslagit. Uppdelningen av ifrågavarande nöjestillställningar på två olika moment är av betydelse för frågan om beskattning av fribiljetter.

Såsom framgår av vad redan tidigare anförts bör nöjesskatt utgå även för biografföreställning. En bestämmelse härom har införts i 3 § c).

I likhet med de sakkunniga anser jag det lämpligt, att uppvisningar eller tävlingar icke endast i idrott och gymnastik utan även i sport hänföras till nöjestillställningar, för vilka nöjesskatt skall utgå. Jämväl uppvisning eller tävling i yrkesduglighet — såsom i mjölkning och plöjning — eller eljest i skicklighet av visst slag, exempelvis frågesports-, bridge- eller schacktävlan och trolleriföreställning torde, såsom de sakkunniga förordat, böra anses vara skattepliktiga nöjestillställningar. Den i 3 § d) i departementsförslaget upptagna bestämmelsen har avfattats i enlighet med det nu anförda.

I 3 § e) har danstillställning upptagits såsom nöjesskattepliktig tillställning.

Enligt 3 § f) skall även cirkusföreställning anses som nöjestillställning, för vilken nöjesskatt skall uttagas.

Vidare har i 3 § g) angivits, att förevisning av människor, djur eller föremål skall anses såsom nöjestillställning enligt nöjesskatteförordningen. Detta stadgande anknyter nära till den nu gällande bestämmelsen i 2 § g) men avser att omfatta jämväl andra tillställningar, bland annat mannekänguppvisning och fyrverkeri. Såsom de sakkunniga framhållit torde förevisningar av egenartade människor, djur eller föremål merendels kunna hänföras även under begreppet marknads- och tivolinöjen.

Nøjesskatt skall därjämte enligt 3 § h) utgå för marknads- och tivolinöjen.

I 3 § i) har — i överensstämmelse med vad som gäller enligt 2 § andra stycket i 1940 års förordning — upptagits ett stadgande av innehåll, att till nöjestillställning skall hänföras jämväl annan tillställning, som till sin art och sitt syfte är jämförlig med tillställning av förut omnämnt slag.

Slutligen har i 3 § sista stycket i departementsförslaget upptagits den undantagsbestämmelsen, att till nöjestillställning icke skall hänföras visning av museum eller annan liknande inrättning, ej heller utställning av djur eller utställning av konst eller andra föremål. Detta stadgande överensstämmer i

sak med de sakkunnigas förslag. Såsom under remissbehandlingen uttalats torde det stundom möta vissa svårigheter att draga gränsen mellan sådan förevisning som avses i 2 § g) och skattefri utställning. Härutinnan må framhållas, att till utställning som är fri från nöjesskatt torde i främsta rummet böra hänföras av städer och andra samhällen anordnade jubileumsutställningar och andra liknande utställningar ävensom utställningar av djur, vid vilka prisbedömning äger rum. Å andra sidan torde förevisning av exempelvis djur, som äro dresserade att utföra konststycken eller äro i visst hänseende egenartade, böra hänföras till skattepliktig nöjestillställning. För sistnämnda slag av förevisning torde oftast vara utmärkande, att ett mera framträdande privatekonomiskt intresse föreligger.

4 §.

Denna paragraf motsvarar 4 § i 1940 års förordning och 3 § i sakkunnigförslaget. De sakkunnigas motivering till sistnämnda paragraf återfinnes i promemorian å s. 26—32.

Under remissbehandlingen har 3 § i de sakkunnigas förslag i allmänhet lämnats utan erinran

Länsstyrelsen i Kronobergs län har anfört, att gränsdragningen mellan offentliga och icke offentliga tillställningar i sakkunnigförslaget erhållit en klarare utformning än i nu gällande författning. Jämväl *länsstyrelsen i Kristianstads län* har framhållit, att de ändringar stadgandet undergått finge anses ha förtydligat innebörden av detsamma, särskilt beträffande tillägget om abonnerad föreställning.

Drätselkammaren i Malmö har anfört, att det vore önskvärt, att ytterligare förtydliganden gjordes till förhindrande av kringgåenden genom föreningsbildningar av olika slag. Bestämmelsen att vederbörande förening eller inbjudare skulle bedriva rörelsen finge nog anses alltför obestämd med hänsyn till de metoder som förekomme och kunde väntas framkomma.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län har i fråga om formuleringen av 3 § i de sakkunnigas förslag anfört, att nämnda paragraf — såvitt anginge det i paragrafen upptagna första exemplet å offentlig nöjestillställning (»därest tillställningen uppenbarligen utgör del av rörelse, som föreningen eller inbjudaren driver uteslutande eller väsentligen för anordnande av dylika tillställningar») — förenklats i jämförelse med motsvarande bestämmelse i nu gällande förordning men att formuleringen av bestämmelsen borde än ytterligare förenklas, så att densamma kunde utan svårighet tillämpas även av personer med ringa erfarenhet i lagtillämpning.

Departements-
chefen.

Såsom framgår av promemorian ha de sakkunniga ifrågasatt utvidgning i tre olika hänseenden av begreppet offentlig nöjestillställning. Såsom förutsättning för att en tillställning skall anses som offentlig anges i första fallet — förutom att tillträde till tillställningen är beroende av medlemskap i viss förening eller av inbjudning, vilken förutsättning är gemensam för samtliga

tre fall — att tillställningen uppenbarligen utgör del av rörelse, som föreningen eller inbjudaren driver uteslutande eller väsentligen för anordnande av tillställningar varom nu är fråga. Den sålunda föreslagna bestämmelsen är i huvudsak likalydande med motsvarande stadgande i 1940 års nöjesskatteförordning samt i de av de sakkunniga åberopade författningarna den 10 juni 1932, nr 200, och den 6 oktober 1939, nr 703. Departementsförslaget är i denna del likalydande med de sakkunnigas förslag.

De övriga i sakkunnigförslaget angivna utvidgningarna av begreppet offentlig nöjestillställning avse dels tillställning som ingår i ett offentligt nöjesföretags rörelse och äger rum i offentlig lokal (abonnerad föreställning) och dels tillställning som eljest, såsom med avseende å omfattningen av den krets som äger tillträde till tillställningen eller de villkor varunder tillträde lämnas, är att jämställa med tillställning, till vilken allmänheten har tillträde. Av dessa två utvidgningar innebär den första en ändring i förhållande till vad som hittills gällt. Då någon erinran mot de sålunda föreslagna bestämmelserna icke gjorts under remissbehandlingen och då förslaget härutinnan synes lämpligt, ha jämväl dessa utvidgningar — i sak oförändrade — upptagits i 4 § i departementsförslaget.

Den nu gällande föreskriften i 4 § andra stycket i 1940 års förordning har icke medtagits i sakkunnigförslaget. Som motivering härför ha de sakkunniga framhållit (promemorian sid. 32), att nämnda föreskrift överensstämde med vad som stadgas i kungörelsen den 17 juni 1938 (nr 286) om tilllägg till § 13 ordningsstadgan för rikets städer, vilken kungörelse torde ha tillkommit för att förhindra en sådan tillämpning av föreskrifterna om skyldighet att inhämta polismyndighets tillstånd till vissa offentliga tillställningar att mötesfriheten därigenom bleve lidande, att vid en år 1939 verkställd omarbetning av 1911 års förordning angående biografföreställningar någon bestämmelse motsvarande 1938 års kungörelse icke inflöt i sistnämnda förordning, vilket däremot skedde vid 1940 års omarbetning av nöjesskattelagstiftningen, att det syntes önskvärt att begreppet offentlig tillställning bestämdes lika i nöjesskatteförordningen och i förordningen angående biograf-föreställningar, att särstadgandet, därest det bibehölles i nöjesskatteförordningen, kunde leda till resultat som ur skattesynpunkt knappast vore rimliga, samt att detta stadgande också torde ha mycket bidragit till nu ifrågavarande bestämmelsers svårbegriplighet. Då under remissbehandlingen icke framkommit något yrkande om att 4 § andra stycket i 1940 års förordning alltjämt borde bibehållas och då de skäl som anförts av de sakkunniga till stöd för att stadgandet upphäves synas godtagbara, ansluter jag mig till de sakkunnigas förslag i denna del.

5 §.

I denna paragraf i departementsförslaget behandlas frågan huruvida nöjesskatt skall utgå vid offentlig danstillställning i samband med utskänkning av alkoholhaltiga eller alkoholfria drycker, även om särskild avgift för till-

träde till danstillställningen icke uppbäres. Den nu gällande huvudregeln rörande detta särskilda slag av danstillställning — den s. k. restaurangdansen — är upptagen i 5 a § i 1940 års förordning, och i sakkunnigförslaget återfinnes bestämmelsen om restaurangdansen i 6 §. I fråga om de sakkunnigas motivering hänvisas till promemorian sid. 35—38.

Vid remissbehandlingen har de sakkunnigas förslag om beskattningen av restaurangdansen i de flesta yttrandena tillstyrkts eller lämnats utan erinran. Från vissa håll ha dock erinringar gjorts mot sakkunnigförslaget.

Sålunda har *länsstyrelsen i Jämtlands län* anfört följande.

Länsstyrelsen vill framhålla att gällande bestämmelser angående nöjesskatt för danstillställning, vilka i huvudsak oförändrade upptagits i föreliggande förslag, visat sig kunna bli föremål för olika tolkningar och medföra vissa praktiska olägenheter för turistanläggningarna i länet, bland annat beroende på svårigheten att fastslå vad som menas med uttrycket »till vilken allmänheten äger tillträde». Å de i länets fjälltrakter belägna pensionaten och turiststationerna förekommer ofta på kvällarna en eller annan timmes dans, som anordnas till gästernas trevnad antingen av pensionatnehavaren eller ock av gästerna själva. Länsstyrelsen har utgått ifrån att dylika mer eller mindre improviserade danstillställningar icke böra bli föremål för beskattning, då inga andra än gäster med fast abonnemang äga deltaga i dansen. En motsatt uppfattning skulle nämligen leda till det orimliga resultatet att skatt måste beräknas på samtliga abonnenter, ofta uppgående till flera hundratal, om exempelvis ett litet fåtal av gästerna önska roa sig på angivet sätt efter dagens strapatser. Möjlighet att avgränsa de utrymmen, där dans pågår, och att vidtaga erforderliga kontrollanordningar förefinnes nämligen ofta icke. En skatteläggning av danstillställningar av nu angiven art skulle helt naturligt medföra allvarliga olägenheter och besvärligheter för turistanläggningarna i länet.

Frågan blir mera tveksam, då någon abonnent medför en tillfällig gäst eller exempelvis någon av den närboende befolkningen kommer tillstädes och kanske deltar i dansen eller endast där intar en måltid eller dylikt. Även i dylika fall borde emellertid enligt länsstyrelsens mening frihet från nöjesskatt rimligen åtnjutas. Det ter sig nämligen obilligt att bestämmelserna om dansskatt skola tvinga turiststationerna att obönhörligt avvisa exempelvis en fåtalig ortsbefolkning i dessa obygdar eller därstädes till äventyrs förlagda enstaka beredskapsmän. I de fall då dans särskilt annonseras eller avgift upptages måste givetvis nöjeskatt utgå.

Bestämmelserna ha i förevarande avseende givit anledning till tveksamhet. Ett förtydligande genom lämpliga direktiv är därför önskvärt och bör därvid hänsyn tagas till de speciella förhållanden, under vilka ifrågavarande turistanläggningar arbeta. Länsstyrelsen är medveten om att vissa svårigheter kunna möta att införa särbestämmelser för dessa anläggningar, men vill ändå ifrågasätta huruvida icke en uppmjukning av bestämmelserna skulle kunna komma till stånd i nu angivet syfte.

Folkets parkers centralorganisation har anfört följande synpunkter.

Det har under den tid skatt å restaurangdans utgått förekommit tolkningar av begreppet restaurang och de lokaler, som skola beskattas efter denna taxa, som icke äro enhetliga. Vi ha förutsatt, att nöjesskatt på restaurangdansen tillkom för sådana lokaler som tidigare icke betalat nöjesskatt under den tid som dans pågått, och att dessa lokaler äro insynade såsom restaurang eller serveringslokaler såsom dess huvudsakliga karaktär, och att dans före-

kommer vid sidan om denna servering. Nu förekommer dock att en sådan tolkning har givits för en folkpark, att då det i samband med dansen även förekommer servering av kaffe och läskedrycker, detta kan tolkas såsom restaurangdans. Är denna tolkning rätt kan detta för folkparkernas vidkommande få oanade ekonomiska konsekvenser. Vi vilja för bedömningen av detta framföra ett konkret exempel och välja då Folkets Park, Norrköping, och dess lokal »Folkborgen». Folkets Park har tagit såsom sin uppgift att på en veckodag exempelvis onsdagar mot billig entré, vilken utgör 75 öre per besökare, anordna danstillställning. Denna billiga entréavgift är satt därför att Norrköpings ungdom, som huvudsakligen har sin sysselsättning inom textilindustrin, har mycket begränsade inkomstmöjligheter, och då ungdomen själv uttryckt önskemål om att få deltaga i dans under en vardagskväll i stället för att samlas å skilda platser inom staden, har styrelsen för Folkets Park sökt att realisera detta. Därest »Folkborgen» i Norrköping kan i samband med sitt dansarrangemang tolkas såsom restauranglokal, kommer nöjesskatten enligt sakkunnigförslaget att utgå med 40 öre. Enbart dessa uppgifter motivera att ett förtydligande av begreppet restaurangdans och de lokaler som skola beskattas under denna grupp är nödvändigt. Önskvärt är därför, att i förordningen finnes angivet att med restaurangdans avses sådan dans, som förekommer på restauranger och serveringar, vilka ha detta såsom huvudändamål och dansen såsom en del av dess verksamhet.

Det är att märka, att vid de danstillställningar som anordnas i folkparker och folkets hus under slutna förhållanden, icke förekommer något serveringstvång, utan gästerna betala entré för dansen och de som önska servering äga att frivilligt intaga önskad förtäring. I restauranger som vi anse skola beskattas enligt bestämmelsen om restaurangdans är förhållandet det motsatta, nämligen att gäst intager förtäring i lokalen och i samband därmed även äger rätt deltaga i dansen. Skulle i de fall då servering förekommer i samband med dans, oavsett danstillställnings karaktär, dylik dans betraktas såsom restaurangdans, skulle det medföra, att nära nog all dans inom folkets hus, ordenslokaler, bygdelokaler och dylikt, skulle hemfalla under 6 § i förordningen, men vi förutsätta att detta icke är avsett. För att icke eventuella framtida tolkningssvårigheter skola uppstå i denna sak, ha vi velat uttala svårigheterna för bedömningen i detta avseende.

Vidare har *Folkets husföreningarnas riksorganisation* anført.

Skatten å restaurangdans tillkom för att avskaffa tidigare orättvisa i att restaurangerna voro befriade från dansskatt. Genom myndigheternas tolkning av beslutet fick emellertid folkets hus och parker i viss omfattning vidkännas en *höjning* av nöjesskatten. De indrogos nämligen under samma förordning, som gäller för dans å restauranger, d. v. s. att skatt skall erläggas å ett lägsta engångsbiljettpris av en krona, oavsett om lägre biljettpris i verkligheten uttages. Nøjesskatteutredningen finner uppenbarligen detta icke tillräckligt. Genom dess förslag skulle minimibeloppen, å vilka skatt uttages, höjas till resp. 5, 3 och 2 kronor, och skulle skatten utgå med resp. 1 krona, 60 och 40 öre mot nuvarande 85, 55 och 25 öre. Skatten å 1 kronasbiljett, vilket pris i regel gäller å folkliga danstillställningar, skulle således, om förslaget blir lag, höjas med 15 öre eller med hela 60 procent. Också i detta fall skulle med andra ord de små företagen få en väsentligt kraftigare höjning än de större och privata företagen. Kan detta verkligen vara meningen?

För att anföra ett exempel på hur förslaget kommer att verka för en folkets hus förening i en landsortsstad, vilken mot rimliga hyresavgifter håller nära nog stadens hela föreningsliv med samlingslokaler, kan anföras följande. Under år 1944 har föreningen i fråga erlagt i nöjesskatt cirka 12 000

kronor. Skulle en ökning av dansskatten ske med 60 procent, komme detta att innebära en merutgift på 7 200 kronor, vilket skulle betyda, att nära nog hela årsvinsten strök med. Hur skulle föreningen då kunna bereda exempelvis små ideella föreningar lokaler till särskilt låga hyror?

Då det väl inte kan vara meningen att lamslå en så viktig verksamhet som den folkets hus föreningarna och andra samlingslokaläggande organisationer utföra i samhällslivet, måste nöjesskatteutredningens förslag i denna punkt underkännas. Samlingslokaler böra befrias från att betala nöjesskatt för dans enligt de bestämmelser som gälla för restauranger av olika slag. Skulle detta av ena eller andra skälet visa sig omöjligt, bör nöjesskatten för dylika arrangörer icke tas ut å högre belopp än en krona och skatten å detta pris icke överstiga 20 öre.

Vidare må omnämnas å ena sidan att *magistraten i Umeå* framhållit, att en rigorös beskattning av restaurangdansen — en i och för sig föga tilltalande form av dans — vore att förorda, samt å andra sidan, att *drätselkammaren i Norrköping* ansett höjningen av de fingerade avgifterna väl stor.

Slutligen må anmärkas, att *statskontoret* understrukit vikten av att nöjesskatteuppbörden försigginge på sätt, som icke vore ägnat att skapa onödig irritation hos allmänheten. Bland annat vore av viss betydelse, icke minst ur turistsynpunkt, att utkrävande av skatt å restaurangdans ordnades genom ett smidigare förfarande än vad som nu å åtskilliga håll syntes vara fallet, exempelvis genom åsättande av skattemärken å restaurangnota.

Departements-
chefen.

Den särskilda regeln att nöjesskatt skall utgå vid offentlig danstillställning i samband med utskänkning av alkoholhaltiga eller alkoholfria drycker, även om särskild avgift för tillträde till danstillställningen icke uppbäres, tillkom så sent som vid 1943 års riksdag och trädde i tillämpning från och med den 1 januari 1944.

Såsom framgår av de förut återgivna remissyttrandena har beskattningen av restaurangdansen i dess nuvarande utformning föranlett erinringar bland annat såvitt angår danstillställningar å s. k. turistorter. I detta hänseende må framhållas, att därest å ett pensionat eller turisthotell anordnas en mer eller mindre improviserad danstillställning för gäster, som regelmässigt intaga sina måltider å pensionatet eller hotellet, skyldighet att erlagga nöjesskatt för en dylik tillställning icke torde föreligga. Den omständigheten att någon av hotellets gäster medför en tillfällig gäst till danstillställningen synes icke böra medföra ett annat bedömande av frågan om skatteplikten. Skulle däremot allmänheten äga rätt att delta i dansen eller tillställningen vara särskilt utannonserad, bör nöjesskatt utgå. Att i författningsväg reglera dessa specialfall synes emellertid icke lämpligt utan torde det böra överlämnas åt rättspraxis att lämna svar å uppkommande frågor av denna art.

Under remissbehandlingen av sakkunnigförslaget ha invändningar mot förslaget om nöjesskatt å restaurangdans framförts jämväl såvitt angår danstillställningar i folkparker, folkets hus eller andra liknande samlingslokaler. I anledning av dessa invändningar torde böra framhållas, att bestämmelsen om nöjesskatt å restaurangdans är avsedd att gälla även i fråga om sådana danstillställningar som anordnas i en folkpark eller i en folkets hus

lokal. Den omständigheten att vid dylika danstillställningar serveringstvång icke föreligger bör icke medföra, att bestämmelsen om nöjesskatt sättes ur kraft. Emellertid är frågan, huruvida genom denna bestämmelse uppkommer någon olägenhet för folkparkerna och folkets hus föreningarna m. fl., i sista hand beroende av till vilket belopp den fingerade inträdesavgiften fastställes vid restaurangdans, där servering av endast pilsnerdricka eller alkoholfria drycker må äga rum. Såsom närmare utvecklas vid behandlingen av 8 § i departementsförslaget förordar jag, att den fingerade inträdesavgiften för ifrågavarande danstillställningar fastställes till så lågt belopp, att de erinringar som framförts mot sakkunnigförslaget i denna del få anses i allt väsentligt beaktade.

Om sättet för beräkning av nöjesskatten.

6 §.

6 § i departementsförslaget motsvarar 5 § första stycket i 1940 års förordning. Enligt sistnämnda stadgande skall nöjesskatten upptagas i form av skatt på biljett eller annat bevis, som berättigar till deltagande i nöjestillställning.

Enligt sakkunnigförslaget har förordats, att nöjesskatten skall utgå med angiven procent av de för tillträde till nöjestillställningen erlagda avgifternas sammanlagda belopp. Motiveringen för sakkunnigförslaget lämnas i promemorian å s. 32—35.

Under remissbehandlingen har de sakkunnigas förslag om uttagande av nöjesskatt å bruttoinkomsten i allmänhet tillstyrkts.

Sålunda har *länsstyrelsen i Kronobergs län* uttalat, att förslaget härutinnan medförde avsevärd förenkling av uppbörden och redovisningen av nöjesskatten; ändringen måste därför anses såsom betydelsefull.

Samma ståndpunkt har intagits av *länsstyrelsen i Kalmar län*, som därjämte framhållit, att det finge anses ligga i vederbörande kommuns intresse att kontrollera att nöjesskatt inbetalades å de verkligen inlutna bruttoinkomsterna, varför någon större risk för att nöjesskatt obehörigen undanhölles icke behövde föreligga.

Erinringar mot sakkunnigförslaget i förevarande hänseende ha däremot anförts av drätselkammaren i Malmö samt av länsstyrelsen i Malmöhus län.

Drätselkammaren i Malmö har framhållit, att förslaget om skattens beräkning efter bruttoinkomsten syntes i och för sig lyckligt funnet. Dock hade de sakkunniga med orätt bagatelliserat frågan om kontrollen vid detta system. Att, som nu vore fallet, effektivt kontrollera nöjesskatten, när skatten vore bestämd för varje biljett och varje plats, vore i stort sett möjligt, men det vore oförståeligt hur en kontroll överhuvud taget skulle kunna utövas, när nöjesskatten på en viss biljett skulle utgå allteftersom densamma sålts i dubbelt eller enkelt förköp, till ordinarie eller nedsatt pris eller utlämnats som fribiljett. Såvitt drätselkammaren kunde finna, bleve de myndigheter, som skulle handhava nöjesskatteuppbörden, i det närmaste helt

hänvisade till att lita på nöjesanordnarens ordentlighet och hederlighet. Denna omständighet beredde stora möjligheter för fördomsfria personer att undandraga myndigheterna nöjesskatt och utgjorde en stark frestelse för ekonomiskt svaga nöjestillställare att vara mindre nogräknade. Frågan om kontrollen måste fördenskull göras till föremål för närmare utredning. Endast om fortsatt utredning härvidlag kunde leda till tillfredsställande resultat, kunde förslaget accepteras, försåvitt man icke mot all rimlighet medgäve, att kontrollen helt släpptes.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har anfört följande.

Det kan ifrågasättas om ej skatt å bruttoinkomsten i stället för skatt å biljett leder till att kontrollen å nöjesskattens rätta utgörande väsentligen försvåras. Nuvarande system med skatt å biljett har medfört att talongen över biljettförsäljning eller räkneverk blivit den normala formen för redovisning av inkomsterna, något som högst väsentligt bidragit till att underlätta den av naturliga skäl ofta ganska svåra kontrollen å nöjesföretag av skilda slag. Biljettsystemet möjliggör sålunda påtryckning av kontrollnummer i löpande följd, avstämpling med myndighetsstämplar av biljetthäften m. m. Ett system med beskattning av bruttoinkomsterna är ägnat att i flera fall göra biljettförsäljningen onödigt och därigenom i avsevärd omfattning försvåra eller omöjliggöra kontroll. Kontroll av nöjesanordnarens räkenskaper bleve i så fall ofta nödvändig men samtidigt av mindre värde, därför att en jämförelse med biljettmateriel eller räkneverk ej kunde ske. Visserligen kan uppbördsmyndigheten föreskriva biljettförsäljning såsom villkor, men det är dock att befara, att strävanden i riktning mot en god kontroll bliva illusoriska, då själva författningens avfattning icke understödjer möjligheterna härtill.

*Departements-
chefen.*

Såsom framgår av det förut anförda har jag beträffande biografföreställningar tillstyrkt bibehållandet av en progressiv skatteskala. Detta torde nödvändiggöra, att skatten för biografföreställningar allttjämt beräknas per biljett.

I fråga om övriga slag av nöjestillställningar vore det i och för sig möjligt att genomföra de sakkunnigas förslag om beräkning av nöjesskatten icke per biljett utan å sammanlagda bruttoavgifterna. Emellertid synes det mindre lämpligt med två olika system för upptagande av nöjesskatten. På grund härav och då, såsom jämväl framhållits från flera remissinstansers sida, systemet med skatt å biljetter torde vara effektivare ur kontrollsynpunkt än ett system med skatt å sammanlagda bruttoavgifterna anser jag mig böra förorda, att nu gällande regel om upptagande av nöjesskatten i form av skatt å biljett eller annat dylikt bevis bibehålles även för andra slag av nöjestillställningar än biografföreställningar.

7 §.

I departementsförslaget har i denna paragraf upptagits bestämmelsen om att nöjesskatten skall utgå efter en enhetlig taxa om 15 procent å bruttopriset för varje biljett, inberäknat skatten, dock med den avvikelser, att nöjesskatten skall beräknas efter 30 procent beträffande den del av priset för tillträde till biografföreställning som överstiger en krona. Beträffande motiveringen till förslaget i denna del torde jag få hänvisa till vad jag tidigare anfört.

8 §.

I denna paragraf anges storleken av de fingerade avgifterna vid den s. k. restaurangdansen. Dessa avgifter ha i departementsförslaget upptagits till samma belopp som föreslagits av de sakkunniga, dock med det undantaget att den fingerade avgiften för tillträde till danstillställning i fall, där utskänkning av endast pilsnerdricka eller alkoholfria drycker må äga rum, upptagits till en krona 50 öre i stället för det av de sakkunniga föreslagna beloppet 2 kronor.

I följande tablå redovisas storleken av nöjesskatten vid restaurangdansen enligt olika alternativ.

Fingerad avgift	N ö j e s s k a t t e n		
	Gällande bestämmelser (20—30 %)	Sakkunnigförslaget (20 %)	Departementsförslaget (15 %)
a) 5 kr.		1 kr.	75 öre
3 »	85 öre		
b) 3 »		60 öre	45 »
2 »	55 »		
c) 2 »		40 »	
1 kr. 50 öre			23 »
1 »	25 »		
d) 50 öre	10 »	10 »	8 »
e) 30 »	6 »	6 »	5 »
f) 15 »	3 »	3 »	3 »

Såsom framgår av tablå kommer nöjesskatten å en fingerad inträdesavgift å en krona 50 öre att utgöra 23 öre. Då vid sådant förhållande nöjesskatten vid danstillställningar i folkparker samt i folkets hus lokaler och andra dylika samlingslokaler blir något lägre än enligt nu gällande författning, torde anledning saknas att överväga särskilda regler för uttagande av nöjesskatt vid danstillställning i lokaler av sist angivna slag.

9 §.

Förevarande paragraf behandlar frågan om det biljettpreis, som skall ligga till grund för nöjesskattens beräkning. I 1940 års förordning regleras denna fråga i 6 §. Den i sakkunnigförslaget upptagna bestämmelsen rörande ifrågavarande avgifter återfinnes i 5 § första stycket, och motiveringen härför lämnas i promemorian å s. 32—35.

Under remissbehandlingen av sakkunnigförslaget har bestämmelsen i 5 § första stycket i allmänhet tillstyrkts eller lämnats utan erinran. Sålunda har *länsstyrelsen i Kronobergs län* anfört, att ifrågavarande bestämmelse vore i konsekvens med de principer, varå den föreslagna nöjesskatten vore uppbyggd, och därför borde genomföras.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har anfört följande.

Länsstyrelsen delar ej de sakkunnigas åsikt, att fribiljettsbeskattningen bör helt slopas. Det har konstaterats, såväl att nöjesföretag varit utsatta för krav å fribiljetter, vilka ej kunna rubriceras såsom berättigade, som att vissa nöjesföretag för främjandet av egna intressen utdelat fribiljetter.

Ett slopande av fribiljettsbeskattningen skulle slutligen försvåra kontrollen. Frestelsen att uppgiva större antal utlämnade fribiljetter än som faktiskt förekommit i avsikt att undandraga skatt ligger nära till hands. En nöjaktig kontroll skulle förutsätta både namnuppgift å alla som erhållit fribiljetter och kontrollmyndighetens personliga hänvändelse till åtminstone en del av dem för att efterhöra verkliga förhållandet. Bortsett från den tid, som åtgår härför, ligger det i sakens natur, att kontrollmyndigheten icke gärna vill och ej heller bör tvingas in på ett för den enskilde mindre tilltalande sätt för kontrollverksamhetens utövande.

Mot de sakkunnigas förslag till nöjesskatt även å förköpsavgifter samt å garderobs- eller programavgifter, vilkas erläggande utgöra villkor för tillträde, finnes intet att erinra. I detta sammanhang torde några ord böra sägas om sittplatsbiljetter. Varken för närvarande eller enligt förslaget skulle sådana beskattas, enär de väl som regel icke utgöra villkor för tillträde. Det kan emellertid ifrågasättas om med det system för nöjesbeskattning, som nu föreslås, föreligger skäl undantaga sittplatsbiljetter. Om förköpsavgiften anses vara en integrerande del av biljettpriset för den åskådare, som i tid vill försäkra sig om tillträde till en nöjestillställning, kan sittplatsbiljetten sägas vara en integrerande del av biljettpriset för den åskådare, som på ett någotsånär bekvämt sätt vill öfvervara en tillställning. Med det system för beskattning, som föreslås, är det mycket troligt, att nöjesföretag, som tillhandahålla såväl ståplatser som sittplatser, framdeles, i betydligt större utsträckning än nu sker, komma att tillhandahålla biljetter för enbart tillträde till nöjeslokalen eller platsen samt därutöver, till dem som så önska, särskilda sittplatsbiljetter. Ett undandragande av skatt på ett sätt, som säkerligen ej varit avsett, kan här lätt komma till stånd.

Magistraten i Umeå har uttalat, att förslaget om att skatt skulle utgå å garderobs- och programavgifter syntes väl rigoröst. Naturligtvis kunde vissa möjligheter till missbruk i detta fall vara för handen men att utsträcka skattskyldigheten för alla därför att en eller annan anordnare av nöjestillställningar befarades komma att uppträda bedrägligt syntes vara att gå väl långt.

Sveriges biografägareförbund har framhållit, att försäljningen av biljetter i förköp vore en service uteslutande för att tillmötesgå publiken och, utom i sällsynta undantagsfall, innebure en direkt utgift för biografägarna. Biografernas kassörskor erhöle för sin extra tjänstgöring avtalsenlig lön, och telefoncentralerna (t. ex. »SF-biljetter» och »Ring-bio») sysselsatte stor personal, varför en extra beskattning å förköpsbiljetterna skulle försvåra uppträthållandet av denna av biografpubliken uppskattade försäljningsform.

Vidare har *folkets husföreningarnas riksorganisation* uttalat, att förslaget att taga ut nöjesskatt å avgifterna för program och garderob syntes oklokt. Enligt organisationens erfarenhet vunnes icke härmed någon väsentlig höjning i nöjesskatteinkomsterna. Vederbörande nöjesarrangörer bleve nämligen oförhindrade att taga emot *särskild* avgift för program, liksom att leverera särskilt kvitto på garderobsavgiften. Den senare syntes särskilt förtjäna

att vara fri från skatt. Det vore nämligen icke önskvärt, att publiken å en nöjestillställning sutte med ytterkläderna på. Såväl publiken själv som inventarierna, exempelvis klädda teater- och biograffåtöljer, toge skada därav.

I första stycket i förevarande paragraf har införts den i 6 § första stycket i 1940 års förordning upptagna bestämmelsen att såsom biljettpris anses det ordinarie priset för den tillställning, varom fråga är, utan hänsyn till att nedsättning medgives för vissa grupper av deltagare eller att biljett utlämnas utan betalning.

Departements-
chefen.

Vidare har i departementsförslaget i denna paragraf närmare reglerats vilka avgifter som skola inräknas i biljettpriset. I detta hänseende synes böra gälla, att alla *obligatoriska* avgifter för tillträde till en nöjestillställning, oavsett under vilket namn avgifterna utkrävas och oberoende av om avgifterna delas upp på flera olika belopp, skola nöjesbeskattas. I enlighet härmed bör nöjesskatt utgå jämväl å förköpsavgifter, särskilda tribun- eller sittplatsavgifter samt sådana program-, garderobs- eller därmed jämförliga avgifter, vilkas erläggande utgör villkor för tillträde till tillställningen.

I departementsförslaget har i denna paragraf dessutom upptagits en bestämmelse av i huvudsak samma innehåll som stadgandet i 6 § tredje stycket i 1940 års förordning.

10 §.

Denna paragraf reglerar — i likhet med 7 § i 1940 års förordning — i vilka fall nöjesskatt icke skall utgå för fribiljetter.

Vid remissbehandlingen av sakkunnigförslaget, som i förevarande hänseende innebär ett slopande av fribiljettsbeskattningen (se promemorian s. 33—34), har *länsstyrelsen i Malmöhus län* anført, att då den nuvarande begränsningen av skattefria fribiljetter otvivelaktigt verkat hämmande på missbruk i ena eller andra riktningen, borde gällande bestämmelser om skattefria fribiljetter i 7 § a), b) och c) bibehållas. Det vore för övrigt önskvärt, att en var kontrollant av nöjesskatt ej tillätes disponera mer än en skattefri biljett till varje tillställning.

I departementsförslaget har i förevarande paragraf upptagits det i 7 § i 1940 års förordning förekommande stadgandet angående frihet från nöjesskatt för fribiljetter. Vad angår det av länsstyrelsen i Malmöhus län anmärkta förhållandet att mer än en biljett per tillställning utlämnas till nöjesskattekontrollant är det uppenbart, att om vederbörande myndighet anser kontrollen kunna tillfredsställande utövas av en kontrollant, endast en skattefri fribiljett bör utlämnas.

Departements-
chefen.

11 §.

I denna paragraf, som saknar motsvarighet i sakkunnigförslaget, behandlas den fråga, som nu regleras i 8 § första och andra styckena i 1940 års förordning, nämligen frågan om sättet för beräkning av nöjesskatten i sådana fall då biljett eller annat liknande bevis icke utlämnas till den besökande.

Då denna fråga icke upptagits till behandling i de sakkunnigas promemoria, har densamma ej heller föränlett något uttalande av remissinstanserna.

I detta sammanhang torde böra omnämnas det av de sakkunniga i 5 § andra stycket upptagna stadgandet om avdragsrätt från bruttoinkomsten vid vissa slag av nöjestillställningar, vilket stadgande — som motsvarar 8 § tredje stycket i 1940 års förordning — under remissbehandlingen givit anledning till vissa uttalanden.

Sveriges tivoliägareförening har sålunda anfört följande.

De sakkunniga ha bibehållit skatteberäkningen vid de s. k. varuspelen. Vid denna bestämmelses antagande framhölls, att dessa lotterier voro strängt reglerade i den då nyligen antagna lotteriförordningen liksom ock, att dessa varuspel voro av stor betydelse för åtskilliga mindre tillställare bland de ideella föreningarna. Eftersom vid varulotterierna varje deltagare är berättigad att erhålla s. k. vinst till ej ringa värde, är här uppenbarligen delvis fråga om en ren varuförsäljning, där den tillämpade skatteprincipen knappast avviker från bruttoskatteprincipen.

Å andra sidan ha tre länsstyrelser påkallat ändring av 5 § andra stycket i de sakkunnigas förslag.

Sålunda har *länsstyrelsen i Södermanlands län* uttalat, att länsstyrelsen icke funne tillräckliga skäl föreligga för detta undantag från principen, att nöjesskatten helt skulle beräknas å bruttoinkomsten. Ur kontrollsynpunkt måste även bestämmelsen bli ganska svår att tillämpa samt medföra alltför tidsödande arbete för uppbördsmyndigheten, därest en tillförlitlig granskning av verkställda avdrag för utlämnade vinster verkligen skulle ske. Erfarenheten hade visat, att vid redovisning inom länet av nöjesskatt av ifrågavarande slag avdrag i de flesta fall gjordes med en tredjedel av bruttoinkomsten.

Vidare har *länsstyrelsen i Kronobergs län* framhållit, att då i arrangörernas uppgifter för nöjesskattens beräkning ifrågavarande avdrag regelmässigt upptoges till $\frac{1}{3}$ av bruttoinkomsten, utan att någon som helst utredning förbringades om det verkliga värdet av vinsterna och någon efterföljande kontroll härav från de lokala uppbördsmyndigheternas sida ej heller kunde verkställas, syntes denna bestämmelse icke vara tillfredsställande. I det övervägande antalet fall torde det verkliga värdet av de vinster, som utlämnades till deltagarna, avsevärt understiga $\frac{1}{3}$ av bruttoinkomsten. Länsstyrelsen ansåge därför, att sådant avdrag icke borde medgivas eller åtminstone väsentligt nedsättas.

Länsstyrelsen i Örebro län har anfört att då ifrågavarande nöjen — mekaniska spelapparater m. m. — hörde till det minst önskvärda slaget av tivolinöjen, rätten att göra avdrag för utbetalade vinster borde upphävas.

Departements-
chefen.

De i denna paragraf upptagna bestämmelserna, vilka i stort sett motsvara vad redan nu gäller, torde icke erfordra några särskilda kommentarer.

Då nöjesskatten för marknads- och tivolinöjen enligt departementsförslaget nedsattes till 15 procent, synes det knappast vara tillräckligt motiverat

att bibehålla den särskilda avdragsrätt vid redovisning av bruttoinkomsten i och för nöjesbeskattning, varom förmåles i 8 § tredje stycket i 1940 års förordning.

12 §.

Denna paragraf motsvarar i huvudsak 5 § fjärde stycket i 1940 års förordning. Ett brutet öretal torde kunna uppkomma icke endast då nöjesskatten utgår efter biljettpriset utan även i andra fall exempelvis vid uträkning av nöjesskatten vid restaurangdans.

Om undantag eller befrielse från nöjesskatten.

13 §.

De sakkunnigas i 17 § upptagna förslag om undantag från nöjesskatt för kungl. teatern och kungl. dramatiska teatern har icke — utöver tidigare omnämnda yttranden däri hemställts om en vidgad tillämpning av nämnda paragraf — föranlett någon erinran från remissinstansernas sida.

De sakkunnigas förslag innebär i förevarande hänseende den ändringen i vad som hittills gällt, att undantaget för de kungl. teatrarna från skyldigheten att erlægga nöjesskatt utsträcker att avse jämväl föreställningar, som av någon av teatrarna anordnas utanför Stockholm eller inom Stockholm å annan lokal än den vanliga. Emellertid torde den sålunda föreslagna utvidgningen kunna komma att medföra vissa olägenheter. Med hänsyn härtill och då någon närmare utredning till stöd för den ifrågasatta utvidgningen icke framlagts av de sakkunniga, finner jag tillräckliga skäl icke föreligga att i detta hänseende föreslå någon avvikelse från nu gällande regler.

Däremot har jag ej något att erinra mot de sakkunnigas uttalande att förordningen den 14 juni 1940 (nr 479) om särskild avgift vid nöjeställning, anordnad av kungl. teatern eller kungl. dramatiska teatern i Stockholm, bör upphävas. En bestämmelse härom har upptagits i övergångsbestämmelserna till den nu föreslagna förordningen om nöjesskatt.

14 §.

I denna paragraf regleras frågan om undantag från nöjesskatt för tillställning som tjänar vetenskapligt ändamål eller anordnas i undervisnings- eller uppfostringssyfte. Denna fråga behandlas i 1940 års förordning även som i sakkunnigförslaget i 2 § sista stycket. De sakkunnigas motivering lämnas i promemorian å s. 23 och 25.

Under remissbehandlingen av sakkunnigförslaget har i några fall föreslagits, att 2 § sista stycket skulle erhålla en sådan avfattning att därigenom möjliggjordes en mera vidsträckt tillämpning av den där angivna undantagsbestämmelsen.

Sveriges storloge av IOGT har — under framhållande av dels nödvändigheten av det frivilliga nykterhetsarbetet i samhället och betydelsen av det

fostringsarbete, som nykterhetsföreningarna utförde med ringa eller intet stöd av samhället, dels ock den omständigheten att dessa föreningsars tillställningar icke avsåge ekonomisk vinning för vare sig enskilda personer eller sammanslutningar — hemställt, att 2 § sista stycket måtte förtydligas i så måtto, att därav klart framginge att till nöjestillställningar icke hänfördes tillställningar, som anordnades av nykterhetsföreningar i nykterhetsrörelsens syfte.

Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamling har framhållit, att sådana ideella rörelser som t. ex. nykterhets-, folkbildnings- och fredsrörelserna kunde begära, att de icke ställdes i sämre läge än exempelvis idrottsrörelsen. Syftet med förstnämnda ideella rörelser, vilka hade minst lika svårt som idrottsrörelsen att skaffa medel för sin verksamhet, måste från samhällelig synpunkt sett vara jämbördigt med de ändamål, för vilka undantag gjordes i sakkunnigförslaget, nämligen vetenskapligt ändamål, undervisnings- och uppfostringssyfte. Det kunde icke vara ändamålsenligt, att tusentals för vårt land betydelsefulla ideella organisationer icke skulle kunna upptaga inträdesavgifter till sina offentliga upplysningsmöten utan att nödgas för varje sådant framträdande ansöka om befrielse från nöjesskatt. Att göra skattemyndigheterna till kontrollanter över folkrörelserna kunde icke medverka till att främja det demokratiska upplysnings- och fostringsarbete, som dessa organisationer utförde. På grund härav hemställdes, att i 2 § sista stycket måtte inrymmas ett undantag jämväl för sådan tillställning, som anordnades av ideell sammanslutning till främjande av nykterhet, fred eller folkuppfostran, där tillställningen icke anordnats i förvärvssyfte.

Länsstyrelsen i Örebro län har anfört, att åtgärder tarvades för beredandet av sunda nöjen åt ungdomen. Det florerande osunda nöjeslivet, som uppbyres av enskildas vinningslystnad, hade till stor del sin grund i frånvaron av tillfällen till goda nöjen. Åtskilligt vore att vinna i detta syfte vid utformning av nöjesskatteförordningen. Biograferna borde kunna bjuda på i fosterande och uppbyggande syfte bättre program än som nu i stor utsträckning skedde. En åtgärd till förbättring härutinnan skulle vara att förevisning av verkligt goda till undervisning och uppfostran tjänande filmer icke belades med nöjesskatt. Länsstyrelsen föreställde sig, att statens biografbyrå, som censurerade alla filmer, skulle kunna givas befogenhet att på särskilt sätt stämpla filmer av sådan beskaffenhet. En filmförevisning, som endast upptog sålunda stämplade filmer, skulle då jämlikt sista stycket av förslagets 2 § bliwa fri från nöjesskatt. Detta borde kunna bidra till att på biograferna gäves program, som kunde åtminstone i någon mån konkurrera med kriminal-, dryckes- och liknande hetsfilmer.

Vidare har *länsstyrelsen i Kopparbergs län* framhållit, att bestämmelsen därom, att från skatteplikt undantoges tillställning som anordnades i undervisnings- och uppfostringssyfte, stundom syntes ha av de lokala uppboordsmyndigheterna uppfattats så att vid prövning av frågan om tillställnings skattefrihet på denna grund huvudvikten lagts vid det uppgivna syftet, var emot mindre uppmärksamhet fästs vid tillställningens innehåll. Då samma

bestämmelse nu föreslagits skola ingå i den nya nöjesskatteförordningen ville länsstyrelsen därför förordna, att det i författningen gjordes klart, att med bestämmelsen avsåges sådan i undervisnings- eller uppfostringssyfte anordnad tillställning, som med hänsyn till sitt innehåll och de omständigheter, under vilka den ägde rum, vore ägnad att tjäna ett dylikt syfte.

I likhet med vad som hittills gällt torde nöjesskatt icke böra uttagas för nöjestillställning, som tjänar vetenskapligt ändamål. En bestämmelse härom har upptagits i första stycket i förevarande paragraf. *Departements-
chefen.*

Vidare har i andra stycket i denna paragraf föreskrivits, att nöjesskatt ej heller skall utgå för nöjestillställning, som anordnas i undervisnings- eller uppfostringssyfte och som med hänsyn till sitt innehåll jämväl är ägnad att tjäna sådant syfte. I fråga om tolkningen av uttrycket undervisningssyfte må hänvisas till vad härutinnan anförts av de sakkunniga. För att nöjesskatt icke skall utgå torde sålunda böra uppställas de villkoren, att undervisningen skall vara av allmänt värde för samhället och meddelas genom kvalificerad anordnare, samt att undervisningen icke utövas i rent vinningssyfte. I hudsak samma förutsättningar torde böra uppställas för åtnjutande av frihet från nöjesskatt för tillställning som anordnas i uppfostringssyfte.

Beträffande det av länsstyrelsen i Örebro län framförda förslaget, att statens biografbyrå skulle erhålla befogenhet att på särskilt sätt stämpla verkligt goda, till undervisning och uppfostran tjänande filmer, och att förevisning av dessa filmer skulle undantagas från nöjesskatt, må framhållas att skattefrihet för dylik filmförevisning torde — under förutsättning att nyss angivna villkor jämväl i övrigt äro uppfyllda — föreligga redan på grund av stadgandet i andra stycket av förevarande paragraf. Att därutöver stadga skattebefrielse för filmer av detta slag torde icke böra ifrågakomma.

I yttranden från vissa nykterhetsorganisationers sida har hemställts att av ideella sammanslutningar anordnade tillställningar till främjande av nykterhet, fred eller folkuppfostran skulle undantagas från nöjesbeskattningen. Emellertid lärer ett sådant generellt undantag icke kunna medgivas, då detta skulle innebära att nöjestillställning, som anordnades av ideell sammanslutning, skulle bliwa fri från nöjesskatt oberoende av beskaffenheten av tillställningen. Med hänsyn härtill kan jag icke förordna att särskilda regler införas i nu berörda avseende.

15 §.

Såsom i den föregående framställningen understrukits föreligga särskilda omständigheter, vilka motivera att uppvisning eller tävling i icke professionell idrott eller gymnastik erhåller en förmånligare behandling i nöjesskatt-hänseende än övriga slag av nöjestillställningar. En bestämmelse härom har upptagits i departementsförslaget i denna paragraf, i vilken stadgas, att i fråga om uppvisning eller tävling i icke professionell idrott eller gymnastik skall för varje tillställning befrielse åtnjutas från den del av nöjesskatten, som belöper å ett sammanlagt avgiftsbelopp av 2 000 kronor. Beträffande

tolkningen av denna bestämmelse må framhållas att, om en idrottstävling sträcker sig över flera dagar och särskilda biljetter säljas för de olika dagarna, varje dags tävling regelmässigt torde böra betraktas som en tillställning för sig, varför befrielse från nöjesskatt enligt denna paragraf sålunda bör få åtnjutas för varje dylik tävling.

16 §.

Bestämmelserna i denna paragraf i departementsförslaget avse i huvudsak frågan om befrielse från nöjesskatt för tillställning, där behållningen skall användas för välgörande eller allmännyttigt ändamål. Stadganden härom äro upptagna i 11 § första stycket i 1940 års förordning och i 12 § i de sakkunnigas förslag. De sakkunniga ha närmare motiverat sitt förslag i promemorian å s. 50—54.

De sakkunnigas förslag i denna del har under remissbehandlingen föranlett uttalanden i skilda hänseenden.

Vad först angår uttrycket välgörande eller allmännyttigt ändamål och den av de sakkunniga lämnade exemplifieringen därtill har länsstyrelsen i Uppsala län uttalat, att länsstyrelsen förutsatte att uttrycket »för främjande av barns eller ungdoms vård, fostran eller utbildning» medgäve rätt till befrielse från nöjesskatt för bland annat skolresor. Länsstyrelsen ansåge det tillfredsställande, att befrielse från nöjesskatt för nu angivna ändamål kunde ske.

I samband härmed må anmärkas, att Sveriges folkskolläraryförbund i en den 2 mars 1945 dagecknad, till Kungl. Maj:t ställd skrift — under hänvisning till att enligt nu gällande praxis den statliga delen av nöjesskatten alltid måste erläggas för tillställningar, avsedda att insamla medel till folkskolebarnens skolresor — hemställt om meddelande av sådana anvisningar, att nöjestillställning, anordnad av lärare med tillhjälp av skolbarnen och med ändamål att insamla medel till skolresa, måtte anses anordnad för uteslutande allmännyttigt ändamål.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har anfört att uttrycket »för främjande av barns eller ungdoms vård, fostran eller utbildning» avsåge enligt ordalagen sådana fall, då den uppkomna behållningen skulle avsättas för ett särskilt ändamål av angiven art. I betraktande av bland annat det allmänna syftet med ungdomsvårdskommitténs förslag borde emellertid befrielse medgivas jämväl då en för ungdomsvård etc. verksam organisation avsåge att använda behållningen i sin allmänna verksamhet. Att detta även varit avsett av de sakkunniga framginge av deras uttalande, att ungdomsföreningarna på förslaget sätt erhöles möjligheter att i större utsträckning än nu vinna befrielse från nöjesskatt för tillställningar, vilkas behållning vore avsedd att användas för föreningarnas verksamhet. Det vore önskvärt att den föreslagna författningsbestämmelsen förtydligades på denna punkt.

Länsstyrelsen i Kalmar län har framhållit, att det syntes länsstyrelsen som om området för befrielse från nöjesskatt varit och enligt de sakkunnigas förslag fortfarande komme att bliva väl snävt tilltaget. Enligt länsstyrelsens

mening borde i en proposition — utöver exemplifieringen i sakkunnigförslaget — lämnas ytterligare en del uppmjukande anvisningar till ledning för länsstyrelserna och regeringsrätten vid prövning av framställningar om befrielse från nöjesskatt.

Länsstyrelsen i Kristianstads län har anfört följande.

Den vägledning, de sakkunniga i 12 § första stycket givit länsstyrelserna för bedömandet av de olika fall, då befrielse må äga rum, anser länsstyrelsen värdefull, enär just hithörande spörsmål visat sig synnerligen svårbedömliga och i följd härav stor olikhet i länsstyrelsernas praxis torde ha varit rådande. Emellertid synas betydande svårigheter likväl kvarstå med hänsyn därtill, att de olika befrielsefallen blott kunna beskrivas i allmänna ordalag. Vad särskilt angår det med främjande av barns och ungdoms vård, fostran eller utbildning angivna ändamålet, synas de sakkunniga ha åsyftat att i viss omfattning öka möjligheten att befria från nöjesskatt i jämförelse med nu gällande praxis. I fråga om idrottsföreningar framhålla de sakkunniga i detta sammanhang, att det självfallet icke varit meningen — ehuru givetvis även fysisk fostran avses — att för varje nöjeställning, vars behållning tillfaller en idrottsförenings allmänna verksamhet, befrielse från nöjesskatt skall medgivas, men man torde med skäl kunna fråga sig, var gränsen skall gå för befrielsefallen. För länsstyrelsens vidkommande ha hittills i fråga om idrottsföreningar gällande bestämmelser tillämpats sålunda, att befrielse från nöjesskatt för av dylik förening anordnad nöjeställning medgivits huvudsakligen allenast, då behållningen av tillställningen oavkortad använts för anläggande eller underhåll av idrottsplats, som i viss omfattning varit gratis upplåten för allmänheten, t. ex. om den utan kostnad fått nyttjas av skolorna på orten för gymnastik- och idrottsövningar. Enligt länsstyrelsens förmenande skulle det vid tillämpningen av de föreslagna föreskrifterna i nu ifrågakvarande hänseende vara myndigheterna till stor hjälp, om i förarbetena till författningen eller vid propositions framläggande ytterligare förtydligande uttalande kunde göras angående de fall, då befrielse från nöjesskatt må ske.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län har uttalat, att länsstyrelsen vore tveksam, om de sakkunnigas förslag att i författningstexten uttryckligen angiva vissa ändamål såsom välgörande eller allmännyttiga verkligen kunde anses innebära ett framsteg. De särskilt angivna ändamålen syntes vara sådana, som man säkerligen hittills ganska allmänt utan tvekan ansett kunna föranleda befrielse från nöjesskatt, och i all synnerhet då i den inskjutna meningen saknades ordet »exempelvis», kunde det befaras att en länsstyrelse på grund av den nya formuleringen nödgades praktisera en mera restriktiv tillämpning än enligt gamla lydelsen.

Länsstyrelsen i Örebro län har sagt sig vilja erinra om att det icke sällan förekomme välgörenhetstillställningar där dragningskraften utgjordes av restaurangdans med sprit-, vin- eller ölservering. Vid så kallade idrottsmäsor och även vid barnensdagsfestligheter vore det vidare icke ovanligt att man träffade avtal med innehavare av så kallade tivolin att upplåta sina marknads- och tivolinöjen för ändamålet. Dessa »nöjen» som i största utsträckning frekventerades av barn och minderåriga, övade ett dåligt inflytande och lockade deltagarna till icke obetydliga utgifter med därav följande frestelser till medelsanskaffning på orätt sätt. Att till sådana ändamål

som angåves i 12 §, vilka till största delen vore av den art att till dem borde utgå skattemedel och vartill insamlingar således icke borde behöva tillgripas, anlita sådana medel som restaurangdansen med sprit-, vin- eller ölutskänkning eller tivoli- och marknadsnöjen syntes länsstyrelsen vara samhället ovärdigt. Om insamlingar för ändamål, som i 12 § angåves, behövde anordnas borde därvid endast användas nöjen och förlustelser, som icke övade dåligt inflytande. Mot de tendenser att låta ändamålet helga medlen som i förevarande avseende visat sig, syntes lagstiftaren böra reagera genom att som villkor för befrielse från nöjesskatt enligt 12 § föreskriva att i nöjestillställningen icke finge som led ingå restaurangdansen med sprit-, vin- eller ölservering eller marknads- och tivolinöjen.

I detta sammanhang ville länsstyrelsen framhålla, att innehållet av det avtal som plägade träffas mellan anordnare av exempelvis barnensdagsfestligheter och innehavare av tivolin som regel vore av sådan beskaffenhet att det knappast kunde anses att behållningen av tivolit vid dylika festligheter ginge uteslutande till välgörande eller allmännyttigt ändamål utan även tillfölle innehavaren av tivolit. Redan av denna anledning borde alltså, då dylikt avtal förelåge, befrielse från skatt för nöjestillställningen ej medgivas.

Beträffande härefter de sakkunnigas förslag om upphävande av det kommunala vetot såvitt angår rätten att meddela befrielse från nöjesskatt har förslaget härutinnan tillstyrkts av bland andra *länsstyrelsen i Kalmar län*, som anfört att hittills gjorda erfarenheter tydligt utvisat, att kommunernas nu gällande vetorätt vid länsstyrelsernas eller regeringsrättens prövning av ansökningar om sådan befrielse medfört en icke önskvärd olikformighet och ojämnhet vid avgörandet av dessa ärenden. Det måste jämväl ur rent principiell synpunkt anses otillfredsställande, att vederbörande kommun skulle kunna förhindra såväl länsstyrelsen som regeringsrätten att frångå ett av kommunen fattat avstyrkande beslut, vilket beslut kunde ha fattats oaktat nöjestillställningen utan tvekan ägt rum uteslutande för välgörande eller allmännyttigt ändamål. Länsstyrelsen ville fördenskull obetingat ansluta sig till de sakkunnigas förslag i vad detsamma avsåge upphävande av länsstyrelsernas och regeringsrättens beroende av kommunernas avstyrkande beslut i fråga om nöjesskattebefrielse. Vederbörande kommuns yttrande över sådan ansökan borde emellertid givetvis inhämtas.

Länsstyrelsen i Kristianstads län har framhållit, att erfarenheterna av nu gällande ordning icke vore tillfredsställande. Länsstyrelsen hade ofta på grund av kommunernas avstyrkande nödgats avslå ansökningar om efterskänkande av skatt, ehuru den nöjestillställning, varom varit fråga, ägt rum uteslutande för ändamål, som vid prövning i andra ärenden utan tvekan ansetts som välgörande eller allmännyttigt. Ett sådant resultat kunde uppenbarligen icke stå i överensstämmelse med beskattningens syfte. Länsstyrelsen ville fördenskull livligt tillstyrka de sakkunnigas förslag om borttagandet av kommunens vetorätt vid prövningen av ansökningar om befrielse från nöjesskatt.

Drätselkammaren i Norrköping har uttalat, att någon erinran mot upphävande av vetorätten så mycket mindre kunde göras som kommuns rätt att efterskänka den kommunala delen icke upphävdes.

Å andra sidan har de sakkunnigas förslag i denna del avstyrkts av landskommunernas förbund, svenska stadsförbundet samt drätselkamrarna i Malmö och Linköping.

Landskommunernas förbund har framhållit att enligt de sakkunnigas förslag skulle länsstyrelsen tillerkännas förfogandefätt över kommunala medel. En sådan anordning överensstämde ej väl med grundprinciperna för den kommunala självstyrelsen. På grund härav påyrkade förbundet att förslaget ändrades därhän, att rätten att lämna befrielse från den kommunala delen av nöjesskatten skulle vara förbehållen kommunerna.

Svenska stadsförbundet har anfört, att förbundet måste på det bestämdaste protestera mot förslaget, att statliga myndigheter skulle få rätt att även mot kommunens vilja befria från den kommunala andelen av nöjesskatten. Det vore här fråga om kommunala medel, som det självfallet måste tillkomma kommunen att disponera efter eget omdöme. Sakligt sett förefölle det dessutom tämligen rimligt, att den lokala uppfattningen inom den kommun, där tillställningen ägt rum och inkomsterna hopbragts, skulle vara avgörande vid bedömandet av tillställningens ändamål. Ja, detta förefölle så rimligt, att det i själva verket borde vara naturligare, att kommunen avgjorde frågan om befrielse även i fråga om statens andel än tvärtom. Förbundet ville emellertid begränsa sig till att yrka, att de statliga och kommunala andelarna skildes åt, så att länsstyrelsen finge avgöra frågor om befrielse från statens andel, medan kommunerna ensamma bestämde över den kommunala andelen. På så vis skulle man eliminera de av de sakkunniga berörda olägenheterna av den nuvarande kommunala vetorätten beträffande befrielse från statens andel men ändå bibehålla kommunernas bestämmanderätt i fråga om deras andel.

Drätselkammaren i Malmö har betecknat det såsom upprörande att kommunerna frantoges inflytandet på ärenden om restitution av nöjesskatt. Det vore att märka, att det vore en kommunal inkomst, som staten på detta sätt skulle förfoga över, och en sådan inskränkning som den ifrågasatta kunde icke anses förenlig med den kommunala självbestämmanderätten. Det betvivlades för övrigt att den åstundade enhetligheten vore enbart av godo, ty värdet och betydelsen av ett visst ändamål, för vilket restitution söktes, kunde variera avsevärt olika orter emellan.

Även *drätselkammaren i Linköping* har funnit det önskvärt, att staten och kommunen var för sig ägde att besluta om återbäring av och befrielse från nöjesskatt. En bestämd uppdelning av nöjesskatten på en statlig och en kommunal del syntes sålunda böra ske, när fördelarna med en sådan vore alltför uppenbara för att icke beaktas. I följd härav borde den av de sakkunniga förordade nöjesskatten fixeras att utgå med dels en statlig del å 10 procent och dels en kommunal del med 10 procent.

Departements-
chefen.

Såsom framgår av de sakkunnigas promemoria har uttrycket välgörande eller allmännyttigt ändamål givit rum för växlande tolkningar. Emellertid ha de sakkunniga i allt fall icke ansett sig böra föreslå någon ändring i denna del utan tvärtom understrukt, att det rent av vore i viss mån önskvärt att genom ett mera allmänt hållet uttryck giva rum för en smidig tillämpning av bestämmelserna om nöjesskatt. Till belysande av uttrycket i fråga ha de sakkunniga dock föreslagit den exemplifieringen, att såsom välgörande eller allmännyttigt ändamål skulle anses beredande av hjälp åt behövande eller sjuka, främjande av barns eller ungdoms vård, fostran eller utbildning eller stödjan- de av rikets försvar. De sakkunniga ha härvid framhållit, att de angivna grup- perna av fall endast vore exempel, vilka icke avsåge att vara uttömmande, och att de använda uttrycken icke finge anses innebära någon begränsning i förhållande till vad nu gällde utan endast avsåge att vara vägledande.

För egen del ansluter jag mig till de sakkunnigas förslag att — liksom hit- tills — befrielse från nöjesskatt skall kunna medgivas i sådana fall, där be- hållningen av nöjestillställningen skall användas för välgörande eller allmän- nyttigt ändamål.

En begränsning i rätten att medgiva befrielse från nöjesskatt för tillställ- ning, som anordnas för välgörande eller allmännyttigt ändamål, har ifråga- satts av länsstyrelsen i Örebro län, som ansett att såsom villkor för befriel- sen borde föreskrivas, att i tillställningen icke finge ingå restaurangdans med sprit-, vin- eller ölservering eller marknads- och tivolinöjen. En generell regel av sådant innehåll anser jag mig emellertid icke böra tillstyrka. Detta uteslu- ter dock icke att vid prövning av uppkommen fråga om skattebefrielse viss hänsyn tages jämväl till beskaffenheten av den tillställning, vid vilken med- len influtit.

Den i sakkunnigförslaget verkställda uppräknigen av särskilda ändamål, som kunna anses vara välgörande eller allmännyttiga, har föranlett vissa uttalanden under remissbehandlingen. I anledning härav må understrykas att, såsom de sakkunniga framhållit, uppräknigen icke är avsedd att vara fullständig utan endast utgör en exemplifiering av nu ifrågavarande ända- mål. Då bland exemplen omnämnes ändamålet att främja barns eller ung- doms vård, fostran eller utbildning, är härmed icke avsett att från möjlighe- ten att erhålla befrielse från nöjesskatt utesluta tillställning, som anordnas av en för ungdomsvård verksam organisation, där tillställningen åsyftar att anskaffa medel till organisationens allmänna verksamhet. Denna ståndpunkt har redan tidigare accepterats i praxis.

Beträffande möjligheterna för idrottsföreningar att på grund av nu föreva- rande stadgande i sakkunnigförslaget erhålla befrielse från nöjesskatt torde böra anmärkas, att frågan härom kommer att bliva av ringa praktisk bety- delse, därest den av mig förordade särskilda skattelindringen för uppvisning eller tävling i icke professionell idrott eller gymnastik genomföres. Såsom länsstyrelsen i Kristianstads län anfört kan givetvis även främjande av ung- doms fysiska fostran anses vara ett allmännyttigt ändamål. Jag vill dock un- derstryka, att det självfallet icke är meningen att varje nöjestillställning, vars

behållning tillfaller en idrottsförenings allmänna verksamhet, skall falla härunder.

Såsom framgår av de sakkunnigas promemoria har vid tillämpningen av nu gällande bestämmelser om befrielse från nöjesskatt ansetts, att nöjeställning, som anordnas i syfte att anskaffa medel till skolresa, icke kan hänföras till nöjeställning för allmännyttigt ändamål; och på grund härav har nöjesskatt uttagits för dylika tillställningar. Denna praxis har föranlett Sveriges folkskolläraryförbund att i detta sammanhang yrka, att befrielse från nöjesskatt måtte få medgivas även för nöjeställning av nu berörda slag.

Det vill synas befogat att en uppmjukning av hithörande bestämmelser genomföres ej blott med avseende å sådana tillställningar, som åsyftas med framställningen från folkskolläraryförbundet, utan även beträffande vissa andra slag av nöjeställningar som anordnas av skolungdom. I enlighet härmed har i departementsförslaget i förevarande paragraf upptagits en särskild bestämmelse av innehåll att befrielse från nöjesskatt må medgivas, då skolungdom utan medverkan av utomstående anordnar nöjeställning, i vilken till huvudsaklig del ingår andra nöjen än dans och vars behållning, utan att vara avsedd för välgörande eller allmännyttigt ändamål, avses skola användas till främjande av skolans bästa eller eljest till att främja elevers gemensamma intresse. I enlighet med det allmänna språkbruket bör härvid till skolungdom hänföras elever i folkskolor, allmänna läroverk och liknande läroanstalter, däremot icke exempelvis studenter, seminarister, folkhögskoleelever eller elever i teater- och dansskolor. Den omständigheten att lärare vid skolan leder eller övervakar nöjeställningen torde icke böra föranleda att tillställningen anses hållen under medverkan av utomstående. — Genom den nu förordade bestämmelsen skulle befrielse från nöjesskatt i flertalet fall kunna erhållas för nöjeställning, anordnad för anskaffande av medel till skolresa, ävensom för luciafester, julfester och andra tillställningar, som anordnas av skolklass, skolans scoutförening eller gymnasistförening.

I sakkunnigförslaget har upptagits ett särskilt stadgande av innehåll, att om behållningen till viss del skall användas för välgörande eller allmännyttigt ändamål och till viss del för annat, må befrielse från motsvarande del av nöjesskatten medgivas. Enligt vad de sakkunniga uttalat innebär detta stadgande endast ett lagfästade av redan gällande praxis. På grund härav och då det föreslagna stadgandet icke föranlett någon erinran från remissinstansernas sida, har samma stadgande upptagits jämväl i departementsförslaget. Befrielse från nöjesskatt torde böra ifrågakomma endast om en väsentlig del av behållningen skall användas för sådant ändamål, varom nu är fråga, och där anledning icke föreligger till antagande, att ett privatekonomiskt vinstintresse ligger bakom anordnandet av tillställningen.

Vad härefter angår det av de sakkunniga väckta förslaget om borttagande av det kommunala vetot i ärenden rörande befrielse från nöjesskatt enligt denna paragraf har jag ansett mig i denna del icke böra följa de sakkun-

niga. Då emellertid den nu gällande bestämmelsen om befrielse från nöjesskatt för tillställning, som äger rum för välgörande eller allmännyttigt ändamål, i praktiken visat sig mindre lämplig, torde i allt fall viss ändring av förevarande stadgande böra vidtagas. För egen del förordar jag sådan ändring, att länsstyrelsen skall äga att, efter hörande av vederbörande kommun, medgiva befrielse från nöjesskatten; dock att, om kommunen avstyrkt framställningen, befrielsen må avse endast den staten tillkommande andelen av skatten. Genom ett dylikt stadgande sker ej något intrång på den kommunala självbestämmanderättens område, medan å andra sidan för länsstyrelserna möjliggöres att följa en enhetlig praxis såvitt angår besluten om befrielse från den statliga delen av nöjesskatten.

17 §.

Den i förevarande paragraf upptagna bestämmelsen om rätt för kommun att medgiva befrielse från den kommunala andelen av nöjesskatten är i sak likalydande med stadgandet i 11 § andra stycket i 1940 års förordning.

18 §.

I denna paragraf ha angivits vissa regler beträffande tillvägagångssättet i ärenden som avse befrielse från nöjesskatt enligt 16 eller 17 §. I sakkunnigförslaget ha bestämmelser härutinnan upptagits i 14 §; och motiveringen till sistnämnda paragraf lämnas i promemorian å s. 53 och 54.

Av remissinstanserna har *uppbördskommissarien i Stockholm* framhållit, att av 14 § i de sakkunnigas förslag framginge att befrielse enligt 12 och 13 §§ kunde meddelas innan tillställningen ännu ägt rum. En dylik möjlighet vore visserligen praktisk med hänsyn till alla självklara fall, men den borde, för att man skulle ernå en önskvärd kontroll över att medlen verkligen komme uppgivet ändamål till godo, kompletteras med en föreskrift att arrangören efter tillställningen skulle vara skyldig visa att medlen i behörig ordning redovisats vid äventyr att skatten eljest komme att utkrävas.

Drätselkammaren i Malmö har erinrat om att förhandsbesked om skattebefrielse oftast vore svårt att lämna innan uppgifter föreläge, som utvisade hur tillställningen skötts och utfallit.

Stadsrevisorn i Göteborg har funnit den i 14 § andra stycket upptagna tidsbegränsningen väl befogad. Däremot har *magistraten i Uddevalla* uttalat, att därest anstånd med ansökan om befrielse från nöjesskatt överhuvud taget skulle medgivas, anståndet icke borde överstiga en månad.

*Departements-
chefen.*

I likhet med de sakkunniga finner jag det lämpligt, att möjlighet beredes anordnare av nöjestillställning att redan i förväg erhålla besked om huruvida befrielse från nöjesskatt enligt 16 eller 17 § kan beviljas eller icke. Emellertid bör en viss kontroll utövas även över sådana nöjestillställningar, för vilka förhandsbeslut om befrielse från nöjesskatt meddelas. Skulle nämligen ett sådant fall inträffa, att omkostnaderna för en nöjestillställning, vars behållning avses exempelvis för välgörande ändamål, genom anordnarens egna åtgärder

— provisioner, dryga »representationskostnader» o. s. v. — uppgått till så högt belopp, att behållningen blivit förhållandevis ringa, torde befrielse från nöjesskatt icke böra medgivas. Med hänsyn härtill föreslås i departementsförslaget, att ett i förväg meddelat beslut om befrielse från nöjesskatt skall vara endast preliminärt, och att definitivt beslut, innefattande befrielse från nöjesskatt, icke må meddelas förrän redovisning avgivits för tillställningen i fråga. Denna redovisning bör innefatta besked om bl. a. hur stort belopp som tillgodoförts det ändamål, som åberopats till stöd för ansökningen om befrielse från nöjesskatt. Därest redovisningen kan anses utvisa, att tillställningen icke anordnats med tillräckligt beaktande av det syfte, för vilket tillställningen uppgivits äga rum, bör det definitiva beslutet över ansökningen om befrielse från nöjesskatt gå ut på avslag på densamma, varefter deklaration i vanlig ordning avfordras anordnaren av tillställningen.

I departementsförslaget har i förevarande paragraf upptagits jämväl den begränsningen i rätten att erhålla befrielse från nöjesskatt enligt 16 eller 17 §, att sådan befrielse icke må meddelas i anledning av ansökan som inkommit senare än tre månader efter det tillställningen ägt rum.

Om nöjesskatten vid s. k. sammansatta tillställningar.

19 och 20 §§.

I dessa paragrafer i departementsförslaget ha upptagits reglerna om nöjesskattens beräkning vid s. k. sammansatta tillställningar. Bestämmelser i detta hänseende återfinnas i 5 § sista stycket i 1940 års förordning samt i 7 § i sakkunnigförslaget. De sakkunniga ha motiverat sitt förslag i denna del å s. 38—40 i promemorian.

Av remissinstanserna har *länsstyrelsen i Uppsala län* framhållit, att den nu gällande bestämmelsen rörande nöjesskatten vid sammansatta tillställningar tolkades så, att tidslängden lagts till grund för prövningen av de olika programpunkternas huvudsaklighet. På detta sätt hade man fått en objektiv grund för bedömningen. Då enligt förslaget bedömningen skulle bero icke allenast av tillställningens huvudsakliga innehåll utan jämväl av dess syfte ifrågasatte länsstyrelsen huruvida detta icke kunde leda till en mer eller mindre godtycklig värdesättning.

Jämväl *drätselkammaren i Malmö* har uttalat betänkligheter mot de sakkunnigas förslag att syftet skulle vara av avgörande betydelse vid bedömandet av skattskyldigheten vid sammansatta tillställningar; då det ofta bleve ogörligt att bringa klarhet i fråga om syftet, gaves lätt utrymme för en känsla av godtycke.

Drätselkammaren i Örebro har anført, att det skulle vara synnerligen värdefullt om 7 § i sakkunnigförslaget bleve förtydligat. Den föreslagna lydelsen komme att leda såväl till oenighet mellan nöjesanordnare och uppbördsmyndighet som ock till skilda tolkningsåsikter inom olika län och kommuner, beroende på respektive tolkares subjektiva inställning.

Länsstyrelsen i Kristianstads län har anfört, att sakkunnigförslagets bestämmelser om beskattning av inträdesavgift till område, inom vilket skilda nöjestillställningar ägde rum, torde överensstämma med allmänt rådande praxis. Osäkerhet kunde hittills endast sägas ha rätt om vilken taxa, som skolat tillämpas i sådana fall. Då genom den nu föreslagna enhetliga taxan för alla nöjestillställningar denna osäkerhet bortfallit, funnes intet att erinra mot beskattningen av ifrågakommande inträdesavgifter.

Vidare har *stadsombudsmannen i Göteborg* förklarad, att regeln i 7 § andra stycket i de sakkunnigas förslag kunde i åtskilliga fall vålla vissa svårigheter vid tillämpningen. Det vore emellertid knappast möjligt att i lagstiftningsväg giva mera klart utformade bestämmelser på området, och det finge väl överlämnas åt praxis att giva hållpunkter för bedömandet av gränfallen.

Riksräkenskapsverket har framhållit, att ändring i formuleringen av 7 § andra stycket syntes böra vidtagas i sådan riktning att det tydligt framginge, att bestämmelsen gällde även för det fall att inom lokal eller område endast förekomme en särskild nöjestillställning. Vidare borde ordet »jämväl» utgå.

Departements-
chefen.

Vid tillämpningen av 1940 års förordning, enligt vilken nöjesskatten utgår efter tre olika taxor, har frågan om nöjesskattens beräkning vid s. k. sammansatta tillställningar haft stor praktisk betydelse. Därest det nu förordade förslaget om en i princip enhetlig taxa genomföres, kommer emellertid frågan om gränsdragningen mellan olika slag av nöjestillställningar att bliva av mindre vikt.

Däremot kvarstår givetvis alltjämt svårigheterna med avseende å gränsdragningen mellan tillställningar, som kunna rubriceras såsom nöjestillställningar, och tillställningar av andra slag. Frågan huruvida nöjesskatt skall utgå för tillställning, som är sammansatt av både skattefria och skattepliktiga nöjen, regleras i departementsförslaget i 19 § första stycket, däri såsom huvudregel stadgas, att om tillställning är sammansatt av skilda delar, av vilka någon är att anse såsom nöjestillställning, skall frågan huruvida nöjesskatt skall utgå bedömas med hänsyn till tillställningens huvudsakliga innehåll och syfte. Härigenom har fastställts normen för avgörandet, huruvida nöjesskatt skall utgå för en sådan tillställning, vid vilken förekommer exempelvis både föredrag och dans. Det torde icke böra ifrågakomma att vid bedömandet av spørsmålet, huruvida skattskyldighet föreligger eller icke, taga utslutande hänsyn till den tid, som åtgår för de olika delarna av tillställningen. Med större fog bör avgörande betydelse tillmätas frågan vilken del av tillställningen som för den besökande allmänheten ter sig som den väsentliga.

I 19 § andra stycket i departementsförslaget har föreskrivits, att den nyss angivna regeln skall äga motsvarande tillämpning i fråga om beräkningen av nöjesskatt för sådan av skilda delar sammansatt nöjestillställning, där nöjesskatten för de olika delarna beräknas efter olika grunder. Exempel härpå utgöra sådana fall, där vid en och samma nöjestillställning förekommer filmförevisning och dans eller idrottstävlan och marknadsnöjen.

I 20 § i departementsförslaget har upptagits en särskild bestämmelse om

uttagande av nöjesskatt å inträdesavgift till lokal eller område, inom vilket en eller flera särskilda nöjestillställningar finnas anordnade. Vad sålunda stadgas överensstämmer i huvudsak med vad de sakkunniga föreslagit i 7 § andra stycket. Genom ifrågavarande bestämmelse regleras bland annat frågan om nöjesskatt å inträdesavgifter till exempelvis folkparker.

Om uppbörd av nöjesskatten.

21 §.

I denna paragraf behandlas spørsmålet rörande vem skyldigheten att erlægga nöjesskatt åvilar. Bestämmelser i detta hänseende äro meddelade i 1940 års förordning i 9 § samt i sakkunnigförslaget i 8 §. Motiveringen till sistnämnda paragraf återfinnes i promemorian å sid. 35.

I fråga om 8 § andra stycket i sakkunnigförslaget har *drätselkammaren i Göteborg* anfört, att abonnemangen anordnas i huvudsakligt syfte att hos en bredare publik väcka intresse för gedigen konst och därigenom öka publikfrekvensen vid de ordinarie föreställningarna. Abonnemangen vore ofta förenade med ekonomiska risker för arrangörerna. Om sålunda nöjesskatt skulle erläggas såväl av tillställningens anordnare som av abonnenten, måste detta innebära ett försvårande av abonnemangens genomförande i så måtto, att därest vid ett abonnemang de erlagda avgifternas summa ej uppginge till den med anordnaren avtalade abonnemangskostnaden, nöjesskatt likväl skulle utgå på det senare beloppet samt att därest inbetalda avgifter skulle överstiga abonnemangskostnaden, nöjesskatt skulle utgå på det högre beloppet. Med hänsyn härtill syntes det skäligt, att i det senare fallet abonnenten befriades från skyldighet att erlægga nöjesskatt å viss del av eventuellt uppkommande överskott, vilken skattefria del lämpligen borde kunna fastställas till förslagsvis 300 kronor.

I likhet med vad som hittills gällt bör nöjesskatten erläggas av den som anordnar nöjestillställningen. En bestämmelse härom har upptagits i 21 § i departementsförslaget. *Departements-
chefen.*

Med hänsyn till den i 9 § första stycket i departementsförslaget upptagna bestämmelsen att ordinarie biljettpriset skall ligga till grund för beräkning av nöjesskatten, oavsett huruvida nedsättning av priset medgivits för vissa grupper av deltagare eller icke, torde något egentligt behov icke föreligga av en sådan bestämmelse som den i sakkunnigförslaget i 8 § andra stycket upptagna. Någon motsvarighet till berörda stadgande har därför icke upptagits i departementsförslaget.

22 §.

I denna paragraf äro upptagna vissa allmänna bestämmelser om kommunens uppgifter med avseende å nöjesskatten. Denna fråga behandlas i 1940 års förordning i 12 § första stycket och i sakkunnigförslaget i 9 §.

Under remissbehandlingen av sakkunnigförslaget har *svenska stadsförbundet* erinrat om att de sakkunniga föreslagit ett stadgande av innehåll, att det ålåde kommunen att genom uppbördsmyndigheten tillse att förordningen efterlevdes, och att detta i specialmotiveringen (promemorian s. 55) förklarats innebära skyldighet att tillse, att skatt verkligen utginge i vederbörlig ordning för skattepliktiga nöjeställningar. Med anledning härav har förbundet framhållit, att ett sådant stadgande, om det infördes i förordningen, givetvis icke finge tagas till intäkt för någon kommunal garanti för statens andel av skatten.

Länsstyrelsen i Örebro län har anfört att möjlighet borde finnas att — när uppbördsmyndighet påfordrat att säkerhet för nöjesskatt skulle ställas eller att skatt skulle inbetalas i förskott — framtinga ställande av säkerhet eller förskottsinsbetalning. Länsstyrelsen hölle härvidlag före att uppbördsmyndigheten skulle äga hos vederbörande polismyndighet påfordra att som villkor för anordnande av nöjeställning föreskrevs, att anordnaren ställt säkerhet eller inbetalat skatten förskottsvis.

*Departements-
chefen.*

I departementsförslaget har i denna paragraf närmare angivits de huvudsakliga uppgifter som åvila vederbörande kommun med avseende å uppbörden av nöjesskatten och kontrollen över densamma. Stadgandena härutinnan överensstämman i sak med de bestämmelser som de sakkunniga upptagit i 9 § i sitt förslag. De nu förordade bestämmelserna innebära givetvis icke, att kommunen skulle iklädas garanti för statens andel av nöjesskatten.

Vad angår länsstyrelsens i Örebro län förslag om framtingande av säkerhet för nöjesskatten eller förskottsbetalning av densamma må erinras om att för åtskilliga slag av nöjeställningar erfordras icke polismyndighetens tillstånd utan endast att anmälan göres därom, att tillställningen skall äga rum. Med hänsyn härtill och då något mera allmänt behov av sådana föreskrifter, som länsstyrelsen föreslagit, icke torde ha gjort sig gällande, ha dylika föreskrifter icke upptagits i departementsförslaget.

Enligt det förslag till uppbördsförordning, som jag senare kommer att anmäla, skall gemensam uppbörd av krono- och kommunalutskylder äga rum, därvid uppbörden avses skola verkställas genom postverket samt vissa bankinrättningar. På grund härav torde i stället för den i sakkunnigförslaget förekommande hänvisningen till »myndighet som har att verkställa uppbörd av kommunalutskylder» böra i paragrafen direkt angivas de myndigheter, som åsyftas med nämnda hänvisning.

23 §.

I departementsförslaget har i denna paragraf angivits, att anordnare av nöjeställning är skyldig att till uppbördsmyndigheten överlämna på heder och samvete avgiven deklaration rörande vid tillställningen inflytna avgifter. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att där så finnes lämpligt — exempelvis för vissa slag av idrottstillställningar — medgiva undantag från ifrågavarande deklarationsskyldighet.

24 §.

I denna paragraf har införts en bestämmelse därom, att det åligger kommun att till statsverket inleverera staten tillkommande andel av influten nöjesskatt.

Särskilda bestämmelser.

25—31 §§.

De i förenämnda paragrafer i departementsförslaget upptagna föreskrifterna torde icke kräva några särskilda kommentarer.

Ikraftträdandet.

Beträffande de sakkunnigas förslag till bestämmelser om förordningens ikraftträdande har *riksräkenskapsverket* framhållit, att övergångsbestämmelser syntes böra meddelas beträffande abonnemang som omfattade nöjeställningar såväl före som efter tidpunkten för den nya författningens ikraftträdande.

Den nya förordningen om nöjesskatt torde böra träda i kraft den 1 januari *Departements-* 1946. Emellertid bör 1940 års förordning äga tillämpning jämväl efter den *chefen.* 31 december 1945 i fråga om nöjeställning, som tagit sin början före den nya förordningens ikraftträdande. I övrigt torde särskilda övergångsbestämmelser icke vara erforderliga.

Departementschefens hemställan.

Föredragande departementschefen hemställer härefter att det inom finansdepartementet upprättade förslaget till *förordning om nöjesskatt* måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sven Åmark.

Bihang.

PM
ANGÅENDE ÄNDRADE BESTÄMMELSER
OM NÖJESSKATT

AVLÄMNAD TILL STATSRÅDET OCH CHEFEN FÖR FINANS-
DEPARTEMENTET DEN 10 FEBRUARI 1945

AV

1944 ÅRS NÖJESSKATTEUTREDNING

Innehållsförteckning.

	Sid.
1. Utredningsuppdraget	3
2. Kort allmän historik samt statistik	5
3. Skilda taxor eller enhetlig taxa; skattesatsen	7
4. Stöd åt ungdomens föreningsliv (ungdomsvårdskommitténs betänkande II) ..	14
5. Gränsdragning mellan skattepliktiga och skattefria nöjen (2 §)	20
6. Frågan om tillställnings offentlighet (3 §)	26
7. Skatt å brutto eller netto; skatt å biljett eller å sammanlagda inkomster- na; skatt å nedsatta priser och fribiljetter; skatt å förköpsavgifter; garde- robs- och programavgifter; skyldighet att svara för skatten (4, 5 och 8 §§) 32	32
8. Restaurangdansen (6 §)	35
9. Sammansatta tillställningar (7 §)	38
10. Teater- och musiklivet (10 §),	40
11. Idrottsrörelsen (4 §)	45
12. Befrielse från nöjesskatt i vissa fall (12—14 §§)	50
13. Specialmotivering:	
Förslaget till förordning om nöjesskatt	55
Förslaget till kungörelse med tillämpningsföreskrifter till förordningen om nöjesskatt	56
<i>Bilaga A.</i> Förslag till förordning om nöjesskatt	62
<i>Bilaga B.</i> Förslag till kungörelse med tillämpningsföreskrifter till förordningen om nöjesskatt	65

1. Utredningsuppdraget.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 oktober 1944 tillkallade chefen för finansdepartementet samma dag undertecknade borgmästaren J. Laurin, uppbördsintendenten A. Lundberg och ordföranden i Svenska teaterförbundet, regissören Sven d'Ailly med uppdrag att inom departementet biträda med utredning om revision av gällande bestämmelser rörande nöjesskatten. Tillika uppdrog departementschefen åt undertecknad Laurin att i egenskap av ordförande leda de sakkunnigas arbete samt förordnade undertecknad Nils Rappe, assessor vid rådhusrätten i Hälsingborg, till sekreterare åt de sakkunniga.

De sakkunniga ha antagit benämningen 1944 års nöjesskatteutredning.

I det anförande till statsrådsprotokollet, som ledde till ovannämnda myndigande, anförde departementschefen:

Bestämmelserna om nöjesskatt äro upptagna i förordningen den 14 juni 1940 (nr 478) om nöjesskatt samt kungörelsen samma dag (nr 481) med tillämpningsföreskrifter till nämnda förordning. Genom förordning den 26 november 1943, nr 786, har nöjesskatteförordningen ändrats i vissa hänseenden.

Enligt nöjesskatteförordningen gäller såsom huvudregel, att för nöjestillställning, till vilken allmänheten har tillträde mot avgift, skall uttagas en särskild avgift, benämnd nöjesskatt, vilken fördelas mellan staten och vederbörande kommun. Denna nöjesskatt — som upptages i form av skatt på biljett eller annat bevis, som berättigar till deltagande i nöjestillställning och beräknas i förhållande till bruttopriset för varje biljett, inberäknat skatten — utgår efter olika taxor, beroende på nöjestillställningens art och syfte. Enligt *taxa I*, som tillämpas dels vid konsert, operaföreställning och annan musikalisk föreställning, dramatisk och litterär föreställning samt uppvisning i konstnärlig dans och dels i fråga om uppvisning eller tävling i icke professionell idrott samt hästkapplöpning och travkörning, utgör nöjesskatten 15 procent av biljettpriset. Vid biograf-föreställning uttages nöjesskatt enligt *taxa II* med 15 procent av biljettpriset, när detta icke överstiger en krona, och eljest med 15 procent av en krona samt 30 procent av återstoden av biljettpriset. Slutligen tillämpas *taxa III* vid ett flertal slag av nöjestillställningar såsom vid cirkus-, varieté- och kabaretföreställning, uppvisning eller tävling i professionell idrott, danstillställning samt vid marknads- och tivolinöjen. Enligt *taxa III* utgör nöjesskatten 20 procent av biljettpriset, när detta icke överstiger 50 öre, och eljest 20 procent av 50 öre samt 30 procent av återstoden av biljettpriset. Vidare stadgas i nöjesskatteförordningen att om nöjestillställning är sammansatt av delar, som falla under olika taxor, skatten bestämmes efter den del som är den huvudsakliga. Beträffande den s. k. restaurangdansen gälla särskilda regler för beräkning av nöjesskatten i sådana fall, då särskild avgift för tillträde till danstillställningen icke upptages eller avgift uppbäres med visst lägre belopp.

Vid årets riksdag har frågan om tillämpningen av nöjesskatteförordningen varit föremål för uppmärksamhet. Sedan riksdagens år 1943 församlade revisorer framställt vissa erinringar med avseende å bestämmelserna i nämnda förordning — därvid revisorerna *dels* påtalat vissa rådande svårigheter att i praktiken avgöra, huruvida en nöjestillställning vore att anse som offentlig och såsom sådan underkastad nöjesskatt, ävensom att bestämma den taxa, efter vilken skatt för en viss nöjestillställning rätteligen borde utgå, *dels ock* påtalat det förhållandet, att de vid s. k. förköp betingade pristilläggen vore befriade från nöjesskatt — anförde riksdagen i skrivelse den 10 juli 1944 (nr 455), att riksdagen funne befogat, att åtgärder vidtogos för att i görligaste mån undanröja de påtalade svårigheterna vid nöjesskatteförordningens tillämpning och för att åstadkomma en såvitt möjligt likformig beskattning av nöjestillställningar av samma slag. I skrivelsen anfördes vidare att, vad beträffade frågan om beskattning av de s. k. förköpstilläggen, vissa skäl syntes tala för att skattskyldigheten, på sätt revisorerna ifrågasatt, utvidgades till att omfatta jämväl dessa tillägg. Under åberopande härav anhöll riksdagen, som fann lämpligt att omhandlade spörsmål bleve föremål för vidare behandling, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa översyn av nöjesskatteförordningen.

Vidare må här omnämnas, att överståthållarämbetet i skrivelse till Kungl. Maj:t den 8 augusti 1944 anført, att nöjesskattelagstiftningen i vissa avseenden vore ofullständig och icke väl avvägd. Sålunda borde den uppräknig och beskrivning av nöjestillställningar, som funnes i nöjesskatteförordningen, underkastas revision. Dessutom föreläge svårigheter vid tolkning av begreppet offentlig tillställning samt vid beräkning av nöjesskatt vid inträde till område, inom vilket olika slag av nöjestillställningar påginge samt vid befrielse eller efterskänkande av nöjesskatt. Enligt överståthållarämbetets mening vore nöjesskatten därjämte i vissa fall väl hög. Starka skäl talade för att den nuvarande differentieringen i olika taxor utginge och att nöjestillställningarna i stället beskattades efter en enhetlig taxa. Därest i sistnämnda fall vissa kulturella nöjestillställningar komme att drabbas av för hög nöjesskatt, borde en sådan olägenhet kunna förebyggas genom att anordnare av dylika tillställningar erhöile restitution av viss del av nöjesskatten.

Jämväl i vissa andra framställningar till Kungl. Maj:t ha påyrkats ändringar i nöjesskatteförordningen.

Av de sålunda från olika håll väckta förslagen om ändringar i nöjesskatteförordningen torde framgå, att en revision av lagstiftningen rörande nöjesskatten är av behovet påkallad. Jag tillstyrker därför, att frågan om nöjesskattens omfattning och utformning göres till föremål för en särskild utredning.

Vid denna utredning böra tagas i beaktande de erfarenheter, som vunnits under den tid 1940 års nöjesskatteförordning varit i tillämpning, ävensom de synpunkter som framkommit i förenämnda skrivelser. Då svårigheterna vid tillämpningen av nu gällande förordning i främsta rummet torde ha samband med differentieringen av nöjesskatten i tre olika taxor, bör vid utredningen särskilt undersökas, huruvida förslaget om en enhetlig taxa innebär en framkomlig linje. Jag vill i detta sammanhang understryka, att en enhetlig taxa för alla slag av nöjestillställningar skulle medföra åtskilliga fördelar. Med ett dylikt system skulle den, som ämnade anordna en nöjestillställning, icke behöva sväva i ovisshet om huru nöjesskatten slutligen komme att beräknas av vederbörande skattemyndighet. De nuvarande svårigheterna med avseende å

beskattningen av inträdesavgift till område, inom vilket olika slag av nöjestillställningar förekomme, skulle helt försvinna. Vidare skulle vinnas en icke obetydlig lättnad i arbetsbördan för de myndigheter, som handlägga ärenden rörande nöjesskattens debitering och uppbörd. Dessa och övriga med förslaget förenade fördelar få vägas mot de nackdelar som förslaget skulle medföra, främst att beskattningen bleve mera schablonmässig och icke toge hänsyn till de olika nöjestillställningarnas art och syfte.

Vid utformningen av ändrade regler rörande nöjesskatten bör uppmärksammas, att någon mera avsevärd minskning i statens och kommunernas inkomster av nöjesskatten icke bör därav föranledas.

Utredningen om revision av gällande bestämmelser om nöjesskatten kan lämpligen uppdragas åt särskilda sakkunniga inom finansdepartementet till ett antal av tre. De sakkunniga böra samråda med representanter för olika yrkesorganisationer inom förevarande område. Utredningen bör bedrivas så skyndsamt, att förslag i ämnet om möjligt kan framläggas för 1945 års riksdag.

Utöver de av departementschefen särskilt omnämnda framställningarna till Kungl. Maj:t ha till utredningsmännen överlämnats

dels riksdagens skrivelse den 6 maj 1942, nr 188, i anledning av väckta motioner angående ändring av förordningen om nöjesskatt, i vad skrivelsen avser beskattningen av inträdesavgift till område, inom vilket olika slag av nöjestillställningar förekomma,

dels underdånig skrivelse den 30 juni 1944 från Folkpartiets ungdomsförbund angående vissa skattelättnader för idrottsrörelsen,

dels ock underdånig skrivelse den 30 augusti 1944 från Svenska Musikerförbundet med förslag om enhetlig nöjesskatt.

Under utredningsarbetet har vidare beaktats ungdomsvårdskommitténs den 25 april 1944 avgivna betänkande angående stöd åt ungdomens föreningsliv (SOU 1944: 31), vari framlagts förslag om lindring av nöjesskatten inom ungdomsverksamheten.

Den vid behandlingen av nöjesskatten under de senaste åren ofta väckta och i kommunalskatteberedningens betänkande (SOU 1942: 34 s. 245) upptagna frågan om nöjesskattens förstatligande har däremot icke ingått i utredningsuppdraget. Utredningsmännen ha sålunda utgått ifrån att den för närvarande gällande bestämmelsen om nöjesskattens lika fördelning mellan stat och kommun i princip skall bibehållas.

Under utredningen har samråd ägt rum med representanter från vissa intresserade organisationer.

Resultatet av utredningen framlägges genom denna PM, vid vilken såsom bilagor fogas:

- 1) förslag till förordning om nöjesskatt (*bilaga A*);
- 2) förslag till kungörelse med tillämpningsföreskrifter till förordningen om nöjesskatt (*bilaga B*).

2. Kort allmän historik samt statistik.

Skatt å offentliga nöjestillställningar infördes genom förordningen den 30 maj 1919 (nr 256) om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjestillställningar, vilken förordning trädde i kraft den 1 oktober 1919.

Enligt denna förordning ägde kommun, inom vilkens område försiggick nöjestillställning, till vilken allmänheten hade tillträde mot avgift, för sådan tillställning uttaga en särskild avgift, benämnd nöjesskatt. Det tillkom kommunen att besluta om upptagande av nöjesskatt och kommunen ägde även fatta beslut om skattens upphörande. Nøjesskatten utgick enligt skilda taxor för olika i förordningen angivna slag av nöjestillställningar och upptogs som regel i form av skatt på biljett eller annat bevis, som berättigade till deltagande i tillställningen. Med bibehållande av det inbördes förhållandet mellan de olika skattesatserna för i förordningen avsedda slag av nöjestillställningar ägde kommun besluta om tillämpning av lägre skattesatser än de i förordningen angivna. Beslut härom erfordrade för sin giltighet godkännande av länsstyrelsen.

Genom förordning den 22 december 1939 (nr 931) infördes fr. o. m. den 1 januari 1940 statlig nöjesskatt.

Statlig nöjesskatt utgick för nöjestillställning, varå 1919 års förordning ägde tillämpning, dock — fränsett visst undantagsfall — allenast i kommun, där avgift enligt nämnda förordning uttogs. Den statliga nöjesskatten utgick för alla slag av tillställningar med samma belopp som den kommunala nöjesskatten enligt lägsta taxa. Den myndighet, som hade att verkställa uppbörd av avgifter enligt 1919 års förordning, ålåg att fastställa beloppet av samt uppbära även den statliga nöjesskatten.

Angående nu gällande bestämmelser om nöjesskatt hänvisas till den redogörelse därom, som lämnats i departementschefens ovanintagna anförande. Bestämmelserna i förordningen den 14 juni 1940 (nr 478) ha gällt sedan den 1 juli 1940. I fråga om den s. k. restaurangdansen infördes dock särskilda bestämmelser genom förordningen den 26 november 1943 (nr 786), vilken trädde i kraft den 1 januari 1944.

Från statistiska centralbyrån ha erhållits nedanstående uppgifter angående *influten nöjesskatt under åren 1940—1943*. Uppgifterna för 1943 grunda sig på en preliminär sammanräkning.

	Influtet belopp från		Summa
	Landskommuner	Städer	
<i>För år 1940.</i>			
Statens andel	1 635 060	5 963 676	7 598 736
Kommunal andel.....	1 867 857	7 831 112	9 698 969
Summa	3 502 917	13 794 788	17 297 705
<i>För år 1941.</i>			
Statens andel	2 630 909	8 335 348	10 966 257
Kommunal andel.....	2 598 748	8 422 009	11 020 757
Summa	5 229 657	16 757 357	21 987 014
<i>För år 1942.</i>			
Statens andel	5 026 260	10 504 009	15 530 269
Kommunal andel.....	3 033 010	10 558 963	13 591 973
Summa	6 059 270	21 062 972	27 122 242
<i>För år 1943.</i>			
Statens andel	3 639 746	12 184 426	15 824 172
Kommunal andel.....	3 479 139	11 941 266	15 420 405
Summa	7 118 885	24 125 692	31 244 577

Det kan nämnas, att *statsverkets inkomster av nöjesskatt* enligt budgetredovisningarna uppgått till:

budgetåret 1941/1942	10 750 353 kr.
» 1942/1943	15 945 965 »
» 1943/1944	17 382 779 »

I Svenska Stadsförbundets tidskrift lämnas varje år uppgifter för städerna om nöjesskattens belopp, fördelat på taxorna I, II och III. Med ledning av dessa uppgifter har gjorts följande uppställning angående *fördelningen på olika taxor av den kommunala andelen av nöjesskatten i städerna under åren 1941—1943*.¹

	1941		1942		1943	
	Kronor	% av summan	Kronor	% av summan	Kronor	% av summan
Taxa I	1 016 380:45	12·2	1 246 637:08	11·9	1 478 110:47	12·8
Taxa II	5 598 551:86	67·4	7 134 516:14	68·0	8 043 741:01	67·2
Taxa III	1 690 865:91	20·4	2 105 819:25	20·1	2 448 074:25	20·6
Summa	8 305 798:22	100·0	10 486 972:47	100·0	11 969 925:73	100·0

Från överståthållarämbetets skatteverk ha erhållits nedanstående uppgifter angående *debiterad nöjesskatt i Stockholms stad* (utan hänsyn till restitutioner) under åren 1942—1944 (även den statliga andelen).

	1942		1943		1944	
	Kronor	% av summan	Kronor	% av summan	Kronor	% av summan
Taxa I teater och musik..	812 361	12·18	915 252	11·78	977 033	11·40
idrott..	194 608	2·92	201 670	2·59	245 463	2·86
Taxa II	4 523 305	67·86	5 179 752	66·67	5 429 717	63·88
Taxa III	1 135 743	17·04	1 472 624	18·96	² 1 922 397	22·41
Summa	6 666 018	100·00	7 769 298	100·00	8 574 610	100·00

3. Skilda taxor eller enhetlig taxa; skattesatsen.

Såsom redan nämnts ingår i direktiven för utredningen såsom en huvudpunkt att undersöka, huruvida framfört förslag om en enhetlig taxa för nöjesskatten innebär en framkomlig linje. I direktiven har också anförts vissa skäl för och emot denna linje.

Önskemålen härutinnan sammanhånga med de erinringar som framställts mot den nuvarande definitionen å nöjeställningar och mot den därå byggda taxindelningen. Här om anförde *riksdagens revisorer* i sin för budgetåret 1942/43 avgivna berättelse (s. 135):

Vidkommande — — — vilken taxa, som skall tillämpas vid debitering av nöjesskatt, hava revisorerna konstaterat, att den i nöjesskatte-

¹ Samtliga belopp avse Influten nöjesskatt efter avdrag för beviljade restitutioner.

² Därav dans 843 621 kronor.

förordningen förekommande uppräknigen av nöjestillställningar — vilken endast obetydligt skiljer sig från motsvarande uppräkning i den ursprungliga nöjesskatteförordningen av år 1919 — i viss mån är föråldrad och ofullständig, en omständighet som givetvis i förekommande fall kan medföra svårigheter, när det gäller att bestämma den taxa, efter vilken skatten för en viss tillställning rätteligen bör utgå. Sålunda må nämnas, att vissa numera allmänt förekommande nöjesformer icke omnämnas i förordningen. Däremot äro däri upptagna sådana nöjesformer som varieté- och kabaretföreställningar, förevisning av vaxkabinett, marionetteater och dylikt, varav de två förstnämnda knappast längre förekomma i sin ursprungliga form, medan de övriga nöjesformerna, i de sällsynta fall de ännu förekomma, väl snarast äro att hänföra till marknads- och tivolinöjen. Begreppet dans har i förordningen utförligt rubricerats som »bal, maskerad och annan danstillställning».

Riksräkenskapsverket anförde i yttrande över denna berättelse (riksdagstrycket s. 87):

Vad revisorerna anført därom, att den i 2 § nöjesskatteförordningen intagna uppräknigen av olika slag av nöjestillställningar måste anses föråldrad och ofullständig, anser sig riksräkenskapsverket kunna vitsorda. Det inom riksräkenskapsverket föreliggande, hela riket omfattande granskningsmaterialet, lämnar rikliga belägg för de av revisorerna påpekade svårigheterna att med ledning av bestämmelserna i fråga avgöra, efter vilken taxa vissa nöjestillställningar rätteligen böra beskattas. En uppräkning av olika nöjesformer kan givetvis ej bliva fullständig. I 1940 års förordning infördes emellertid en bestämmelse om att vad som stadgades i avseende på de särskilt uppräknade slagen av nöjestillställningar, skulle äga motsvarande tillämpning å andra nöjestillställningar, vilka till sin art och sitt syfte voro jämförliga med de i förordningen särskilt uppräknade nöjena. En sådan jämförelse blir likväl ofta högst subjektiv, och det säger sig självt, att anordnare och uppborrdsmyndigheter ofta hava olika meningar om efter vilken taxa viss nöjesform närmast skall anses böra beskattas. Även om uppräknigen av olika nöjesformer, vilka skola beskattas efter ena eller andra taxan, icke kan bliva fullständig, torde det med hänsyn härtill och till den snabba utvecklingen på förevarande område vara nödvändigt att underkasta densamma en revision. De särskilt uppräknade nöjesformerna, vilka i fråga om övriga nöjen skola tjäna till vägledning för analogier, böra dels avse samtliga ifrågakommande vanligare nöjesformer och dels vara på ett även för menige man fullt begripligt sätt fixerade till sin innebörd. Härutinnan brister det utan tvivel i nu gällande förordning. Överskådligheten försvåras dessutom av att bland de uppräknade förlustelserna upptagas vissa helt antikverade nöjesformer. Som exempel på nöjestillställningar, vilka för närvarande bliva föremål för oenhetlig beskattning, må nämnas revy-föreställningar, samt nyårsvåkor, s. k. soaréer, natinéer och liknande föreställningar med blandat underhållningsprogram. Även de numera så populära frågesporttävlingarna hava beskattats efter skilda taxor, t. o. m. inom ett och samma län.

I detta sammanhang bör vidare erinras om de svårigheter, som uppkomma vid beräkningen av nöjesskatt vid tillträde till område, inom vilket olika slag av nöjestillställningar förekomma. Denna fråga har nyligen varit föremål för utredning av särskild utredningsman. I proposition nr 350 till 1943 års riksdag har emellertid vederbörande departementschef uttalat, att det syns tveksamt, huruvida en ändring i beskattningen i detta hänseende borde vidtagas. Då mot den av utred-

ningsmannen ifrågasatta lösningen framförts vissa erinringar och förslaget i vart fall icke utan överarbetning kunde läggas till grund för lagstiftning i ämnet, hade departementschefen icke i då förevarande sammanhang ansett sig beredd att upptaga frågan till behandling. Riksräkenskapsverket vill här endast framhålla, att vid granskningen inom ämbetsverket av redovisningar från folkparker i landsorten kunnat konstateras, att de anordnade nöjestillställningarna praktiskt taget utan undantag utgjorts av sammansatta tillställningar, vanligen dans jämte frågesport, sång, »musikalisk underhållning» eller artistuppträdande. Nöjesskatt å inträdesavgifterna har därvid ofta beräknats efter den lägsta taxan. Enligt gällande regler skall, om nöjestillställning är sammansatt av delar, som falla under olika taxor, skatten bestämmas efter den del, som är den huvudsakliga. I nyss angivna fall kan det givetvis ofta vara svårt att avgöra, vilken del av tillställningen, som är den huvudsakliga. Bedömandet försvåras av att man icke kan undgå att taga hänsyn till så delikata frågor som uppträdande artisters attraktionsvärde och kvalitet. Ett på dylika avgöranden grundat bestämmande av skattesatsen i det enskilda fallet synes om möjligt böra undvikas.

Överståthållarämbetet vitsordade i yttrande den 20 januari 1944 (riksdagstrycket s. 89), att dessa frågor gjordes till föremål för utredning samt hänvisade till ett särskilt yttrande av uppbördsintendenten i Stockholm, vari anfördes bl. a. följande:

Ehuru den nu gällande nöjesskatteförordningen är av så sent datum som den 14 juni 1940, giver den i sin nuvarande form icke ett klart uttryck åt vilka nöjesarter, som skola beskattas, måhända i huvudsak beroende därpå, att den tidigare förordningens bestämmelser inflöto i stort sett oförändrade. Erfarenheterna under den tid, som förflutit sedan förordningen trädde i kraft, eller den 1 juli 1940, har klart och tydligt visat, vilka betydande svårigheter allt som oftast föreligga i nu berört hänseende. Revisorerna påvisa i detta sammanhang vissa förändrade nöjesformer, vilka otvivelaktigt skulle kunna hänföras till mom. h), d. v. s. marknads- och tivolinöjen, under det att begreppet »revy» icke alls förekommer i paragrafen. Enligt vedertagen praxis har revyer i den mån dessa varit att hänföra till teaterföreställningar, hittills beskattats efter Taxa I. Emellertid hava de s. k. revyerna numera merendels förändrat karaktär och bestå oftast av sinsemellan fullständigt fristående nummer; de allmänt förekommande revyerna torde närmast vara att jämföras med varieté eller kabaret i dessas nuvarande form. Att åvägabringa en rättvis och riktig nöjesbeskattning av de s. k. revyerna har med nuvarande bestämmelser varit ogörligt. Ett av vederbörande anordnade och även andra ständigt åberopat och vantolkat uttalande av departementschefen i samband med lagens tillkomst har härvidlag även spelat en stor roll. Men då det förmodligen aldrig varit lagstiftarens mening att en revyföreställning, bestående av en rad olikartade nummer, sketcher och typiska varieténummer, skulle likställas med »dramatisk eller litterär föreställning», vore det önskvärt att i samband med en eventuell revision av nöjesskatteförordningen detta spörsmål bleve föremål för en allsidig utredning, och klara bestämmelser blevo utfärdade.

I detta sammanhang må erinras, hurusom de nuvarande oklara bestämmelserna under senare år i några uppmärksammade fall möjliggjort en uppenbart oriktig och orimlig beskattning av dessa nöjesformer, varigenom betydande belopp undandragits det allmänna.

En fullständigare och bättre beskrivning av de enligt § 2 beskattningsbara nöjestillställningarna vore helt visst önskvärd till underlättande av rubriceringen av en nöjestillställning och skulle tjäna syftet att få tillstånd en förnuftigare och rättvisare tillämpning.

Vad riksdagens revisorer anfört och föreslagit blev som redan nämnts upptaget av *statsutskottet* (utl. nr 72) och *riksdagen* (skr. nr 455 punkt 7).

Förslaget om en enhetlig taxa framfördes av *överståthållarämbetet* i den i direktiven anmärkta skrivelsen den 8 augusti 1944. Sedan däri anmärkts, att nöjesskattelagstiftningen i vissa avseenden vore ofullständig och icke väl avvägd, anfördes vidare:

Genom att förordningen icke har fullt klara begreppsbestämningar vållas stora olägenheter vid tillämpningen. Ofta komma sålunda upp-bördsmyndigheter och skattskyldiga i olika uppfattning angående skattens beräkning. Att lagstiftningen icke lämnar de skattskyldiga ett klart besked om den skatt, som kommer att utkrävas, är ett förhållande, som icke bör fortbestå.

Den uppräknig och beskrivning av olika nöjestillställningar i 2 § nöjesskatteförordningen, vilken i huvudsak upptagits från 1919 års lagstiftning och vilken jämväl skall tjäna som ledning för de nöjesformer, som till syfte och art äro därmed jämförliga, bör underkastas revision, därvid det föråldrade bör utmönstras och bättre bestämningar lämnas angående de former av nöjeslivet, som böra nöjesbeskattas. Uppdelningen emellan å ena sidan musikalisk föreställning, dramatisk och litterär föreställning samt å andra sidan varit- och kabaretföreställning, med vilka i vissa fall revy-föreställning likställts, bör göras till föremål för nytt övervägande. Avgörandet här kan i gränsfall erbjuda särskilda svårigheter och på grund av olikhet i skatt medföra icke önskvärda konsekvenser.

Överståthållarämbetet vill därjämte framhålla, att skatten för vissa av de med nöjesskatt belagda tillställningarna är väl hög. Detta gäller särskilt de tillställningar, som beskattas efter taxa III. Skillnaden i skatt emellan 15 och 30 procent kan i vissa fall vara för stor och icke motiverad av olikhet i föreställningarnas konstnärliga värde.

Emellertid torde även en översyn av nöjesskatteförordningen komma att visa, att det är förenat med stora svårigheter att genom uppräknig och begreppsbestämningar omfatta alla de former av nöjeslivet, som böra beskattas samt att erhålla en tydlig gradering för tillämpning av rätt taxa. Enligt överståthållarämbetets uppfattning tala därför starka skäl för att den nuvarande differentiering i olika taxor utgå och att nöjestillställningarna beskattas efter en enhetlig taxa. Härigenom skulle vinnas en enhetlig rättstillämpning, vilket av många skäl är av vikt att åstadkomma ävensom en betydande lättnad i uppbörd och redovisning av denna skatt. En sådan anordning har givetvis sitt påtagliga värde jämväl för de skattskyldiga, som vid anordnandet av nöjestillställning böra hava kännedom om den skatt, som kan komma att utgå. Mot införandet av dylik enhetlig skatt kan med fog göras den erinran, att härigenom vissa kulturella nöjestillställningar komma att drabbas av skatter, som kunna hava inverkan på deras fortsatta verksamhet och som vid jämförelse med andra nöjesformer uppenbarligen måste anses för höga. Denna olägenhet synes kunna förebyggas genom att anordnare av dylika tillställningar erhålla restitution å del av nöjesskatten efter prövning. Avgörandet huruvida nöjestillställningar hava sådan kulturell betydelse att reducerad nöjesskatt bör utgå, bör enligt överståthållarämbetets mening

kunna läggas å Teaterrådet, som genom sin sammansättning och verksamhet måste anses framför andra behörig att lämna för uppborrdsmyndigheterna bindande uttalande härom.

Skulle däremot blivande utredning visa, att en differentiering i olika taxor bör bibehållas, vill överståthållarämbetet hemställa, att bestämmelserna angående efter vilken taxa en nöjesform skall beskattas, måtte göras så klara, att nuvarande svårigheter i görligaste mån undanröjas. Emellertid torde likväl komma att kvarstå ett krav från den skattskyldige att erhålla ett förhandsuttalande angående den skatt, som kan komma att utgå. För vissa nöjestillställningar torde skattens beräkning i regel icke möta någon svårighet. För de nöjesformer, ifråga om vilka Teaterrådet företräder sakkunskap, bör besked eller förhandsuttalande på begäran av skattskyldig eller myndighet kunna lämnas av detta råd.

Det bör vidare anmärkas att *Svenska Musikerförbundet* i underdånig skrivelse den 30 augusti 1944 föreslagit en enhetlig skatt av 15 procent för alla slag av nöjestillställningar, utom förevisning av utländsk film, för vilken en höjning av nu gällande skatt föreslagits.

Utredningsmännen:

Då man skolat skattlägga inträdesavgifterna till offentliga nöjestillställningar har det uppenbarligen varit en mycket svår uppgift redan att bestämma begreppet nöjestillställning. Man har nämligen därmed avsett de mest mångskiftande och olikartade anordningar. Att det icke varit möjligt att giva en klar och under alla förhållanden användbar definition ter sig rätt uppenbart, om man också betänker att ingen kunnat förutse vilka nya former av nöjestillställningar som efter hand kunde uppkomma.

Dessa samma svårigheter framträda självfallet än mera då det också gällt att efter de olika nöjesarternas såväl bärkraft som värde klassificera dem under tre olika taxor. Det har icke kunnat undvikas varken att gränsen ofta blivit så svår att draga att tillämpningen kunnat få drag av godtycke eller att resultatet ibland blivit mycket otillfredsställande.

Otvivelaktigt falla under taxa I många nöjestillställningar med både stor ekonomisk bärkraft och ringa eller intet kulturellt värde, t. ex. vissa teaterföreställningar, medan under taxa III kunna falla nöjestillställningar, som ha mycket svårt att balansera sin ekonomi och som dessutom kunna vara minst lika värdefulla som vissa under taxa I hörande nöjen. Att göra en i lag fixerad men ändock rättvis gradering ter sig överhuvud som en ganska hopplös uppgift, vare sig man närmast ser på den ekonomiska bärkraften eller på värdet.

De nu avsedda olägenheterna bli än mera framträdande på grund därav att tillämpningen och övervakningen ankommer å kommunala organ — drätselkammare och kommunalnämnder — eller hos dem anställda tjänstemän, vilka åtminstone i mindre samhällen ofta ha mycket små förutsättningar för en sådan uppgift. Då en kontroll från länsstyrelsernas sida icke kan nå någon större effektivitet, råder det intet tvivel om att tillämpningen är mycket växlande och att nöjesarter, som rätteligen skulle beskattas, resp. beskattas efter en högre taxa, i stor utsträckning undgå beskattning eller beskattas för lågt. Ej sällan har samma nöjestillställning beskattats olika å skilda orter. För arrangörer av nöjestillställningar blir resultatet en stor osäkerhet.

Nu anmärkta olägenheter av taxindelningen skulle kunna något minskas, om man lid efter annan reviderade indelningen och sökte anpassa denna efter ändrade förhållanden och nya former. Olägenheterna skulle emellertid

ändock ofta göra sig gällande, och sådana ständiga ändringar skulle givetvis också ur många synpunkter vara olämpliga. Vid 1940 års revision av förordningen — därvid ett upphävande av taxeindelningen aldrig var ifrågasatt — underlät man också med full avsikt att nämnvärt rubba på definitionerna, därför att den under gången tid vunna praxis då också skulle ha förlorat mycket i värde; särskilt eftersom det då gällde att göra skatten obligatorisk för hela riket, från att förut ha varit frivillig, ansågs det vara av betydelse för de nya nöjesskatte kommunerna att ha denna praxis att bygga på.

En mycket framträdande olägenhet med den nuvarande taxeindelningen är svårigheten att bedöma, efter vilken grund beskattning skall ske av inträdesavgift till område, inom vilket skilda slag av nöjestillställningar förekomma. Frågan har stor praktisk räckvidd särskilt med hänsyn till folkparkerna, inom vilka i stor utsträckning förekomma såväl teater och musik som dans och tivolinöjen. Praxis torde härvidlag vara mycket ojämn, en mängd besvärsmål förekomma och riksräkenskapsverket har fått anledning till många ingripanden. Osäkerheten på detta område är ur alla synpunkter otillfredsställande, icke minst för arrangörerna, och kan knappast längre få fortsätta. Att med bibehållen taxeindelning nå en nöjaktig lösning av denna fråga torde emellertid vara hart när omöjligt (jfr riksräkenskapsverkets yttrande ovan samt avd. 9 nedan).

Med hänsyn till anförda omständigheter har det givetvis tett sig som en angelägen uppgift för utredningsmännen att — enligt givna direktiv — undersöka möjligheterna för en så genomgripande reform som att helt slopa det nuvarande taxesystemet och införa en enhetlig taxa. Då man en gång vant sig vid en taxeindelning, kunna helt naturligt många beaktansvärda erinringar mot en sådan reform göras. Eftersom av nöjesskatteinkomsterna, numera omkring 35 miljoner kronor om året, omkring 67 procent torde belöpa på taxa II (biografföreställningar), omkring 12 procent på taxa I (främst teater, konserter och idrott) och omkring 21 procent på taxa III — allt förutsatt att fördelningen på de tre taxorna äro ungefär densamma för landsbygden som för städerna — måste man för att undvika en alltför stor minskning av inkomsterna sätta en enhetlig taxa nära den nuvarande taxa II. Enligt vad nedan närmare skall utvecklas torde en nöjesskatt å 20 procent vara vad som kan ifrågakomma.

Den skärpning från 15 till 20 procent som detta skulle innebära för de nu till taxa I hänförliga nöjestillställningarna torde knappast rimligen kunna genomföras utan att kompensation i en eller annan form beredes för icke blott teater- och musikverksamheten utan även idrottsrörelsen. Att finna en lämplig form för sådan kompensation är icke lätt, men utredningsmännen ha diskuterat och framföra här nedan (avd. 10 och 11) vissa förslag, som synas kunna möjliggöra den antydda lösningen.

Vad angår de nöjestillställningar, som nu hänföras till taxa III (20 procent av biljettpriset upp till 50 öre, 30 procent å överskjutande belopp), torde i många fall kunna sägas att beskattningen nu är orimligt hög och att en sänkning från nära 30 procent till 20 procent ter sig välbefogad. I fråga om marknads- och tivolinöjen är avgiften per person och nöje nu ofta så låg, att en taxa å 20 procent innebär ringa eller ingen sänkning. För den offentliga dansen skulle skatten bli oförändrad, så snart avgift uttages för varje dans; sådana avgifter ligga nämligen alltid under 50 öre. Om åter avgift för offentlig dans icke uttages eller den uttages genom inträdesavgift till lokalen, med rätt till fri dans inom denna, sker sådan dans regelmässigt i förening med utskänkning av drycker av något slag och bli således reglerna om fingerade minimiavgifter vid restaurang- och kafédans tillämpliga; genom höjning av dessa fingerade avgifter kan, på sätt nedan skall närmare utvecklas, tillses att skatebeloppen för sådana lokaler som regel icke sänkas.

En enhetlig taxa å 20 procent skulle således icke behöva betyda att skatteintäkterna för de nu till taxa III hänförliga nöjena minskas så mycket som med en tredjedel (20 i stället för 30 procent) av 21 procent av 35 miljoner kronor (omkring 2,5 miljoner kronor). Sannolikt skulle minskningen inskränka sig till en mindre del av beloppet. Såsom framgår av vissa siffror, som strax skola angivas, torde ändringen av taxa II för biograferna till en enhetlig proportionell taxa å 20 procent innebära praktiskt taget oförändrade skatteintäkter för biograferna. Såvitt rör de nu till taxa I hänförliga nöjeställningarna skulle rent matematiskt skatteinkomsterna ökas med en tredjedel (20 i stället för 15 procent) av 12 procent av 35 miljoner kronor, eller således med omkring 1,4 miljoner kronor, men detta kommer att uppvägas av de berörda compensationerna för teater, musik och idrott.

Det erinras att samtliga nu angivna inkomstbelopp avse hela nöjesskatten, således både statens och kommunernas andelar.

Då utredningsmännen anse sig böra förorda en enhetlig nöjesskatt å 20 procent, sker det med full klarhet om att detta måste innebära en schematisering och förgrovnig, som ha många icke önskvärda konsekvenser. Fördelarna äro emellertid enligt utredningsmännens mening så stora, att de överväga sådana nackdelar.

En närmare motivering torde härefter böra lämnas till att skattesatsen föreslås till just 20 procent. Utgångspunkten har som sagt därvid måst vara biograf föreställningarna. För dessa utgår för närvarande enligt taxa II en nöjesskatt av 15 procent å belopp upp till en krona och 30 procent å överskjutande belopp. För ett biljettpris å kr. 1: 50 blir således skatten 20 procent, för lägre biljettpris blir den mindre än 20 procent och för högre biljettpris mera än 20 procent. Enligt införskaffade uppgifter utgjorde för veckan 16—22 oktober 1944 sammanlagda nöjesskatten i förhållande till biljettintäkternas bruttobelopp:

för samtliga biografier i Stockholm	21·75	procent
» SF:s alla biografier i Stockholm	21·67	»
» » » » Göteborg	21·20	»
» » » » Malmö	20·85	»
» » » övriga biografier i landet (62 st).....	19·95	»
» 272 st undersökta biografier å <i>landsbygden</i> i hela riket....	19·03	»
» alla biografier i Linköping	19·90	»
» » » Hälsingborg ¹	20·11	»
» » » Landskrona	19·99	»
» » » Norrtälje	19·81	»
» » » Sundsvall	18·10	»
» » » Södertälje	19·46	»
» » » Ystad	20·16	»

För inom ett visst distrikt belägna biografier, tillhörande Sveriges Folkbiografier A.-B. (under Folketshusföreningarnas centralorganisation), uppgick enligt uppgift nöjesskatten under februari månad 1944 till 18,83 procent av biljettinkomsternas bruttobelopp. Inom ett annat distrikt utgjorde motsvarande procenttal 18,57.

På grundval av dessa uppgifter torde man kunna antaga att nöjesskatten å biograferna för hela riket för närvarande ligger mycket nära 20 procent av biljettinkomsternas bruttobelopp. Om en enhetlig skatt å 20 procent införes blir således den sammanlagda skatteinkomsten för de tre största städerna

¹ En biograf, som nämnda vecka spelat ett fyratimmarsprogram med biljettpriser som skille förrycka statistiken, har dock icke medtagits.

något minskad, medan den för övriga samhällen i regel torde komma att något ökas.

Nämnda och andra omständigheter ha lett till den föreslagna enhetliga skattesatsen å 20 procent. Att en sådan skattesats är lätt att handskas med och underlättar alla räkneoperationer utgör givetvis i och för sig också ett skäl för denna; en förenkling även i detta avseende bör tillmätas ej ringa betydelse.

Ur sistnämnda synpunkt är ju en rent proportionell skattesats att föredraga framför en progressiv av samma typ som nuvarande taxa II och III. Det är emellertid obestridligt att den proportionella skattesatsen också innebär vissa mindre önskvärda konsekvenser. För biografernas del, där progressiviteten nu är särskilt stark (i taxa III är den mycket obetydlig), komma således de större företagen med högre priser att få en minskad beskattning men de små företagen med låga priser en ökad sådan. Dessa förhållanden torde emellertid icke utgöra tillräckliga skäl att i stället söka konstruera en progressiv skala (enhetlig för alla nöjeställningar). Olägenheterna torde få betraktas som oundvikliga följder av schematiseringen och ha i själva verket vida mindre proportioner än den omständigheten att i följd av schematiseringen vissa bärkraftiga men föga värdefulla nöjen under taxa III komma att åtnjuta skatteminskning, medan vissa nöjen under taxa I, som väl äro värda och också behöva stöd, drabbas av skatteökning. Att göra skalan progressiv försvåras av att man skulle ha att göra med biljettpriser från 10 öre upp till 10 kronor eller mera och att de högre biljettpiserna oftast förekomma just vid vissa av de nöjen som man snarast velat gynna (teater och musik). Dessa nöjen skulle således mest drabbas av progressiviteten. Man skulle vidare få börja skalan med mindre än 20 procent å småbelopp, men detta skulle innebära en icke obetydlig skattesänkning å alla de nöjen, nu hörande under taxa III, för vilka en ringa avgift utgår (dansbiljetter, tivolinöjen etc.) Proportionaliteten medför dessutom den betydande vinsten att man, på sätt nedan (avd. 7) skall närmare utvecklas, kan helt lämna systemet med skatt per biljett och övergå till att beräkna skatt på bruttointkomsterna av en hel föreställning.

I fråga om den proportionella skattesatsens nämnda konsekvenser för biograferna bör vidare framhållas, att en mindre biograf, som kanske nu tar 1:20 och 1:50 kr. för biljetterna och där nöjesskatten sålunda uppgår till resp. 21 och 30 öre (omkring 18,8 procent om frekvensen i båda biljettlägena är lika), vid en skatt av 20 procent å bruttot kan bestämma priserna som biografägaren själv finner lämpligast; han kan således t. ex. behålla priset 1:20 för de sämre platserna och lägga så mycket på biljetten för de bättre platserna att nöjesskatteökningen kompenseras (3 öre i det valda exemplet). På samma sätt behöver icke 20-procent-skalan innebära att de dyraste biljetterna på en av de större biograferna bli billigare och de billigaste biljetterna dyrare; det blir företagets ensak att fördela skattebördan på biljetterna.

4. Stöd åt ungdomens föreningsliv (ungdomsvårdskommitténs betänkande II).

Till utredningsmännen har för beaktande överlämnats *ungdomsvårdskommitténs* den 25 april 1944 avgivna betänkande II med utredning och förslag angående stöd åt ungdomens föreningsliv (SOU 1944: 31). I kommitténs uppgifter har ingått att undersöka vad som kunde göras för att tillgodose ungdomens behov av sund förströelse och lämplig sysselsättning under fritiden,

därvid särskilt föreningslivets och sportens betydelse för ungdomens fostran borde beaktas. Till fullgörande härav har kommittén framlagt en rad förslag till åtgärder, avsedda att stödja ungdomens föreningsliv, däribland ett förslag om lindring av nöjesskatten inom ungdomsverksamheten.

Innan en redogörelse lämnas för kommitténs förslag i denna del torde något böra beröras vilka föreningar som kommittén önskar stödja. I bilagan A till betänkandet lämnas vissa statistiska uppgifter angående de ungdomsorganisationer av riksorganisations karaktär, som kommittén åsyftar. Bilagan upptager 37 ungdomsorganisationer, fördelade på följande fem grupper: politiska ungdomsorganisationer, kyrkliga och frikyrkliga ungdomsorganisationer, scout- och idrottsorganisationer, nykterhetsrörelsens ungdomsorganisationer och övriga ungdomsorganisationer. Den sista gruppen omfattar Hantverkarnas Ungdomsrörelse, Jordbrukar-Ungdomens Förbund, Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur, Ungdomens Röda Kors och Unglottorna. Enligt kommittén ha samtliga dessa organisationer omkring 1 150 000 medlemmar (föreningsanslutningar), fördelade på omkring 23 000 lokalavdelningar. Antalet föreningsanslutningar inom åldrarna 13—25 år uppskattar kommittén till cirka 730 000. Kommittén påpekar, att antalet föreningsanslutna personer givetvis är betydligt lägre, eftersom många personer äro med i flera föreningar samtidigt.

I den del av betänkandet som berör nöjesskatten (s. 118—127) framhåller kommittén, att flertalet ideella föreningar arbeta under pressande ekonomiska förhållanden, vilket faktum försvårar och i hög grad begränsar föreningarnas strävanden att intensiviera sin verksamhet, samt anför härom vidare:

Den utväg, som föreningarna bruka tillgripa för att skaffa medel för en vidgad verksamhet, är att anordna en fest, en basar, en danstillställning eller ett offentlig möte, dit allmänheten inbjudes mot entré. Det torde vara mycket vanligt, att föreningar av olika slag anordna sådana tillställningar, vilkas yttersta syfte är att anskaffa pengar för verksamheten. Därjämte anordnas i samma syfte — i första hand av idrottsföreningar — uppvisningar eller tävlingar i icke professionell idrott. Den vinst, som föreningarna genom anordnandet av nyssnämnda nöjestillställningar respektive tävlingar hoppas erhålla, blir emellertid ofta starkt beskuren på grund av att ett avsevärt belopp måste erläggas i nöjesskatt. Härigenom försvåras och motverkas givetvis genomförandet av de syften, för vilka föreningarna anordnat tillställningen.

Efter att ha redogjort för de möjligheter till befrielse från nöjesskatten i dess helhet eller från den kommunala andelen därav (11 § nöjesskatteförordningen), fortsätter kommittén:

Nöjestillställningar, som anordnas av ideella föreningar för att skaffa medel till deras verksamhet, torde med nu gällande bestämmelser knappast kunna undgå den statliga andelen av nöjesskatten, i fråga om vilken andel befrielse kan erhållas endast för välgörande eller allmännyttigt ändamål. Det är nämligen att märka, att ifrågavarande bestämmelse, enligt ett uttalande av vederbörande statsråd i samband med nöjesskatteförordningens tillkomst, skall tolkas restriktivt så att ungdoms- eller idrottsföreningar icke falla under begreppet. Visserligen ha kommunerna större möjlighet att återbetala sin andel av nöjesskatten, men bestämmelserna härom kunna icke anses vara tillfredsställande för ungdomsarbete, enär tillämpningen på grund av den fria prövningsrätt, som lämnats kommunerna, torde vara mycket ojämn de olika kommunerna emellan. Även beträffande efterskänkandet av den statliga delen av nöjesskatten förefinnes för övrigt en viss olikformighet i principerna för resti-

tution de olika kommunerna emellan, enär länsstyrelsen, för att befrielse av nöjesskatt skall kunna äga rum, är beroende av kommunens tillstyrkande.

Kommittén framhåller, att nöjesskattebestämmelserna för närvarande i viss mån verka befrämjande på anordnandet av sådana nöjestillställningar, vilka icke helt ligga i linje med föreningarnas syften och ambitioner. I avsikt att erhålla tillräckliga medel för sin verksamhet tvingas sålunda många föreningar att relativt ofta anordna nöjestillställningar, vilka äro uteslutande publikdragande, exempelvis dansaftnar utan något värdefullt inslag av föredrag, uppläsning eller liknande. Kommittén citerar i detta sammanhang en skrivelse från *Riksidrottsförbundet*, vari framhålles, att idrottstävlingarnas frigörelse från nöjesskatt är en angelägenhet av synnerlig betydelse icke minst ur ideell synpunkt, enär föreningarna därigenom skulle befrias från frestelsen — för att icke säga nödtvånget — att anordna offentliga nöjestillställningar, som säkerligen ofta nog stå i motsatsförhållande till den frivilliga idrottsrörelsens ideella syften.

Det förslag kommittén framlägger går ut på lättnader i fråga om nöjesskatten för vissa av ideella föreningar anordnade tillställningar.

De föreningar som enligt kommittén böra komma i åtnjutande av befrielse från nöjesskatt för vissa slag av nöjestillställningar äro i första hand alla *ungdomsföreningar* i egentlig bemärkelse som — oberoende av storleksordning och karaktär — uppfylla vissa av kommittén preciserade krav angående ideologisk inställning m. m. Dessa krav äro, att föreningarna bland sina medlemmar bedriva en medborgerligt fostrande verksamhet samt att föreningarna icke väsentligen ägna sig åt att tillgodose medlemmarnas enskilda eller yrkesmässiga ekonomiska intressen eller uppamma en våldsmentalitet eller motverka utvecklingen av vår samhällsordning på laglig väg samt på den nationella och personliga frihetens grund.

Kommittén föreslår därjämte, att *övrige ideella föreningar*, som uppfylla nämnda krav och som — inom särskilda ungdomssektioner eller eljest — bedriva verksamhet för ungdom, i nöjesskattehänseende skola likställas med ungdomsföreningar i den mån det gäller tillställningar *till fromma för ungdomsverksamheten*.

De slag av nöjestillställningar, som kommittén anser böra erhålla skattebefrielse, äro i första hand uppvisning eller tävling i icke professionell idrott, ävensom övriga nöjestillställningar, vilka nu beskattas enligt taxa I, dock endast under förutsättning att föreningarna verkligen själva anordna tillställningarna. Såsom viktigt motiv för befrielsen för sistnämnda slag av tillställningar framhåller kommittén, att föreningarna därigenom uppmuntras att i största möjliga utsträckning anordna nöjestillställningar av sådant slag, att de falla under taxa I i stället för sådana nöjestillställningar, vilka falla under taxa III. Kommittén anser det nämligen vara ett önskemål, att de tillställningar, vilka ifrågavarande föreningar anordna för att skaffa medel till verksamheten, hållas på en så hög kulturell och konstnärlig nivå som möjligt.

Kommittén övergår härefter till frågan huru lämpligen bör förfaras vid tillställningar, som kunna sägas ligga på gränsen mellan taxa I och taxa III. Efter att ha framhållit, att det ur samhällelig synpunkt måste betraktas som en fördel, när föreningar anordna goda danstillställningar, föreslår kommittén skattebefrielse även för tillställningar, vid vilka förekommer å ena sidan ett inslag av viss omfattning bestående av sång, musik, uppläsning eller teater och å andra sidan dans. Befrielsen borde gälla även om det kulturella inslaget icke kunde anses utgöra den huvudsakliga delen av programmet. Härigenom skulle enligt kommitténs uppfattning det goda vinnas, att samhället under de

betryggande former som föreningarna kunna erbjuda beredde ungdomen tillfälle till dans i förening med värdefull underhållning. Kommittén framhåller i detta sammanhang, att en förutsättning givetvis är, att bestämmelserna om skattebefrielse utformas på ett sådant sätt att enskilda personer icke — i avsikt att tillskansa sig ekonomiska fördelar i nöjesskattehänseende — kunna anordna nöjestillställningar, för vilka ungdomsföreningar formellt stå såsom arrangörer.

Kommittén förordar ytterligare viss generell lättnad i Leskattningshänseende för sånglekar, folkdanser o. dyl.

Kommittén sammanfattar sina förslag i en hemställan

att ideella föreningar skola befrias från nöjesskatt för sådana till förmån för föreningarnas verksamhet för ungdomens fysiska eller andliga fostran av föreningarna själva anordnade tillställningar, för vilka nöjesskatt erlägges enligt taxa I, samt

att för de ideella föreningarnas del till taxa I skola hänföras de tillställningar, där, till förmån för ungdomsverksamhet som nyss sagts, förekommer jämte dans ett program av viss omfattning enligt taxa I, samt slutligen

att till de nöjesformer, vilka skola beskattas enligt taxa I hänföras även sånglekar, folkdanser och folkvisedanser.

Kommittén föreslår, att frågan om en omläggning av nöjesskattebestämmelserna i enlighet med denna hemställan göres till föremål för skyndsamt utredning av särskilda sakkunniga samt anför angående bestämmelsernas utformning följande:

Vid inarbetandet i nöjesskatteförordningen av den av kommittén yrkade ändringen angående principerna för beskattning av vissa andra tillställningar kan det synas som om, tekniskt sett, den enklaste utvägen vore att inpassa en bestämmelse härom i det system för befrielse från nöjesskatt, som återfinnes i 11 § av förordningen. Kommittén anser emellertid, att en sådan utväg ej skulle förverkliga kommitténs syften. Nyssnämnda paragraf är nämligen så avfattad, att den stadgar endast rätt men ej skyldighet att medge befrielse och ger därjämte kommunen möjlighet förhindra länsstyrelse att bifalla anhållan om befrielse. Praxis har också blivit mycket växlande i olika kommuner. Vidare tillämpas allmänt det systemet, att skatten först måste erläggas och att framställning om befrielse först härefter provas och då vid bifall resulterar i återbetalning.

Det torde vara klart, att detta system icke kan vara tillfredsställande för de föreningar, som kommittén avser med sitt ändringsyrkande. Kommittén förordar därför, att den skattefrihet, som kommittén föreslår, måtte anordnas efter ett nytt system, innebärande dels vissa bestämda föreskrifter i vilka fall nöjesskatt ej skall erläggas enligt taxa I, dels också att vederbörande förening före nöjestillställningens anordnande kan erhålla besked att nöjesskatt ej skall utgå. Detta torde icke vara oförenligt med viss kontroll, garanterande att ej andra nöjestillställningar än de avsedda undgå nöjesskatt. Önskvärt vore naturligtvis om en sådan form för prövningar kunde föreskrivas, att stat och kommun ej skulle kunna stanna i olika beslut.

Nöjesskatteutredningen har haft tillfälle att taga del av *remissyttrandena över ungdomsvårdskommitténs ifrågavarande betänkande*. Frågan om lindring av nöjesskatten för ungdomsverksamheten har upptagits till behandling i ett flertal yttranden. I dessa tillstyrkes genomgående kommitténs förslag att frågan om lindring av nöjesskatten för ungdomsorganisationerna blir föremål för utredning. Likaså förordas i allmänhet att ideella föreningar skola

befrias från nöjesskatt för tillställningar enligt taxa I. Mot förslaget att till taxa I hänföra sånglekar, folkdanser och folkvisedanser framföres icke några erinringar.

I yttrandena ha framkommit från kommittén avvikande meningar i huvudsak endast beträffande frågan huruvida skattebefrielsen skall avse jämväl tillställningar, däri ingår jämte dans ett program av viss omfattning enligt taxa I.

Skolöverstyrelsen samt *länsstyrelserna i Skaraborgs och Västerbottens län* tillstyrka kommitténs förslag angående nöjesskatten i dess helhet utan att särskilt ingå på denna fråga. *Jämväl Svenska Landsbygdens Ungdomsförbund, Sveriges Kommunistiska Ungdomsförbund, Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund, Ungsvenskarnas Riksförbund, Riksidrottsförbundet, Skid- och Friluftsförbundet, Svenska Ungdomsringen, Samverkande Bildningsförbundet och Arbetarnas Bildningsförbund* tillstyrka förslaget i dess helhet.

Överståthållarämbetet ställer sig tveksamt till förslaget om befrielse för tillställningar, vari dans ingår. *Överståthållarämbetet* anser det icke tillrädligt att ytterligare komplicera tillämpningen av nöjesskatteförordningen genom att göra indelningen i olika skatteklasser beroende av icke blott de olika tillställningarnas beskaffenhet utan även anordnarnas beskaffenhet och syftet med tillställningen. I den mån skattelättnader i sistnämnda hänseende anses böra åvägbringas, anser ämbetet detta lämpligast kunna ske genom en utvidgning av möjligheten att lämna restitution av erlagd nöjesskatt. Liknande synpunkter anföres av *länsstyrelsen i Jönköpings län*.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län anser sig icke kunna förorda skattefrihet för tillställning med dans samt anför härom följande:

Länsstyrelsen anser det olämpligt att ungdomsföreningarna på detta sätt skola uppmuntras att vädja till ungdomens danslystnad för hopskrapande av medel till sin verksamhet, vilken ju i princip är inriktad på att neutralisera ungdomens nöjesbegär. *Länsstyrelsen* är övertygad om att det skulle komma att stöta på mycket stora svårigheter att i praktiken avgöra vilka tillställningar, som skulle få hänföras till taxa I, därför att de jämte dans ha ett visst kulturellt program. För att erhålla största möjliga ekonomiska behållning av tillställningarna, komma säkerligen arrangörerna att försöka på ett eller annat sätt göra dansen till det väsentliga i tillställningen, då dansen är mest publikdragande och ger ekonomiskt störst utbyte. *Länsstyrelsen* anser att ungdomsföreningarna böra ges den ekonomiska ryggrad att de ej behöva vara hänvisade till dylik inkomstkälla.

Jämväl länsstyrelserna i Uppsala, Kronobergs, Malmöhus, Älvsborgs och Jämtlands län ställa sig tveksamma till förslaget i denna del.

Svenska stadsförbundets styrelse vill för sin del bestämt avstyrka, att taxa I skall tillämpas på en tillställning, anordnad av en ungdomsförening, om icke det kulturella inslaget kan anses utgöra den huvudsakliga delen av programmet. *Styrelsen* anser, att den publik, för vilken dansen är huvudsak, torde föga intressera sig för det kulturella inslaget samt att den omständigheten, att en ungdomsförening står såsom anordnare, icke innebär någon absolut garanti för att dansen utövas i betryggande former.

Jordbrukare-Ungdomens Förbund avstyrker bestämt kommitténs förslag om skattefrihet för tillställning med dans samt anför i denna fråga:

Då en ideell förening anordnar dans vid en tillställning, till vilken endast de egna medlemmarna äga tillträde, synes man kunna räkna med att dansen härvid äger rum under värdiga former. Detta har emellertid hittills knappast visat sig vara fallet i fråga om danstillställningar, till

vilka allmänheten äger tillträde. Anledning synes därför ej föreligga att uppmuntra sådana tillställningar genom befrielse från nöjesskatt. Bestämmelse om att befrielse från nöjesskatt skulle medgivas vid tillställning med blandat program, varvid dans ingår som del av programmet, skulle helt naturligt leda till, att som camouflagen vid danstillställning före dansen anordnades ett mer eller mindre obetydligt program av litterär eller musikalisk art. Att draga någon gräns mellan kulturellt värdefulla tillställningar och danstillställningar med blandat program torde bli svårt.

Kommitténs förslag i denna del avstyrkes jämväl av *Folkpartiets ungdomsförbund, Förbundet av Sveriges K. F. U. K., Svenska Baptisternas Ungdomsförbund och Svenska Missionsförbundets Ungdom.*

Här bör slutligen anmärkas, att *Folkpartiets ungdomsförbund* i underdånig skrivelse den 30 juni 1944 föreslagit, att föreningar för friluftsliv, idrott och gymnastik samt ideella, religiösa och politiska ungdomsföreningar skulle befrias från nöjesskatt för uppvisningar och tävlingar i icke-professionell idrott samt för sådana tillställningar i övrigt, vilka ha en fostrande eller i god mening underhållande karaktär.

Utredningsmännen:

Lika med ungdomsvårdskommittén anse utredningsmännen det önskvärt, att nöjesskattebestämmelserna så utformas, att ungdomsföreningarna icke på grund av skyldigheten att erlägga nöjesskatt förhindras att genom anordnande av nöjestillställningar erhålla för föreningarnas verksamhet erforderliga medel. Självfallet är det särskilt önskvärt, att nöjesskatten icke verkar hämmande på anordnande av sådana tillställningar, som direkt ingå i föreningarnas verksamhet.

När utredningsmännen haft att taga ståndpunkt till kommitténs förslag, ha utredningsmännen ansett sig särskilt ha att beakta huruvida förslaget ur skatteteknisk synpunkt låte sig genomföras. Man måste därvid konstatera att förslaget nödvändiggör dubbla gränsdragningar, nämligen dels mellan s. a. s. skattefria och skattepliktiga föreningar och dels mellan sådana tillställningar, som kunna anordnas utan skatt av de skattefria föreningarna, och sådana, för vilka även skattefria föreningar måste betala nöjesskatt. Redan uppgiften att efter verksamhetens art och syfte skilja mellan olika slag av ideella föreningar är tydligen mycket grannlaga och icke lämplig att anförtro lokala uppborgsmyndigheter. Vad angår den andra gränsdragningen har denna fråga genom att utredningsmännen föreslå avskaffandet av taxeindelningen kommit i ett annat läge, i det att det icke längre vid gränsdragningen mellan olika slags tillställningar går att anknyta till taxeindelningen. Att samtidigt som taxeindelningen upphäves införa en gränsdragning, såvitt rör de ideella föreningarna, mellan nöjestillställningar av olika kvalitet, kan knappast ifrågakomma. Skattefrihet för alla av ideella föreningar anordnade nöjestillställningar är å andra sidan självfallet utesluten; allvarliga och befogade invändningar ha framställts redan mot kommitténs förslag att låta befrielsen avse vissa tillställningar med dans. Utredningsmännen vilja även påpeka, att det svårigen torde vara möjligt att giva de ifrågasatta bestämmelserna — enligt vilka det skulle bli avgörande för skattskyldigheten vem som *anordnat* tillställningen — en sådan utformning att bulvanförhållanden uteslutas.

Utredningsmännen anse sig av dessa skäl icke kunna biträda ungdomsvårdskommitténs förslag till stöd åt ungdomens föreningsliv men vilja föreslå

andra åtgärder i samma syfte, som åtminstone delvis torde komma att tillgodose önskemålen. Såsom på annat ställe närmare kommer att utvecklas (avd. 11) föreslå utredningsmännen sålunda, att för uppvisning eller tävling i icke professionell idrott eller gymnastik skall utgå nöjesskatt endast å belopp, varmed avgifterna överstiga 2 000 kronor. En sådan regel innebär skattefrihet för den stora massan mindre idrottstävlingar och skatteminskning för alla sådana tävlingar med bruttoinkomster mellan 2 000 och 8 000 kronor. Gränsen har satts så högt som 2 000 kronor i avsikt att därigenom icke blott skall erhållas kompensation för att skatten å nämnda slag av tillställningar höjes från 15 procent till 20 procent utan även skall lämnas ett icke obetydligt stöd åt föreningar som anordna dylika tillställningar. Utredningsmännen ha icke gjort befrielsen beroende av vem som anordnar tillställningen. Härigenom undvikas en alltid besvärlig gränsdragning, varjämte även andra än ungdomsföreningar, som bedriva ifrågavarande samhällsgagnande verksamhet, komma i åtnjutande av lindringen.

Utredningsmännen föreslå vidare, såsom på annat ställe närmare utredes (avd. 12), i fråga om bestämmelserna om rätt att efter ansökan erhålla befrielse från nöjesskatt vissa ändringar, som ha betydelse i detta sammanhang. Genom att i författningen uttryckligen fastslås att främjande av barns eller ungdoms vård, fostran eller utbildning utgör ett allmännyttigt ändamål torde ungdomsföreningarna erhålla möjligheter att i större utsträckning än nu erhålla befrielse från nöjesskatt för tillställningar, vilkas behållning är avsedd att användas för föreningarnas verksamhet. I författningen fastslås även att besked om befrielse kan erhållas i god tid före tillställningen. Genom att befrielsen icke göres ovillkorligt beroende av kommunens tillstyrkan bortfaller ytterligare ett skäl som av ungdomsvårdskommittén anförts mot de nuvarande bestämmelserna.

5. Gränsdragning mellan skattepliktiga och skattefria nöjen (2 §).

Genom det av utredningsmännen framlagda förslaget om en enhetlig skattesats för alla nöjen bortfalla de tidigare gränserna mellan nöjen, hänförliga till olika taxor. Däremot kvarstår alljämt gränsdragningen mellan skattepliktiga och skattefria nöjen. I det följande kommer en redogörelse att lämnas för denna frågas tidigare behandling samt för de ändringar i förhållande till nu gällande bestämmelser, som utredningsmännens förslag i denna del innebär.

Enligt det av landskamreraren Otto V. Landén utarbetade *förslaget till nöjesskatteförordning*, vilket låg till grund för propositionen i ämnet till 1919 års riksdag (nr 166), hade skatteplikten hänförs till följande slag av nöjestillställningar:

- a) konsert, opera och annan musikalisk föreställning, dramatisk och litterär föreställning;
- b) biograf-, cirkus-, varité-, kabaret- och balettföreställning samt annan liknande tillställning;
- c) bal, maskerad, annan danstillställning och med dessa jämförlig nöjeställning; samt
- d) kapplöpning, travkörning, uppvisning i professionell idrott, uppstigning i luftballong eller flygmaskin och dylikt.

Tillika hade föreslagits, att nöjesskatt icke skulle utgå vid tillställning, som tjänade vetenskapligt syfte, undervisnings- eller uppfostringsyfte.

Landén ansåg, att då det gällde att bestämma, vilka nöjestillställningar, som skulle inordnas under en förordning om nöjesbeskattningen, borde den

statsfinansiella synpunkten i första hand vara avgörande. Man borde med skatt uppsöka de nöjestillställningar, till vilka frekvensen vore så stor, att även en mycket måttlig skatt kunde lämna ett avsevärt tillskott till statskassan. Den kulturella synpunkten borde emellertid erhålla ett visst inflytande så till vida, att skatten sattes lägre, då det gällde utgifter för i kulturellt avseende högre stående nöjestillställningar. Man borde vidare undvika att med beskattning träffa sådana nöjen, som tjänade vetenskapligt syfte, undervisnings- eller uppfostringsyfte eller som bestode i utställningar av ena eller andra slaget eller utgjordes av idrottsuppvisningar m. fl. sådana nöjen, som avsåge att befordra vårt folks sunda utveckling i fysiskt avseende.

Departementschefen framhöll i propositionen, att enligt hans åsikt nöjestillställningarnas egen beskaffenhet i första hand borde vara avgörande för frågan, om skatt vid dem skulle uttagas eller ej, liksom vid själva avvägandet av skatten. I konsekvens härmed borde nöjesskatten omfatta alla tillställningar, i vilka nöjes- eller förströelsemomentet vore det enda eller huvudsakliga. Där förutom nämnda moment ett annat och högre syfte inginge i tillställningen, borde skatten göras i motsvarande mån lindrigare.

I överensstämmelse med dessa principer hade departementschefen till de i Landéns förslag uppräknade nöjestillställningarna fogat förevisning av djur, trolleriföreställning, vaxkabinett, marionetteater, akrobatikföreställning och annan dylik tillställning.

Under riksdagsbehandlingen tillades ytterligare förevisning av panorama samt uppvisning i boxning, även då uppvisningen verkställdes av amatörer.

Genom senare vidtagna *ändringar i 1919 års förordning* ha vissa ytterligare nöjestillställningar skattebelagts. Sålunda tillades redan 1920 icke professionell idrott samt år 1922 i anledning av vissa prejudikat rörande nöjesplatserna »hållande av karusell, skjutbana, rutschbana, ringkastning samt andra liknande marknads- och tivolinöjen, i vilka allmänheten äger deltaga mot erläggande av en efter omfattningen av deltagandet beräknad avgift». År 1933 tillades slutligen motorfordonstävling.

I ett bevillningsutskottets betänkande (nr 63) vid *1933 års riksdag* med anledning av en väckt motion erinrades om den tidigare behandlingen av frågan om nöjesskatt för uppvisningar i sport och idrott. Utskottet framhöll, att då till idrott icke ansetts hänförliga sådana kroppsövningar, vid vilkas utövande använda redskap eller djur hava en mera huvudsaklig betydelse och desamma i regel äro jämförelsevis dyrbara såsom exempelvis i fråga om tävlingar med motorfordon, motorbåtar eller segelbåtar ävensom prishoppningar och prisridningar, dessa slag av nöjen icke ansetts kunna träffas av nöjesskatt i andra än i förordningen särskilt uppräknade fall. Uppenbarligen saknades emellertid fog för att undantaga sistnämnda tillställningar från skatt samtidigt med att de egentliga idrottsövningarna samt vissa slag av sportsliga tävlingar såsom kapplöpningar voro underkastade beskattning. Utskottet ansåg det önskvärt, att en omarbetning av förordningen kom till stånd. Vid en sådan revidering borde tillses, att de olika slagen av nöjestillställningar angävos så allmänt och omfattande som möjligt med hänsyn till deras art och att de särskilt uppräknade tillställningarna endast tjänade som förtydligande exempel. Härigenom syntes det bliva möjligt åstadkomma, att även nya slag av nöjen, som framdeles kunde komma att uppstå, i förekommande fall träffades av nöjesskatt. Utan avvaktan på denna utredning ansåg utskottet emellertid, att motorfordonstävling borde beläggas med nöjesskatt.

I enlighet med hemställan av utskottet anhöll riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 juni 1933 (nr 301) om utredning angående revision av nöjesskatteförordningen. Skrivelsen föranledde dock icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I 1940 års förordning äro bestämmelserna om gränsdragningen mellan skattepliktiga och skattefria nöjen upptagna i 2 §, vilken efter förordningens tillkomst icke varit föremål för någon ändring. Bestämmelserna äro av följande lydelse:

»Med nöjestillställning avses i denna förordning:

- a) konsert, operaföreställning och annan musikalisk föreställning, dramatisk och litterär föreställning samt uppvisning i konstnärlig dans;
- b) uppvisning eller tävling i icke professionell idrott samt hästkapp- löpning och travkörning;
- c) biograföreställning;
- d) cirkus-, varieté- och kabaretföreställning samt uppvisning eller tävling i professionell idrott;
- e) bal, maskerad och annan danstillställning;
- f) uppvisning eller tävling med motorfordon, motorbåt eller luftfartyg;
- g) förevisning av djur, trolleriföreställning, akrobatikföreställning samt förevisning av vaxkabinett, marionetteater och dylikt;

h) hållande av karusell, skjutbana, rutschbana, ringkastning samt andra liknande marknads- och tivolinöjen, i vilka allmänheten äger deltaga mot en efter deltagandets omfattning beräknad avgift.

Vad i denna förordning stadgas om ovan angivna nöjestillställningar skall äga motsvarande tillämpning å andra nöjestillställningar, vilka till sin art och sitt syfte äro jämförliga med de angivna.

Till nöjestillställning hänföres icke tillställning, som tjänar vetenskapligt ändamål eller anordnas i undervisnings- eller uppfostringssyfte.»

I den av undertecknad Laurin utarbetade promemoria, som låg till grund för propositionen i ämnet till 1940 års riksdag, framhölls, att det vid utredningen över huvud synts önskvärt, särskilt med hänsyn till beskattningens utsträckande till nya kommuner samt till den praxis som under de gångna åren utvecklats sig, att icke onödigtvis rubba den gällande förordningens formuleringar, och detta även om vissa uttryck däri kunde synas föråldrade. I enlighet härmed föreslog utredningsmannen endast vissa mindre jämkningar i definitionerna å skattepliktiga nöjestillställningar.

I huvudsaklig överensstämmelse med utredningsmannens förslag infördes emellertid i paragrafen ett stadgande av innehåll, att förordningen skulle äga motsvarande tillämpning å icke särskilt nämnda tillställningar, vilka till sin art och sitt syfte voro jämförliga med de i förordningen angivna. Departementschefen framhöll i propositionen gentemot en i ett remissyrkande framställd anmärkning om önskvärdheten av en generell bestämmelse med viss elasticitet, att det därmed avsedda syftet väsentligen torde vinnas med ifrågasvarande stadgande.

Erinringar emot den nuvarande definitionen å nöjestillställningar ha framförts av riksdagens revisorer, riksräkenskapsverket och överståthållarämbetet, därvid huvudsakligen påtalats, att uppräknningen i 2 § nöjesskatteförordningen är föråldrad och ofullständig. Nämnda myndigheters yttrande, som jämväl innefattade kritik av den nuvarande taxindelningen, finnas intagna under avd. 3 ovan.

För bedömande av tillämpningen av gällande bestämmelser om gränsdragningen mellan skattepliktiga och skattefria tillställningar skall här något beröras *regeringsrättens praxis* på ifrågavarande område.

Bland tillställningar, som regeringsrätten ansett *skattefria* må nämnas följande: hundutställning (1921 not Fi 168), fjäderfäutställning (1921 ref. 19),

mannekånguppvisning (1928 ref. 63), ridsporttävlingar, omfattande bl. a. prishoppning och terrängritt (1933 not Fi 607 och 1935 not Fi 607) samt tombolaspel utan förströelsemoment (1942 ref. 27).

Däremot ha följande tillställningar av regeringsrätten ansetts *skattepliktiga*, nämligen: kyrkokonsert med religiöst föredrag (1935 not Fi 606), miniatyr-golfspel (1936 ref. 5), förströelseautomater och automatgrammofon (1941 ref. 34), tombolaspel med förströelsemoment (1941 ref. 20), amatörsångtäv- lan (1942 not Fi 1105) och frågesporttävlan (1944 ref. 17).

På grund av bestämmelsen att till nöjestillställning icke hänföres tillställ- ning, som anordnas i *undervisnings- eller uppfostringsyfte*, har nöjesskatt icke uttagits för följande tillställningar, nämligen: sångafton, anordnad av föreläsningförening och ingående i dess vanliga serie (1921 ref. 19), av sam- fundet Frälsningsarmén anordnad konsert och biografföreställning, i sam- band varmed förekom bön och bibelläsning (1922 ref. 7), av hembygdsför- ening anordnad midsommarfest, varvid förekom, förutom hälsningstal och prisutdelning, musik, spelmanstävling, folkvisor och tävling i folklekar (1930 not Fi 379), barnsångarting i kyrka (1930 not Fi 705) samt av föreningen Musikfrämjandet anordnad konsert, i samband varmed förekommit instrukt- tivt föredrag till belysande av de framförda musikverkens form och innehåll (1944 ref. 19).

Följande tillställningar ha däremot *icke* ansetts anordnade i *undervisnings- eller uppfostringsyfte*, varför nöjesskatt utgått för desamma: av A.B.F. anord- nad tillställning, varvid förekom föreläsning om Bernhard Shaw och hans författarskap samt uppförande av en teaterpjäs av nämnde författare (1924 not Fi 339) samt aftonunderhållning med sagospel, uppläsning och sång av folkskolebarn samt pianomusik och solosång av skolans lärare (1929 not Fi 937).

Utredningsmännen:

Gränsdragningen mellan skattepliktiga och skattefria nöjen kan ske efter två olika metoder. Den ena är att lämna en abstrakt definition å vad som menas med nöjestillställning samt eventuellt förse denna definition med för- tydligande exempel. Den andra, som använts i nu gällande förordning, går ut på att räkna upp de vanligast förekommande slagen av nöjen samt före- skriva att vad i förordningen stadgats skall avse jämväl med dessa jämförliga tillställningar.

Nackdelarna med sistnämnda metod är givetvis, att uppräknigen kan bli föråldrad och att nya nöjesformer kunna uppstå, som icke anses jäm- förliga med de uppräknade, varför lagändring blir nödvändig för att även dessa nöjen skola bli skattepliktiga. Å andra sidan blir en abstrakt defini- tion ganska intetsägande och lämnar föga ledning vid bedömande av tvek- samma fall. Därtill kommer, att det stöter på stora svårigheter att formulera en definition så att man får med de tillställningar man önskar beskatta och utesluter de, som icke anses böra drabbas av nöjesskatt.

Vid övervägande av dessa synpunkter ha utredningsmännen stannat för att föreslå bibehållande av den nu tillämpade metoden. Härvid ha utred- ningsmännen fäst avgörande vikt vid den synpunkten, att ifrågavarande be- stämmelse, som skall tillämpas av kommunala organ i alla landets kommu- ner, bör vara så avfattad att den utan svårighet kan tillämpas även av per- soner med ringa erfarenhet i lagtillämpning.

Vid övervägande av frågan om vilka tillställningar, som böra nöjesbeskat- tas, ha utredningsmännen icke funnit skäl föreslå någon inskränkning i fråga

om de nu skattepliktiga tillställningarna. Alla de slag av nöjen, som enligt nuvarande bestämmelser och därå grundad praxis äro skattepliktiga, böra enligt utredningsmännens åsikt även i fortsättningen i princip drabbas av nöjesskatt. Eftersom uppräknigen i 2 § av gällande förordning — såsom också från flera håll anmärkts — i vissa delar är föråldrad, ha utredningsmännen emellertid omarbetat densamma, varvid använts uttryckssätt som mera motsvara de nuvarande nöjesformerna och samtidigt äro så allmängiltiga att de böra kunna stå sig längre än de hittillsvarande. På detta sätt ha således önskemålen om en mera abstrakt definition beaktats (se förslaget 2 §).

Utredningsmännens förslag innebär endast i ringa mån nöjesbeskattningsens utsträckning till nya områden. Då man eftersträvat en rationell gränsdragning, har det emellertid synts önskvärt att medtaga vissa tillställningar, vid vilka förströelsemomentet är mera framträdande men vilka icke ansetts ingå i någon av de i författningen nu uppräknade nöjesformerna.

I fråga om *sport- och idrottstillställningar* hänföras enligt nu gällande bestämmelse till nöjestillställning alla uppvisningar eller tävlingar i idrott, under det att på sportens område — vartill enligt 1933 års bevillningsutskott skulle hänföras »kroppsovningar, vid vilkas utövande använda redskap eller djur ha en mera huvudsaklig betydelse och desamma i regel äro jämförelsevis dyrbara» — till nöjestillställning endast hänföras vissa uppräknade slag av tillställningar, nämligen hästkapplöpning och travkörning samt uppvisning eller tävling med motorfordon, motorbåt och luftfartyg. Som följd av dessa bestämmelsers avfattning ha i praxis prisridningar och prishoppningar ansetts skattefria. Vidare har, enligt vad utredningsmännen erfarit, stor tvakan rått i fråga om uppvisning eller tävling i vissa andra, i förordningen ej särskilt angivna sportgrenar. Exempel härpå utgöra rodd- och segelregatta, uppvisning eller tävling med modellflygplan eller pojkracerbilar samt vissa militära uppvisningar och tävlingar.

Utredningsmännen ha icke funnit skäl att bibehålla denna olikhet i fråga om behandlingen av sport och idrott utan föreslagit, att alla uppvisningar eller tävlingar i sport, idrott eller gymnastik skola vara skattepliktiga. På grund av den av utredningsmännen i annat sammanhang föreslagna regeln, att skatt för uppvisning eller tävling i icke professionell idrott eller gymnastik eller i hästsport skall beräknas endast å det belopp varmed bruttoinkomsterna överstiga 2 000 kronor, komma emellertid sistnämnda tillställningar att i stor utsträckning bliva fria från skatt eller endast obetydligt beskattade (avd. 11 nedan). För prisridningar och prishoppningar torde ändringen som regel icke få praktisk betydelse. Vad de militära uppvisningarna och tävlingarna beträffa torde dessa oftast kunna bliva fria från skatt på grund av att behållningen användes för välgörande eller allmännyttigt ändamål.

Under de senaste åren ha olika slag av *uppvisningar eller tävlingar, som icke avse sport eller idrott*, blivit allt vanligare. Som exempel härpå kunna nämnas frågesporttävlan och bridgetävlan samt uppvisning eller tävling avseende viss yrkesskicklighet, såsom att frisera, väva, spinna, mjölka eller plöja. Även mannekänguppvisningarna kunna hänföras till denna grupp. Inom denna ha i praxis i varje fall frågesporttävlan blivit nöjesbeskattad. I framtiden komma sannolikt nya former av uppvisningar eller tävlingar att förekomma, vid vilka kanske icke blott människor utan även djur eller maskiner delta. Utredningsmännen ha ansett det principiellt riktigast att alla dylika slag av uppvisningar och tävlingar i detta avseende likställas och således drabbas av nöjesskatt och ha givit 2 § d) i förslaget en däremot svarande avfattning. Självfallet kan i flera av ifrågavarande fall omständigheterna vara sådana, att tillställningen bör anses anordnad i undervisnings- eller uppfostringsyfte (se nedan) och således på denna grund bli skattefri.

Stundom förekommer att det mot inträdesavgift för allmänheten anordnas tillställningar, som pläga benämnas *förevisningar* och ej uppvisningar. Härvid är väl i allmänhet fråga om förevisning av egenartade människor, djur eller föremål. Förevisningar av detta slag torde ofta vara hänförliga under begreppet marknads- och tivolinöjen men böra givetvis även eljest vara skattepliktiga. Gränsen mot uppvisningar är uppenbarligen icke skarp och de måste i princip behandlas lika. Å andra sidan bör uppmärksammas de förevisningar och demonstrationer, som äga rum på utställningar eller museer eller avse slott, historiska minnesmärken eller dylikt. Att belasta dessa med nöjesskatt torde icke kunna komma i fråga och ett uttryckligt undantag som har avseende härå har därför upptagits. Det synes icke behöva bliva alltför svårt att i praktiken skilja dessa förevisningar från de först avsedda.

Beträffande vissa former av utställningar har det dock ifrågasatts om de icke böra beskattas. Man har därvid åsyftat sådana konstutställningar, vilka stundom i storstäderna givas för en mycket stor betalande publik i enskilt vinningssyfte och vid vilka inträdesavgifterna kunna uppgå till rätt avsevärda belopp. Det har därvid framhållits såsom ur rättvisesynpunkt mindre tilltalande, att den konstnär, som producerar sin konst direkt för allmänheten, såsom skådespelaren och musikern, skall drabbas av nöjesskatt, under det att den konstnär, som först producerar sin konst och sedan förevisar den för allmänheten, såsom målaren och skulptören, skall vara fri från nöjesskatt. Utredningsmännen vilja emellertid icke föreslå någon ändring i vad härutinnan nu gäller. Jämförelsen med teatern och musiken är icke helt bärande och en beskattning av utställningars inträdesavgifter skulle överhuvud falla utanför nöjesskattelagstiftningens ram.

I nu gällande förordning är begreppet *marknads- och tivolinöjen* förtydligat genom ett flertal exempel, varjämte den bestämmningen tillagts, att allmänheten skall äga deltaga mot en efter deltagandets omfattning beräknad avgift. Då någon tvekan om begreppets innebörd numera icke torde råda, ha utredningsmännen ansett tillräckligt att i förordningen använda uttrycket marknads- och tivolinöjen. Enligt nu gällande praxis beskattas ifrågavarande slag av nöjen icke blott om de äga rum på en marknad eller ingå i ett tivoli utan även om de äga rum på annan plats. Utredningsmännen ha icke avsett att göra någon ändring i denna praxis.

I överensstämmelse med nu gällande förordning ha utredningsmännen ansett, att tillställning, som anordnas i *undervisnings- eller uppfostringsyfte*, icke skall hänföras till nöjestillställning. Bestämmelsen avser givetvis endast sådan undervisning och uppfostran, som anses vara av allmänt värde för samhället. Även i övrigt torde bestämmelsen böra tolkas restriktivt, såsom även synes ha skett i praxis. För bestämmelsens tillämpning bör alltid fordras, att undervisningen sker genom en kvalificerad anordnare och att den icke utövas i rent vinningsyfte.

Det bör anmärkas att de föreslagna bestämmelserna innebära att *föredrag* liksom hittills icke anses som nöjestillställning. En uttrycklig bestämmelse har ifrågasatts men icke ansetts erforderlig.

Beträffande förevarande frågor hänvisas i övrigt till 2 § i förslaget till förordning.

6. Frågan om tillställnings offentlighet (3 §).

I 1 § gällande nöjesskatteförordning stadgas, att nöjesskatt skall uttagas för »nöjestillställning, till vilken allmänheten har tillträde mot avgift». Denna definition å vad som menas med offentlig nöjestillställning är hämtad från 1919 års nöjesskatteförordning. Begreppet offentlig nöjestillställning är i vissa hänseenden utvidgat i 4 § nu gällande nöjesskatteförordning, vari stadgas följande:

Såsom nöjestillställning, till vilken allmänheten äger tillträde, skau anses jämväl tillställning, till vilken tillträde är beroende av medlemskap i viss förening eller av inbjudning, därest tillställningen uppenbarligen utgör del av en uteslutande eller väsentligen för anordnande av dylika tillställningar driven rörelse eller tillställningen eljest, såsom med avseende å sin omfattning eller de villkor, varunder tillträde lämnas, är att jämställa med tillställning, till vilken allmänheten har tillträde.

Anordnas tillställning av en till viss organisation ansluten förening, skall den omständigheten, att utom föreningens egna medlemmar jämväl medlemmar i andra till organisationen anslutna föreningar äga tillträde, icke föranleda, att tillställningen skall vara att anse såsom sådan till vilken allmänheten har tillträde.

Bestämmelserna i denna paragraf äro ordagrant hämtade från två förut gällande författningar, första stycket från förordningen den 10 juni 1932 (nr 200) ang. utsträckt tillämpning av vissa bestämmelser i § 13 av ordningsstadgan m. m. och andra stycket från kungörelsen den 17 juni 1938 (nr 286) om tillägg till § 13 ordningsstadgan. Rörande tillkomsten av dessa båda författningar må följande anmärkas.

1932 års förordning avsåg att komma tillrätta med det missförhållandet, att nöjestillställningar anordnades med utnyttjande av klubb- och föreningslivets namn och form i avsikt att härigenom undandraga vederbörande skyldigheten att iakttaga de bestämmelser, som gällde för offentliga tillställningar. De utslag av denna verksamhet, som särskilt uppmärksammats, hade varit nattklubbarna och boxningssällskapen. De förra frekventerades i Stockholm i sådan utsträckning att ett par av dem kunde räkna medlemmar i flera tusental. Av de senare anordnade boxningsmatcher övervoros av åskådare i stort antal. I ett fall hade antalet åskådare uppgått till cirka 10 000 personer, vilka angivits såsom medlemmar i det anordnande boxningssällskapet.

I den proposition (nr 184), varigenom 1932 års förordning framlades för riksdagen, anförde föredragande departementschefen bland annat följande:

De omständigheter, som karakterisera ifrågavarande slag av tillställningar, synas i regel vara huvudsakligen två, föreliggande antingen var för sig eller båda tillsammans. Den första av dessa utgöres av det förhållandet, att tillställningen utgör ett led i en uteslutande eller väsentligen för anordnande av dylika tillställningar driven rörelse, vilket t. ex. är fallet med de tillställningar, som anordnas av nattklubbar, föreningar för förevisande för allmänheten av förbjuden film och liknande sammanslutningar. Den andra omständigheten av nyssnämnda beskaffenhet utgöres av det förhållandet, att tillställningar beträffande den omfattning, i vilken eller beträffande de villkor — såsom i fråga om former för förvärvande av medlemskap eller inbjudning, de rättigheter medlemskapet medför o. s. v. — under vilka tillträde till desamma faktiskt lämnas, eller annan särskild framträdande omständighet äro att jäm-

ställa med offentliga tillställningar. Detta är t. ex. fallet med boxningsuppvisningar eller andra tävlingar, vilka plägat anordnas under nu ifrågavarande form. Huruvida sist avsedda förutsättning för jämställande av en såsom enskild betecknad tillställning med offentlig skall anses vara uppfylld, beror givetvis i sista hand på en diskretionär prövning av domstol, något som tydligen i detta fall, med alla de övergångsformer som förekomma, icke med någon formulering kan undvikas. Att med avseende å de tillställningar, som hittills företrädesvis tilldragit sig uppmärksamhet i nu förevarande avseende, såsom t. ex. boxningsuppvisningarna, en prövning vid domstol enligt här förordade bestämmelser skulle medföra, att dessa föreställningar bleve underkastade de regler, som gälla för offentliga tillställningar, torde kunna tagas för givet. Någon anledning till att å andra sidan befara, att den föreslagna bestämmelsen komme att inkräkta på det normala föreningslivet, synes icke föreligga, då den slutliga förutsättningen för tillämpning av densamma städe är, att den tillställning, å vilken dess tillämpning ifrågasättes, skall vara att med hänsyn till alla inverkan förhållanden jämställa med tillställning, till vilken allmänheten har tillträde. Till ledning för bedömning av denna fråga tjänar iakttagandet av de omständigheter, som enligt författningsförslaget företrädesvis karakterisera det oegentliga slag av föreningsliv, som åsyftas, nämligen att tillställningen uppenbarligen utgör del av en uteslutande eller väsentligen för anordnande av dylika föreställningar driven rörelse eller att tillträde till densamma lämnas i den omfattning eller under de villkor, som i författningstexten avses. Men dessa omständigheter äro i och för sig icke ensamt avgörande för frågan om tillämpligheten av den föreslagna bestämmelsen, därest i allt fall förstnämnda förutsättning icke tillika föreligger, d. v. s. därest icke tillställningen i realiteten är att jämställa med tillställning, till vilken allmänheten har tillträde.

1938 års kungörelse föregicks av en proposition till riksdagen (nr 169), vari föreslogs, att till 1932 års förordning skulle göras ett tillägg, enligt vilket såsom tillställning, till vilken allmänheten hade tillträde, icke skulle anses tillställning, som anordnades inomhus av politiskt parti eller till dylikt parti ansluten förening, därest medlemskap i partiet utgjorde förutsättning för tillträde. Såsom skäl för det föreslagna tillägget åberopades i propositionen ett rättsfall, enligt vilket styrelsemedlemmarna i en socialdemokratisk ungdomsklubb jämlikt 13 § ordningsstadgan fällts till ansvar för det de påskdagen 1936 »anställt bal utan att därtill hava inhämtat landsfiskals tillstånd», därvid domstolen uttalat, att vad de tilltalade »i målet invänt därom, att tillträde till ifrågavarande tillställning stått öppet för allenast medlemmar av socialdemokratiska partiet, icke föranleder, att tillställningen varit att anse annorlunda än som tillställning, till vilken allmänheten haft tillträde». Föredragande departementschefen ansåg, att den innebörd, som av domstolen inlagts i 1932 års förordning, icke syntes ha varit avsedd vid förordningens tillkomst.

Första lagutskottet, som avgav utlåtande i anledning av propositionen, framhöll, att den ifrågasatta författningen i vissa avseenden icke syntes vara tillräckligt omfattande, i det den icke avsåg en utomhus av en politisk sammanslutning anordnad tillställning och icke heller tillställningar, som — inomhus eller utomhus — anordnades av sådana föreningar, samfund eller sällskap, som vore av opolitisk natur, exempelvis nykterhetssällskap, bildningsförbund och kooperativa sammanslutningar. Skulle en författning av den i propositionen föreslagna begränsade lydelsen utfärdas, syntes utskottet fara värt

att myndigheterna motsättningsvis skulle sluta därhän att samtliga nu nämnda tillställningar, alltså även de som dittills obesträff varit att anse som enskilda, bleve att betrakta såsom offentliga. I ett annat avseende åter ansåg utskottet att den ifrågasatta författningen gick för långt. Sålunda kunde de föreslagna nya bestämmelsernas placering såsom ett tillägg till 1932 års förordning komma att medföra, att även vissa tillställningar, vilkas offentliga natur nämnda förordning just avsett att fastslå och vilka icke heller åsyftats med propositionen, skulle kunna, därest de i något fall anordnades av en politisk sammanslutning, komma att betraktas som enskilda. Utskottet ställde sig dock icke avvisande till ett tillrättsläggande av dessa bestämmelser, utan föreslog nya bestämmelser, vilka utskottet ansåg böra anknytas till § 13 ordningsstadgan för rikets städer i stället för till 1932 års förordning. Bestämmelsen om tillställning anordnad av politiskt parti borde enligt utskottet utgå, likaså begränsningen till inomhustillställningar. Bestämmelsen om förening ansluten till politiskt parti borde generaliseras att avse förening ansluten till viss organisation, och den borde avse sådana fall då jämväl medlemmar i andra till organisationen anslutna föreningar ägde tillträde. I stället för en förklaring, att vissa tillställningar icke vore att anse såsom offentliga, borde författningstexten innehålla, att viss angiven omständighet — tillträde för vissa utomstående — ej föranledde att tillställningen skulle anses såsom offentlig, detta därför att tillställningen tydligen kunde böra anses såsom offentlig av annan orsak. Slutligen framhöll utskottet, att då den föreslagna nya bestämmelsen icke vore uttömmande, borde den endast betraktas som ett provisorium i avbidan på den mera omfattande omarbetning av hithörande bestämmelser varom utskottet ansåge begäran borde framställas i skrivelse till Kungl. Maj:t.

Riksdagen biföll första lagutskottets utlåtande, varefter kungörelse utfärdades i enlighet med den av utskottet föreslagna lydelsen.

Tillämpningen av gällande bestämmelser angående gränsdragningen mellan offentlig och enskild tillställning uppmärksammades av *riksdagens år 1943 församlade revisorer*. Dessa framhöll i sin till 1944 års riksdag avgivna berättelse (del. I, s. 135), att det i praktiken ibland visat sig möta betydande svårigheter att avgöra, under vilka förhållanden en tillställning vore att betrakta som enskild eller offentlig. Efter att ha framhållit, att bestämmelserna härom, medan nöjesskatten ännu var en rent kommunal påлага, ej tolkades så strängt, anförde revisorerna:

Begreppet offentlig tillställning har sedermera fått en mera vidsträckt omfattning. Enligt gällande praxis är t. ex. en teaterföreställning, som abonnerats av en klubb eller förening, att anse såsom offentlig tillställning, för vilken nöjesskatt skall utgå. Numera uttages även dylik skatt för danstillställningar anordnade av idrottsklubbar och ideella föreningar. Till en början föranledde detta stark opposition under motivering att biljetter så gott som undantagslöst såldes endast till föreningens medlemmar. Därest i dylikt fall även andra än föreningsmedlemmar haft tillträde, anses emellertid tillställningen vara att jämställa med sådan, till vilken allmänheten har tillträde. Till belysande av rådande praxis må omnämnas följande fall. En tidning i Stockholm hade utverkat tillstånd att såsom enskild tillställning för medlemmar av en viss organisation få med en teaters ensemble uppföra viss teaterpjäs. Biljetter hade försålts icke endast bland organisationens medlemmar utan även till helt utomstående personer. Tidningen ifråga har med anledning härav avkrävt 4 200 kronor i nöjesskatt. Över detta beslut har arrangören sedermera anfört besvär, som emellertid ännu icke blivit avgjorda.

Över revisorernas uttalanden i denna och andra frågor inhämtades yttrande av riksräkenskapsverket och överståthållarämbetet (Revisorernas berättelse del. II s. 86—92). *Riksräkenskapsverket* uttalade i sitt yttrande, att beivring av kontroll utan tvivel föreläge till förhindrande av att nöjesskatteförordningens bestämmelser kringgingos därigenom, att tillställningar, till vilka allmänheten i själva verket ägde tillträde, gäves sken av privata sammankomster. Riksräkenskapsverket framhöll, att anordnande av dylik kontroll ofta torde stöta på stora svårigheter samt ifrågasatte huruvida icke alla nöjeställningar i på visst sätt bestämda offentliga lokaler utan vidare borde drabbas av nöjesskatt. *Överståthållarämbetet* hänvisade till ett bilagt yttrande från uppborädsintendenten i Stockholm, vari denne framhöll, att 4 § gällande nöjesskatteförordning lämnade föga ledning i fråga om abonnemangstillställningar och liknande mera svårbedömbara och svårkontrollerade tillställningar. Uppborädsintendenten ansåg, att ett förtydligande — därest ett sådant överhuvud vore möjligt — av ifrågavarande spörsmål, helt säkert vore av största värde såväl för uppborädsmyndigheten som för det allmänna.

För bedömning av tillämpningen av gällande bestämmelser angående gränsdragningen mellan offentlig och enskild tillställning torde även böra uppmärksammas ett par av *regeringsrätten* under senaste tiden avgjorda mål angående nöjesskatt.

I utslag den 24 mars 1943 (årsboken 1943 ref. 17) fastställde *regeringsrätten* ett beslut att debitera nöjesskatt för en av Hyresgästernas klubbcentral i Stockholm anordnad teaterföreställning. Klubbcentralen hade i målet gjort gällande, att föreställningen vore enskild, enär biljetter endast tillhandahållits medlemmar i den i Stockholm existerande hyresgästföreningen och deras familjer. Vederbörande uppborädsintendent hade i målet avgivit yttrande, däri han påpekat, att det varit möjligt för medlem att bereda tillträde icke allenast för anhöriga utan även för vänner och bekanta. Eftersom föreningens medlemsantal uppginge till närmare 25 000 torde, enligt uppborädsintendentens uppfattning, den krets, som haft tillgång till föreningens nöjeställningar, ha utgjort en väsentlig del av stadens befolkning.

Frågan om nöjesskatt för det av riksdagens revisorer omförmälda fallet, då en tidning i Stockholm utverkat tillstånd att såsom enskild tillställning för medlemmar av vissa organisationer få med en teaters ensemble uppföra viss teaterpjäs, avgjordes genom *regeringsrättens* utslag den 21 april 1944 (årsboken not. Fi 462). *Regeringsrätten* fann däri ej skäl göra ändring i överståthållarämbetets beslut att godkänna uppborädsmyndighetens debitering av nöjesskatt för tillställningen.

Regeringsrätten har vidare i utslag den 15 december 1943 (årsboken 1943 not. Fi 1250) godkänt debitering av nöjesskatt för en av Stockholms fackliga centralorganisation jämte Kooperativa skrädderiet, förening u. p. a., i Blå hallen i Stockholms stadshus anordnad nöjeställning. Arrangörerna hade i målet gjort gällande, att tillställningen varit av enskild natur, enär allmänheten icke ägt tillträde i vidare mån än att medlemmarna i centralorganisationen och föreningen i viss utsträckning fått medtaga andra personer, varjämte vissa personer, huvudsakligen tillhörande föreningens personal eller representerande sammanslutningar, anslutna till centralorganisationen, inbjudits såsom gäster. Uppborädsintendenten hade i avgivet yttrande påpekat, att antalet medlemmar i centralorganisationen uppginge till omkring 140 000. Eftersom varje medlem haft möjlighet att i mån av tillgång medtaga anhöriga och bekanta, ansåge uppborädsintendenten, att ramen för en enskild sammankomst i förevarande fall otvivelaktigt sprängts.

I ett par andra rättsfall har *regeringsrätten* ansett tillställningarna enskilda. Det ena gällde en danstillställning anordnad av Pickwick-klubben

i Göteborg, till vilken klubbmedlemmar och av dessa medförda gäster ägt tillträde (årsboken 1942 not. Fi 333). Det andra avsåg en av socialdemokratiska ungdomsklubben frihet i Borlänge anordnad julfest, till vilken enligt uppsatt affisch inbjudits medlemmar i Borlänge-Domnarvets arbetarkommun, fackliga centralorganisationen, svenska metallarbetareförbundets avd. nr 63 samt »närliggande klubbar» (årsboken 1942 not. Fi 1104).

I ett den 8 november 1944 avgivet betänkande (SOU 1944: 48) ha inom socialdepartementet tillkallade sakkunniga (ordningsstadgeutredningen) framlagt *förslag till allmän ordningsstadga*, avsett att ersätta nu gällande ordningsstadga för rikets städer av den 24 mars 1868. Förslaget 39 §, som innehåller en definition å offentlig tillställning, är av följande lydelse:

Med offentlig tillställning avses sammankomst, demonstrationståg, föreställning, tävling, uppvisning eller annan tillställning, som försiggår på allmän plats eller vartill allmänheten eljest äger tillträde.

Såsom offentlig skall anses jämväl tillställning, till vilken tillträde är beroende av medlemskap i viss förening eller av inbjudning, därest tillställningen uppenbarligen utgör del av rörelse, som uteslutande eller väsentligen drives för anordnande av tillställningar av samma eller liknande slag, eller eljest är att jämställa med tillställning, till vilken allmänheten äger tillträde. Anordnas tillställning av en till viss organisation ansluten förening, skall den omständigheten, att utom föreningens medlemmar jämväl medlemmar i andra till organisationen anslutna föreningar äga tillträde, icke föranleda, att tillställningen skall anses såsom offentlig.

Med offentlig tillställning likställes i detta kapitel utförande utomhus av sång eller musik, även om utförande jämlikt förut i denna paragraf meddelade bestämmelser icke är att hänföra till dylik tillställning. Vad sålunda är stadgat skall dock ej gälla, om det är uppenbart, att utomstående icke störas.

Utredningen framhåller i motiven till 39 § att den däri gjorda begreppsbestämningen i stort sett överensstämmer med vad som nu anses gällande. Uttryckligen har stadgats, att varje tillställning, som äger rum å allmän plats är offentlig tillställning. Detta har synts utredningen naturligt, då allmänheten har tillträde till dylik tillställning. I paragrafen ha intagits de bestämmelser om utvidgning av begreppet offentlig tillställning, som äro givna i 1932 års förordning och 1938 års kungörelse. I överensstämmelse med vad fallet är i kungörelsen den 28 maj 1943 angående förbud mot offentliga nöjeställningar m. m. å vissa kyrkliga högtidsdagar har vid angivandet av de tillställningar, som skola vara att anse såsom offentliga, en viss förkortning av uttryckssättet skett i förhållande till det nu gällande, utan att någon saklig ändring därigenom varit avsedd. Utredningen framhåller emellertid, att paragrafens tredje stycke innehåller en nyhet, då däri med offentlig tillställning likställt utförande utomhus av sång och musik, även om detta icke sker under sådana förhållanden, att offentlig tillställning eljest skulle anses föreliggande. Utredningen motiverar denna nyhet med behovet av kontroll.

Utredningsmännen:

Utredningsmännen måste även för sin del konstatera att tillämpningen av gällande bestämmelser om gränsen i nöjesskatteavseende mellan offentliga och enskilda nöjeställningar vållat avsevärda svårigheter och olägenheter såväl för uppbördsmyndigheterna som för den berörda allmänheten. På grund av detta områdes mycket växlande natur kunna sådana gränsdragningssvå-

righeter aldrig undvikas, men det har givetvis varit angeläget för utredningsmännen att överväga, i vad mån förhållandena kunna något klarläggas.

Utredningsmännen anse att denna fråga kan och bör lösas helt oberoende av den reglering av motsvarande fråga, som skett i ordningsstadgan m. fl. författningar. Helt skilda synpunkter göra sig nämligen gällande.

Vid en diskussion av denna fråga i anslutning till gällande bestämmelser bör till en början påpekas, att en nöjeställning självfallet alltid är att anse som offentlig, om *icke* »tillträde är beroende av medlemskap i viss förening eller av inbjudning» (nuvarande 4 §). Detta måste innebära, att även om biljetter säljas endast till medlemmar i en förening, tillställningen blir att anse som offentlig, om en medlem får köpa flera biljetter och å dessa medtaga även utomstående, liksom överhuvud om kontroll icke sker vid själva tillträdet utan inköpta biljetter kunna fritt överlätas.

Om däremot verkligen endast medlemmar i viss förening eller särskilt inbjudna medgivits tillträde, skall tillställningen i princip icke vara att anse såsom offentlig och nöjesskatt icke utgå. I stor utsträckning får denna princip tillämpning i praktiken.

Principen måste emellertid i vissa avseenden rubbas, så att nöjesskatt skall utgå även om tillträdesrätten är sålunda begränsad. Då lagstiftningen härom tillkom, åsyftade man bl. a. »tillställningar, som anordnas av nattklubbar, föreningar för förevisning för allmänheten av förbjuden film och liknande sammanslutningar». Med tanke härpå infördes bestämmelsen om att en nöjeställning, ehuru »tillträde är beroende av medlemskap av viss förening eller av inbjudning», ändock skall anses offentlig, »därest tillställningen uppenbarligen utgör del av en uteslutande eller väsentligen för anordnande av dylika tillställningar driven rörelse». Mot bestämmelsen kan invändas att dess innebörd ter sig rätt oklar för den som ej har närmare kännedom om dess tillkomst och de bakomliggande förhållandena. Stadgandet har blivit så allmänt formulerat att det även varit oklart om det skall gälla även om någon annan än föreningen eller inbjudaren driver ifrågavarande rörelse. Av en sådan utvidgning finns icke något behov, om en särskild punkt rörande de s. k. abonnerade föreställningarna i stället införes, såsom nedan föreslås. Det har därför syntts lämpligt och ägnat att göra stadgandet — vilket icke helt kan undvaras — något klarare genom att låta det gälla det fall att »tillställningen uppenbarligen utgör del av rörelse, som föreningen eller inbjudaren driver uteslutande eller väsentligen för anordnande av dylika tillställningar». Det bör framhållas att härvid, liksom nu, endast åsyftas de fall då vederbörande anordnar nöjeställningar i sådan omfattning att han kan anses »driva rörelse».

Särskild uppmärksamhet kräver därefter det fall att en förening eller ett företag abonnerar (förhyr) t. ex. en hel föreställning på en teater för att därigenom bereda sina medlemmar eller anställda tillgång till föreställningen till lägre pris än det eljest gällande. Även om därvid verkligen endast medlemmar eller anställda få tillträde, kan det icke vara någon anledning att låta sådana föreställningar undgå nöjesskatt. Enligt vad erfarenheten också visat skulle i så fall stora möjligheter till missbruk finnas. Sålunda har inträffat, att vissa teatrar haft dylika s. k. abonnerade föreställningar, vilka angivits såsom enskilda, tre à fyra gånger i veckan med den ordinarie repertoaren. Om en teaterföreställning gives för allmänheten eller för medlemmarna i en förening eller de anställda i ett affärsföretag, bör detta som regel icke rimligen medföra någon skillnad i nöjesskatteavseende. Vad som härvidlag bör vara avgörande synes vara, om föreställningen ingår i ett offentligt nöjesföretags rörelse och äger rum i offentlig lokal. I enlighet härmed har ett nytt led i förenämnda paragraf formulerats. Stadgandet innebär att nöjesskatt

icke skall utgå, om en förening själv utför en teaterpjäs för endast egna medlemmar, även om det sker i en teaterlokal, samt att nöjesskatt heller icke skall utgå om en teater mot betalning låter utföra t. ex. en del av en revy i en enskild lokal.

I den nuvarande bestämmelsen finnes slutligen den generalklausulen att en tillställning skall anses offentlig om den »eljest, såsom med avseende å sin omfattning eller de villkor, varunder tillträde lämnas, är att jämställa med tillställning, till vilken allmänheten har tillträde». Såsom framgår av ovan återgivna uttalande i 1932 års proposition bör detta för övrigt alltid utgöra en förutsättning för bestämmelsens tillämplighet överhuvud. Nämnda uttryck har haft betydelse exempelvis i fråga om de av boxningssällskapen anordnade boxningsmatcherna. Även med tanke på andra fall bör denna punkt bibehållas. I förtydligande syfte föreslås emellertid att »sin omfattning» ändras till »omfattningen av den krets som äger tillträde». Det bör nämligen icke vara den särskilda tillställningens omfattning som är avgörande.

Beträffande 4 § andra stycket i gällande nöjesskatteförordning — tillställning anordnad av en till viss organisation ansluten förening — vill utredningsmännen erinra om att första lagutskottet i sitt utlåtande över propositionen i ämnet vid 1938 års riksdag avvisade det i propositionen framlagda förslaget att anknyta den nya bestämmelsen till 1932 års förordning och i stället föreslog ett tillägg till § 13 ordningsstadgan för rikets städer, vilket tillägg utskottet betecknade som ett provisorium. Eftersom hänvisningen till då gällande nöjesskatteförordning fanns upptagen i 1932 års förordning, torde därav kunna dragas den slutsatsen, att utskottet icke ansåg den nya bestämmelsen utan vidare tillämplig i nöjesskatteavseende. Den huvudsakliga avsikten med bestämmelsen torde ha varit att förhindra en sådan tillämpning av föreskrifterna om skyldighet att inhämta polismyndighets medgivande till vissa offentliga tillställningar att mötesfriheten därigenom bleve lidande. Utredningsmännen vilja i detta sammanhang påpeka, att vid den genom kungörelsen den 6 oktober 1939 (nr 703) viktagna omarbetningen av förordningen den 22 juni 1911 (nr 71 s. 1) angående biografföreställningar intogs i förordningen en bestämmelse av samma innehåll som 1932 års förordning, varemot någon bestämmelse motsvarande 1938 års kungörelse icke inflöt i förordningen. Naturligt synes ha varit, om man vid omarbetningen av nöjesskattebestämmelserna 1940 förfarit på samma sätt, men i stället infördes även 1938 års bestämmelser i nöjesskatteförordningen. Att begreppet offentlig tillställning bestämmes lika i nöjesskatteförordningen och biografförordningen är i och för sig önskvärt och särstadgandet i nöjesskatteförordningen torde också kunna leda till resultat som ur skattesynpunkt knappast äro rimliga. Stadgandet torde också ha mycket bidragit till dessa bestämmelsers svårbegriplighet. Utredningsmännen ha därför stannat vid att föreslå att ifrågavarande bestämmelse skall utgå.

7. Skatt å brutto eller netto; skatt å biljett eller å sammanlagda inkomsterna; skatt å nedsatta priser och fribiljetter; skatt å förköpsavgifter; garderobs- och programavgifter; skyldigheten att svara för skatten (4, 5 och 8 §§).

Enligt gällande bestämmelser upptages nöjesskatten i form av skatt på biljett eller annat bevis, som berättigar till deltagande i nöjestillställning, och beräknas skatten i förhållande till bruttopriset för varje biljett, inberäknat skatten (5 §). För nöjesskattens inbetalande svarar den, som anordnar nöjestillställningen (9 §).

Skattens beräkning å bruttopriset kan förefalla orättvist såtillvida, att hänsyn icke tages till den verkliga behållningen. Ofta kunna nöjestillställningar, för vilka nöjesskatt uttagas, gå med förlust, kanske just på grund av nöjesskatten. Erinringar mot detta förhållande ha framförts till utredningsmännen. Någon ändring härutinnan kan emellertid icke ifrågakomma. Det skulle självfallet vara otänkbart ur arbets- och kontrollsynpunkt att låta uppbördsmyndigheterna efter avgivna deklARATIONER pröva det uppkomna nettot å varje nöjestillställning.

Eftersom skatten sålunda eljest beräknas å bruttot utan hänsyn till omkostnader, utgör det strängt taget ett avsteg från denna princip, då i 8 § tredje stycket av nuvarande förordning stadgas, att i fråga om marknads- och tivolinöjen, som avses i 1 § andra stycket lotteriförordningen den 19 maj 1939 (mekaniska spelapparater, ringkastningsanordningar och skjutbanor), skatten skall beräknas å bruttoinkomsten med avdrag av värdet av de vinster, som utlämnats till deltagarna, dock att nämnda avdrag må högst utgöra en tredjedel av bruttoinkomsten. Då detta stadgande genomförts på riksdagens initiativ så sent som 1940, med avvikelse från Kung. Maj:ts proposition, ha utredningsmännen emellertid ansett sig icke böra föreslå det sammans borttagande (5 § andra stycket i förslaget).

En hithörande fråga utgör behandlingen av garderobs- och programavgifter. Den behandlas emellertid lämpligen senare under denna avdelning; se nedan.

Att skatten nu beräknas per biljett beror givetvis bland annat därpå att skatteskalan i regel är progressiv. Då utredningsmännen nu föreslå en proportionell skatt å 20 procent, ha de också fått anledning upptaga till övervägande om icke denna skatt lämpligen borde beräknas icke per biljett utan å sammanlagda bruttoavgifterna samt kommit till den uppfattningen att så bör ske. Förändringen synes i själva verket innebära så avsevärda förenklingar såväl för anordnarna av nöjestillställningar som ur uppbörds- och kontrollsynpunkt att häri även ligger ett ej oväsentligt skäl för att skatten göres proportionell.

Härmed sammanhänger den nuvarande bestämmelsen (6 §), att såsom biljettpris anses det ordinarie priset för den tillställning, som är i fråga, utan hänsyn till nedsättning för vissa grupper av deltagare eller därtill, att biljett utlämnas utan betalning. I praktiken ha avsevärda tillämpningssvårigheter uppkommit då nedsatta priser tillämpats för t. ex. militär, skolungdom etc. För undvikande av orimliga resultat har man nog rätt ofta betraktat även dessa priser som ordinarie. Bestämmelsen om fribiljetter har måst kompletteras med åtskilliga undantag (7 §), avseende fall då skatteplikt icke bör anses föreligga, och i praktiken har det mött avsevärda svårigheter att effektivt övervaka att de skattepliktiga fribiljetterna verkligen bli skattebelagda.

Sistnämnda bestämmelser om nedsatta priser och fribiljetter ha berott på betraktelsesättet att det är bevisande av en nöjestillställning som belägges med skatt, beräknad efter den ordinarie avgiften för denna, oberoende av om besökaren i det enskilda fallet erlägger denna avgift. Nøjesskatten är konstruerad såsom en skatt å besökarens biljett, låt vara att arrangören svarar för inbetalningen. I verkligheten räknar givetvis arrangören med den nöjesskatt, som han har att inbetala, såsom en omkostnad för honom liknande alla övriga omkostnader.

Då utredningsmännen nu vilja föreslå, att arrangören av nöjestillställning har att erlägga nöjesskatt, motsvarande 20 procent av hans bruttointäkter, står det i bäst överensstämmelse därmed — och skulle samtidigt undanröja många svårigheter och medföra avsevärda förenklingar — att endast räkna med de verkliga erlagda avgifterna och således vid nedsatta priser för vissa

grupper av deltagare taga skatt endast å de erlagda nedsatta avgifterna och å fribiljetter icke taga någon skatt alls. Ehuru det innebär en radikal förändring i förhållande till vad nu gäller, föreslå utredningsmännen att så sker. Särskilt i fråga om teaterföreställningar torde fribiljetter ibland kunna förekomma i ej ringa utsträckning, såsom vid ringa besöksfrekvens för att salongen ändock skall bli någorlunda välbesatt. Verkställda undersökningar för veckan 6—12 november 1944 ha visat att i Stockholms stad nöjesskatten för skattepliktiga fribiljetter för stadens 11 teatrar utgjorde 7 procent av den för dessa erlagda sammanlagda nöjesskatten, medan motsvarande procenttal för stadens 110 biografier utgjorde 1,4. Någon större ekonomisk räckvidd kan förändringen trots förstnämnda procenttal icke anses ha i jämförelse med förevarande reforms ekonomiska konsekvenser i allmänhet, och i varje fall är det ur den synpunkt, som här anlagts på nöjesskatten, fullt befogat att för vinnande av därmed förenade fördelar helt slopa fribiljettsbeskattningen. Reformen torde ha störst betydelse såvitt rör de nu till taxa I hänförliga tillställningarna och därvidlag föreligga ju särskilda skäl för en lättnad. Det bör framhållas att, liksom vissa företag nu för fribiljetterna taga en viss »lösen» utöver nöjesskatten, hinder givetvis icke finns att även i fortsättningen taga en viss avgift för fribiljetterna. I så fall skola dock dessa avgifter ingå i de bruttointkomster, å vilka skatten skall beräknas. På grund härav får reformen sannolikt icke de ekonomiska konsekvenser som ovan nämnda siffror tyda på.

Enligt gällande förordning (6 §) skall skatt icke utgå å den del av biljettpriset, som utgör »förhöjning vid s. k. förköp». Såsom framgår av de ovan intagna direktiven har detta påtalats såväl i yttrande av riksdagens år 1943 församlade revisorer (se berättelsen del I s. 136) som i skrivelse av 1944 års riksdag. I yttrande över revisorernas berättelse ha riksräkenskapsverket och överståthållarämbetet instämt i revisorernas uppfattning, att det vore rimligt att nöjesskatten utvidgades till att omfatta jämväl förköpstilläggen.

Till komplettering av de i revisorernas berättelse lämnade siffrorna angående omfattningen av förköp vid vissa nöjesetablissemang i Stockholm kan nämnas, att förköpsavgifterna vid en teater i Stockholm under en månad hösten 1944 uppgingo till sammanlagt 18 798 kronor eller något mera än 10 procent av bruttosumman av under samma tid försålda biljetter, vilken uppgick till 186 197 kronor. Det hör emellertid uppenbårigen till undantagen att förköpsavgifterna utgöra så stor del av inkomsterna.

Utredningsmännen anse för sin del klart, i synnerhet med den föreslagna nya konstruktionen av nöjesskatten, att skatten bör beräknas även å förköpsavgifterna. I fråga om föreställningar med stor efterfrågan å biljetter öppnar den nuvarande ordningen rent av möjligheter att delvis undgå skatt genom att i stället för att höja biljettpriserna uttaga höga förköpsavgifter. Det finns i varje fall ingen anledning varför icke de avgifter till nöjestillställningar, som uttagas i denna särskilda form, skulle beskattas i samma ordning som övriga avgifter. Den åberopade omständigheten att uttagande av förköpsavgifterna stundom kunna vara förenade med särskilda kostnader för öppet-hållande av biljettkassa el. dyl. skiljer icke dessa avgifter från andra; såsom ovan berörts skall nöjesskatten alltid beräknas på bruttointäkterna utan hänsyn till omkostnader.

Enligt förslaget är grundregeln (4 §) den, att nöjesskatten utgår med »tjugu procent av de för tillträde till nöjestillställningen erlagda avgifternas sammanlagda belopp» (angående specialregler för idrotten hänvisas till avd. 11 här nedan). Meningens är därvid att alla avgifter som avfordras besökarna såsom villkor för tillträdet skola inräknas, även om avgifterna ha särskild beteckning enligt vilken de avse någon viss särskild förmån. För undanröjande

av tvivel härom har upptagits ett särskilt stadgande (5 §) att till avgift jämväl skall hänföras — utom de nämnda förköpsavgifterna — »sådan program- eller garderobsavgift eller därmed jämförlig avgift, vars erläggande utgör villkor för tillträde». Förslaget skiljer sig härvidlag i viss mån från gällande förordning, enligt vilken skatt beräknas å biljettpriset och som dessutom stadgar att om program- eller garderobsavgift, som avfordras deltagare i nöjestillställning såsom villkor för rätt till deltagande, överstiger 25 öre, skall det överskjutande beloppet hänföras till biljettpriset. Utredningsmännen anse förslaget härutinnan vara en konsekvens av förslaget i övrigt. De kostnader, som kunna vara förenade med programtryckning och hållande av garderob, skilja sig icke från andra omkostnader, och skattskyldigheten bör icke kunna kringgå genom att arrangören för tillträde fordrar, utom erläggande av biljettpriset, en särskild avgift av något slag. Det bör emellertid framhållas att här endast avses för tillträde *obligatoriska* avgifter (inlagda i biljettpriset eller fristående). Om inköp av program är frivilligt, skall skatt ej beräknas därpå, priset må ha satts aldrig så högt, och på samma sätt kan varje arrangör undvika att betala skatt å garderobsavgift, om sådan icke uttages av varje besökare utan endast av den som verkligen avlämnar kläder i garderoben.

Med det nya beräkningssättet för skatten kunna ur förordningen helt utslutas de nuvarande bestämmelserna i 6 § tredje stycket om biljett till ett flertal tillställningar (abonnemang) eller till ett flertal personer (familjebiljett) ävensom bestämmelserna i 8 § första och andra styckena för det fall att tillträde lämnas utan att biljetter begagnas.

Såsom redan berörts blir det med förslagets uppläggning klart, att skattskyldigheten formellt kommer att åvila anordnaren av nöjestillställningen, även om skatten i verkligheten kommer att drabba besökaren. Detta har utsagts i förslagets 8 §. Erfarenheten visar emellertid att en tilläggsregel bör meddelas rörande de s. k. abonnerade föreställningarna (jfr under avd. 6 ovan). Om t. ex. en firma eller en förening abonnerar en teaterföreställning för sin personal eller sina medlemmar mot ett visst pris i ett för allt, är det klart att teaterföretaget såsom anordnare har att erlagga nöjesskatt å den erlagda betalningen. Men om firman eller föreningen för deltagandet säljer biljetter till personalen, resp. medlemmarna, och sammanlagda biljettintäkterna överstiga den till teaterföretaget erlagda betalningen, bör det överskjutande beloppet också beskattas. Fallet torde icke ha större praktisk betydelse men för att undvika beskattningens kringgående ha utredningsmännen ansett önskvärt att giva en säkerhetsregel för detta fall, som utsäger att abonnenten skall svara för sistnämnda del av skatten (8 § andra stycket).

8. Restaurangdansen (6 §).

Offentlig dans å restauranger och kaféer har alltifrån nöjesskattens införande varit skattebelagd, så snart avgift för dansen erlagts, vare sig genor entré till lokalen eller genom avgift för varje dans. I praktiken kom emellertid skatt mera sällan att utgå, enär varken inträdesavgifter eller avgift per dans uttogs å restaurangerna. I stället fordrades ofta för inträde betalning för en supé, »kaffe complet» el. dyl. Priset för denna sattes visserligen ofta högre än normalt men det var givetvis svårt, oftast omöjligt, för uppboordsmyndigheten att på denna grund debitera och utfå skatt.

I huvudsaklig överensstämmelse med förslag av undertecknad Laurin såsom särskild utredningsman i frågan infördes därför genom förordning den 26

november 1943 (nr 786) ett tillägg till förordningen om nöjesskatt, varigenom *dels* till denna fogades en ny paragraf betecknad 5 a §, av följande lydelse:

»Anordnas danstillställning, till vilken allmänheten äger tillträde, i lokal eller å plats, där utskänkning av spritdrycker, vin, pilsnerdricka eller alkoholfria drycker samtidigt må äga rum, eller i annan därmed i obehindrad inre förbindelse stående lokal, skall, ändock att särskild avgift för tillträde till danstillställningen icke uppbäres eller avgift uppbäres med lägre belopp än nedan sägs, nöjesskatt utgå som om avgift för varje person, vilken äger deltaga i dansen, uttoges med

- a) tre kronor, där utskänkning av spritdrycker må äga rum,
- b) två kronor, där utskänkning av vin men ej av spritdrycker må äga rum, samt
- c) en krona, där utskänkning av endast pilsnerdricka eller alkoholfria drycker må äga rum.

Uttages avgift för varje dans, gälle i stället vad i 5 § stadgas;»

dels ock till 5 § i förordningen fogades följande tillägg:

»Uttages vid danstillställning, som äger rum i lokal eller å plats som i 5 a § avses, avgift för varje dans, skall nöjesskatt utgå såsom om avgiften för varje dansande par utgjorde minst 50, 30 eller 15 öre för de under a) —c) i nyssnämnda paragraf angivna olika slagen av utskänkingsställen.»

Angående den närmare motiveringen till denna reform, som trädde i kraft den 1 januari 1944, hänvisas till prop. nr 350 till 1943 års riksdag med bilagor samt bevillningsutskottets betänkande nr 56; det sistnämnda innehåller en närmare utveckling särskilt av uttrycken »annan därmed i obehindrad inre förbindelse stående lokal» samt »varje person, vilken äger deltaga i dansen».

Självfallet har införandet av en sådan nyhet som den här ifrågavarande icke kunnat ske utan åtskilliga friktioner och svårigheter. Då några särskilda önskemål om ändringar icke framförts och då reformen varit i kraft endast något över ett år, anse utredningsmännen emellertid att förevarande bestämmelser böra bibehållas i sak oförändrade. För att såvitt möjligt undanröja missförstånd, som fortfarande ofta yppas på denna punkt, föreslås dock den formella jämkningen att orden »vilka äga deltaga i dansen» ändras till »vilka äga rätt att deltaga i dansen». Såsom redan berörts (avd. 3 ovan) bör vidare i anledning av den nya enhetliga skattesatsen frågan om de fingerade avgifternas belopp upptagas till omprövning.

Innan utredningsmännen ingå på denna fråga torde få lämnas några statistiska uppgifter som belysa denna lagstiftnings verkningar, såvitt rör Stockholms stad.

För danstillställningar i Stockholms stad debiterades under åren 1943 (före nämnda reform) och 1944 (efter denna) följande belopp:

	1943	1944
I. Restauranger med sprit rättigheter (ej entré)	1 955: —	150 688: 95
II. Restauranger med rätt att utskänka vin, pilsnerdricka eller alkoholfria drycker (ej entré)	4 478: 64	75 573: 50
III. Danssalonger med utskänkingsrätt enligt II och entréavgift	279 764: 77	425 766: 98
IV. Övriga danstillställningar	53 305: 72	49 510: 46
V. Dansbanor å div. tivolin	109 842: 29	108 854: 60
VI. Div. tillf. danstillställningar och sommardansbanor	12 838: 89	33 226: 23
	Summa kr. 462 185: 31	843 620: 72

Såsom av ovan citerade bestämmelse framgår utgör skatten å restauranger med spriträttigheter 85 öre i alla de fall då inträdesavgift ej uttages eller uttages med belopp understigande 3 kronor. Motsvarande belopp utgör vid restauranger med vin- och ölrättigheter 55 öre och 2 kronor samt å lokaler, som endast ha rätt till utskänkning av alkoholfria drycker, 25 öre och en krona. Uttages avgift för varje dans, utgör skatten per par resp. 10, 6 och 3 öre.

Skulle skattesatsen nu sättas till 20 procent över hela linjen men de fingerade avgiftsbeloppen ej ändras, skulle detta betyda att minimiskatten för nämnda tre slag av restauranger skulle sänkas från resp. 85 till 60 öre, 55 till 40 öre och 25 till 20 öre; skatten å särskilda dansbiljetter skulle däremot bli oförändrat 10, 6 och 3 öre.

En sådan sänkning skulle givetvis vara mycket litet tilltalande och är heller icke en nödvändig konsekvens av den enhetliga skattesatsen, enär de fingerade avgiftsbeloppen kunna höjas.

Ändras beloppen 3, 2 och 1 kr. till resp. 5, 3 och 2 kr., skulle minimiskattebeloppen — om dans sker i samband med servering och avgift ej uttages per dans — bli resp. 1 kr., 60 och 40 öre i stället för nu 85, 55 och 25 öre. Denna höjning motverkas i viss mån av att skatten blir 20 procent av den verkliga inträdesavgiften (i stället för nu 30 procent minus 5 öre), då inträdesavgift uttages och överstiger nämnda fingerade belopp samt då dans sker utan samband med servering. En provdebitering för veckan 6—12 november 1944 i Stockholms stad för de i ovan intagna tablå under I—III avsedda danstillställningarna har givit till resultat att sammanlagda skattebeloppet skulle med beloppen 5, 3 och 2 kr. ökas från 16 147: 17 kr. till 16 334: 17 kr. eller således bli i det närmaste oförändrat. Sättes nämnda belopp till resp. 5 kr., 3 kr. och 1: 50 kr., skulle däremot sammanlagda skattebeloppet ha nedgått till 14 666: 91 kr. eller således med 1 480: 26 kr. Redan på grund härav ha utredningsmännen funnit anledning förorda de förstnämnda beloppen, 5, 3 och 2 kr. Ett bestämmande av det fingerade beloppet för danslokaler med utskänkning av endast pilsnerdricka eller alkoholfria drycker till 1: 50 kr. skulle i alltför många fall i de större städerna medföra en icke önskvärd sänkning av skattebeloppen. Förslaget om 2 kronor innebär att skatten för samliga sådana danslokaler i riket höjes från 25 till 40 öre, således med 15 öre, då avgift nu icke uttages eller uttages men understiger 1 kr., och höjes med ett belopp understigande 15 öre, då avgiften nu ligger mellan 1 kr. och 1: 50 kr. Detta synes icke böra väcka betänkligheter; erforderlig justering av inträdesavgifterna torde utan svårighet kunna ske. Ej heller synes det vara en alltför avskräckande konsekvens, att skatten sänkes i de fall, då avgift nu uttages men överstiger 1: 50 kr. Det torde nämligen vara mindre vanligt, att verklig inträdesavgift uttages med högre belopp vid danstillställningar å sådana lokaler.

En höjning av de fingerade avgiftsbeloppen för det fall att avgift utgår per dans — 50, 30 och 15 öre — är icke påkallad för undvikande av skattesänkning, enär skatten å så små avgiftsbelopp redan nu även i taxa III utgår med allenast 20 procent. Det kan invändas att en direkt proportion till de fingerade inträdesavgifterna skulle leda till beloppen 50, 30 och 20 öre samt att det vid de nuvarande beloppens bibehållande, samtidigt som skatten vid fingerade avgifter särskilt i grupp c) höjes, blir en ytterligare accentuerad disproportion mellan skatteintäkterna i det fall att avgift för dans uttages och det fall att sådan avgift icke uttages (för att skatten skall bli densamma i båda fallen måste varje par dansa resp. 20, 20 och 27 gånger mot för närvarande 17, 18 och 17 gånger). Bestämmelsen torde ha sin egentliga betydelse, såvitt rör det lägsta beloppet. Med hänsyn till vad som förekom

vid införandet av skatten å restaurängdans — utredningsmannen hade då föreslagit 60, 40 och 20 öre — och då 15 öre alltså torde vara en vanlig avgift per par och dans i folkparker o. dyl., ha utredningsmännen icke nu föreslagit någon höjning av beloppen.

9. Sammansatta tillställningar (7 §).

I.

I gällande förordning stadgas (5 § sista stycket), att om nöjestillställning är sammansatt av delar, som falla under olika taxor, bestämmes skatten efter den del som är den huvudsakliga. Efter orden avser regeln icke det fall, att en tillställning är sammansatt av skattefria och skattepliktiga anordningar — t. ex. föredrag i förening med musik — men den har självfallet fått tillämpning även därvidlag. Med utredningsmännens förslag bortfaller behovet av en reglering av förstnämnda fall, medan det sistnämnda fortfarande kräver en motsvarande regel. Denna bör utformas så att den täcker icke blott det fall att ett program är sammansatt av skilda nummer av olika karaktär utan också andra fall då det på grund av en tillställnings blandade natur kan uppstå tvekan, huruvida den är skattepliktig eller icke. Det kan vidare tänkas sammansatta tillställningar eller tillställningar av blandad natur, vid vilka det kan vara tveksamt om särregeln i 4 § andra stycket för icke professionell idrott, gymnastik och hästsport är tillämplig. För alla dessa fall bör bedömandet bero av tillställningens huvudsakliga innehåll och syfte. En regel härom har upptagits i 7 § första stycket. Den innebär att man vid sammansatta tillställningar icke skall se uteslutande på de olika numrens tidslängd och givetvis icke heller endast på tillställningens benämning.

II.

En närliggande fråga utgör frågan om *beskattning av inträdesavgift till område, inom vilket skilda tillställningar och anordningar finnas*. Såsom i det föregående (avd. 3) berörts har vid tillämpningen av gällande förordning ett av de besvärligaste problemen varit frågan om vilken taxa som i dessa fall skall tillämpas. Genom utredningsmännens förslag om en enhetlig taxa bortfaller dessa problem. Kvar står emellertid den motsvarande — men vida mindre praktiskt betydelsefulla — frågan om beskattning av inträdesavgift till område, inom vilket förekomma såväl skattefria som skattepliktiga anordningar. Innan detta spörsmål upptages till behandling, måste man dock taga ståndpunkt till den nu icke reglerade frågan huruvida nöjesskatt överhuvud skall utgå för inträdesavgiften, därest särskilda avgifter utgå för de olika nöjestillställningarna och inträdesavgiften sålunda icke i och för sig berättigar till deltagande i någon nöjestillställning.

Frågan har behandlats i den *av undertecknad Laurin den 15 november 1942 avgivna*, på uppdrag av Kungl. Maj:t utarbetade *promemorian* angående vissa ändringar i bestämmelserna om nöjesskatt. Utredningen hade föranletts av skrivelse till Konungen den 6 maj 1942, nr 188, vari riksdagen anhållit om utredning angående nöjesskatteförordningen bland annat avseende beskattningen av inträdesavgift till område, inom vilket olika slag av nöjestillställningar förekomma. Sedan i promemorian framhållits, att olika meningar gjort sig gällande rörande taxan vid beskattning av inträdesbiljetten till ett område, då denna biljett gäve tillgång, med eller utan särskild

ytterligare avgift, till många olika slag av nöjestillställningar inom området, anfördes i promemorian:

I princip torde numera gälla, att i sådant fall nöjesskatt skall uttagas såväl för inträdesbiljetten till området som för särskilda avgifter för nöjen inom området. Tidigare gjorde sig i praxis den meningen gällande att inträdesavgiften icke skulle beskattas, när den icke i och för sig berättigade till deltagande i någon sådan nöjestillställning, som avses i förordningen, eller med andra ord när särskild avgift uttogs för samtliga olika nöjen inom området (se sålunda regeringsrättens årsbok 1921 ref. 19, 1922 not. Fi 221, 1926 not. Fi 678). Ett avgörande i regeringsrätten 1929 (ref. 107) och senare rättsfall därifrån (t. ex. 1930 not. Fi 384 och 385) torde emellertid ge vid handen, att en sådan tolkning numera icke kan godkännas. Det var i rättsfallet 1929 fråga om, huruvida nöjesskatt finge uttagas å inträdesavgiften, då — enligt rubriken i årsboken — »för tillträde till inhägnad nöjesplats med dansbana och anordningar för beskådande av dansen samt servering av mat och läskedrycker har uttagits inträdesavgift och därutöver för dem, som deltagit i dansen, särskild avgift». Regeringsrätten yttrade att »med avseende å omständigheterna i målet nöjesskatt måste anses böra utgå jämväl för ifrågakomna inträdesavgifter».

Om det sålunda anses vara det riktiga, att nöjesskatt skall utgå å inträdesbiljetten, även om samtliga nöjestillställningar inom området äro särskilt avgiftsbelagda, torde detta kunna sägas ha sin grund däri, att inträdesavgiften, ehuru visserligen icke i och för sig berättigande till något nöje, utgör en förberedande avgift till ett vart av de särskilda nöjena. Det bör emellertid här anmärkas, att nu angivna praxis knappast kan sägas ha blivit allenarådande; sannolikt tillämpas förordningen så i de egentliga folkparkerna men enligt vad som inhämtats finnes det stora nöjesplatser i landet, där vederbörande uppborgsmyndighet icke kräver nöjesskatt å inträdesavgiften under motivering att särskild avgift, med nöjesskatt, uttages för samtliga anordningar inom området av beskaffenhet att falla under 2 § nöjesskatteförordningen.

I promemorian föreslogs, att i nöjesskatteförordningen skulle införas ett uttryckligt stadgande av innehåll, att om inträdesavgift avsåge tillträde till lokal eller område, inom vilket de besökande, med eller utan ytterligare avgift, erhöle tillgång till nöjestillställningar av skilda slag, nöjesskatt skulle utgå såväl för inträdesavgiften som för de särskilda avgiftsbelagda nöjestillställningarna. För lösande av frågan om vilken taxa, som härvid skulle tillämpas, föreslogs vissa ytterligare stadganden.

Av *remissyttrandena* över promemorian framgår, att regeln om nöjesskatt såväl å inträdesavgiften som å avgifterna för de särskilda nöjena ganska allmänt ansågs överensstämma med rådande praxis. Länsstyrelsen i Östergötlands län syntes dock vara av annan uppfattning, under det att länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län samt Svenska Stadsförbundet ansågo praxis i denna fråga oklar. Endast länsstyrelsen i Östergötlands län hade emellertid något att erinra mot denna del av den föreslagna bestämmelsen.

I den *proposition till 1943 års riksdag* (nr 350), vari framlades förslag om nöjesskatt å den s. k. restaurangdans, förklarade sig departementschefen icke beredd att i det sammanhanget upptaga frågan om beskattning av sammansatta nöjestillställningar till behandling. Åtskilliga erinringar hade nämligen framförts mot den ifrågasatta bestämmelsen, såvitt den rörde vilken taxa som skulle tillämpas.

Utredningsmännen ha ansett det önskvärt, att ifrågavarande spørsmål vid nu företagen omarbetning av nöjesskatteförordningen vinner sin lösning. Skäl därtill synes så mycket mera föreligga, som tvekan huruvida inträdesavgift till ifrågavarande områden överhuvud skall beskattas alltjämt synes råda på vissa håll. Utredningsmännen ha i 7 § andra stycket av förslaget upptagit en regel av innehåll, att därest särskild inträdesavgift uttages för tillträde till lokal eller område, inom vilket de besökande erhålla tillgång till skilda nöjeställningar, så skall, oavsett om avgifter för de särskilda nöjeställningarna uttages eller icke, nöjesskatt utgå jämväl å inträdesavgifterna. Detta stadgande överensstämmer i sak med det i ovannämnda promemoria föreslagna.

Såsom ovan antytts, måste därefter uppmärksamhet ägnas åt frågan, huru skatten skall beräknas å inträdesavgift till område, inom vilket finnes såväl skattepliktiga som skattefria anordningar. För närvarande torde gälla, att nöjesskatt icke uttages å inträdesavgiften, därest de skattefria anordningarna inom området anses vara de huvudsakliga. Exempel härpå utgör Skansen i Stockholm, där nöjesskatt, enligt vad utredningsmännen inhämtat, icke uttages å inträdesavgiften. Det står i överensstämmelse med denna praxis och med det nu föreslagna nyss behandlade stadgandet i 7 § första stycket, då utredningsmännen föreslå sådan lydelse av regeln i andra stycket, att skatt icke skall utgå å inträdesavgiften, därest denna kan anses huvudsakligen avse tillgång till själva lokalen eller området och till anordningar, vilka ej enligt förordningen äro att anse som nöjeställningar.

10. Teater- och musiklivet (10 §).

Såsom redan berörts består det allvarligaste hindret mot införande av en enhetlig skatt däri, att skatten för de nu till taxa I hänförliga nöjerna — således de som hittills ansetts böra gynnas i förhållande till övriga — skulle komma att höjas från 15 till 20 procent. För idrottens del torde en tillfredsställande lösning av denna svårighet kunna vinnas (se nedan under avd. 11). Vad angår teater- och musiklivet åter kan det rent av ifrågasättas, om inte förevarande olägenheter äro av den art, att den enhetliga skatten icke kan genomföras. Utredningsmännen ha emellertid ingående diskuterat olika alternativ till en lösning, som i det följande framläggas, och äro ense om — ehuru vi förorda något skilda alternativ — att en lösning som möjliggör den ifrågavarande reformens genomförande bör kunna ernås.

På grundval av de ovan (avd. 2) lämnade statistiska uppgifterna ävensom vissa uppgifter rörande idrotten som lämnas nedan under avd. 11 torde man kunna approximativt antaga, att nöjesskatten enligt taxa I för teater och musik för närvarande inbringar staten och kommunerna sammanlagt ett belopp av drygt två miljoner kronor. En höjning av skattesatsen från 15 till 20 procent skulle ju innebära en ökning av skatten på sådan verksamhet med en tredjedel. En viss ökning skulle vidare följa av beskattningen å förköpsavgifter. Detta motverkas å andra sidan av upphävandet av skatten å fribiljetter, något som dock säkerligen alls icke kan uppväga beskattningen av förköpsbiljetterna.

Det bör härefter anmärkas att bidrag till teater- och musikverksamheten för närvarande av Kungl. Maj:t utdelas av *lotterimedel* med rätt avsevärda belopp. Enligt bilaga till riksdagsberättelsen 1945 uppgingo dessa bidrag under 1944 till följande belopp:

Teater:

Operan	kronor	1 357 025: 89
Dramatiska teatern	»	503 535: 11
Göteborgs lyriska teater	»	321 200: —
» stadsteater	»	227 000: —
Malmö stadsteater	»	107 000: —
Hälsingborgs stadsteater	»	7 700: —
Kristianstads teateraktieholag	»	50 000: —
Riksteaterns publikorganisation	»	402 000: —
Svenska Dramatikers studio	»	5 000: —
Folkets parkers centralorganisation	»	150 000: —
	Summa kronor	3 130 461: —

Musik:

Musikaliska akademien	kronor	3 000: —
Sveriges orkesterföreningars riksförbund	»	95 000: —
Konsertföreningen i Stockholm	»	193 100: —
Göteborgs orkesterförening	»	85 250: —
Norrköpings »	»	59 900: —
Nordvästra Skånes orkesterförening	»	59 900: —
Gävleborgs läns »	»	64 900: —
Malmö konserthus	»	83 950: —
Svenska sångarförbundet	»	15 000: —
Sveriges körförbund	»	20 000: —
Sveriges fiolbyggarförbund	»	6 000: —
Samarbetskommittén för Sveriges Kyrkosångsförbund, Sällskapet Kyrkosångens vänner och Sveriges allmänna organist- och kantorsförening	»	12 000: —
	Summa kronor	698 000: —

Utredningsmännen ha ingående diskuterat förevarande fråga och flera olika alternativ till lösning ha övervägts.

Utredningens majoritet (undertecknade *Lundberg och d'Ailly*) vilja för sin del förorda den lösningen att en viss del av de sammanlagda nöjesskattemedlen avsätts till en fond för främjande av teater- och musiklivet. Då det stöd som därigenom skulle kunna givas icke blott bör kompensera skattehöjningen utan — liksom föreslås beträffande idrotten — innebära ett ur många andra synpunkter önskvärt ytterligare stöd, anse vi att avsättning till fonden bör ske med tre procent av nöjesskattens belopp, för närvarande motsvarande något över en miljon kronor om året. I enlighet härmed föreslå vi en bestämmelse i 10 § av förordningen, att av nöjesskattens belopp nittiosju procent skall lika fördelas mellan statsverket och kommunen samt tre procent avsätts till en fond, som enligt Kungl. Maj:t:s bestämmande skall användas till främjande av teater- och musiklivet.

Vi förutsätta alltså att närmare bestämmelser rörande fondens disponerande skulle meddelas i administrativ ordning. Enligt vår mening bör utdelning ur fonden anförtras åt en särskild av Kungl. Maj:t tillsatt nämnd på fem personer. I denna bör representeras såväl de mindre enskilda konstutövarna — lämpligen genom representanter för Svenska Teaterförbundet och Svenska Musikerförbundet — som de större företagen på dessa områden, lämpligen genom representanter för Sveriges teaterledares riksförbund och Sveriges orkesterföreningars riksförbund. Dessutom bör Kungl. Maj:t utse en opartisk, på berörda områden erfaren ordförande.

Enligt vår mening skulle genom en sådan fond, handhavd av en verkligt sakkunnig nämnd, kunna tillgodoses mycket betydelsefulla kulturella uppgifter, som nu måste stå tillbaka. Att en del av de inkomster, som samhället erhåller på nöjestillställningarna, ledas över till en sådan användning synes i och för sig önskvärt och lämpligt och står för övrigt i god överensstämmelse med vad som redan i många kommuner sker.

Nämnden borde självfallet alltid söka ge full kompensation för den skattehöjning som drabbar de redan statsunderstödda företagen. Motsvarande bidrag eller bidrag därutöver borde emellertid givas även andra teaterföretag och musikorganisationer, som skötas väl och hålla en god konstnärlig standard. Särskilda bidrag skulle kunna ges för att möjliggöra framförandet exempelvis av något klassiskt verk som eljest icke anses kunna bära sig ekonomiskt. På samma sätt skulle särskilda bidrag kunna lämnas för stödjande av svensk dramatik. Särskilda anordningar för bjudande av skolteater skulle kunna ytterligare stödjas. Strävandena att få fram god teater och musik även till mindre orter i landet kunde underlättas, vilket i så fall skulle ha den konsekvensen att sådana orter genom ökade nöjesskatteinkomster kompenseras för avsättningen till fonden. Det skulle överhuvud vara möjligt att tillgodose åtskilliga av de nu mest aktuella önskemålen beträffande teater- och musiklivet; som exempel kan nämnas önskemålen om inrättande av en teaterhögskola och om förbättrande av lönerna vid vissa konsertföreningars orkestrar, vilket sistnämnda skulle medföra möjlighet att utvidga dessas verksamhet och att till dem i ökad grad binda kvalificerade krafter. Vid startande av nya teaterföretag skulle fonden kunna komma till god användning. Turnéer, vare sig de avse teater eller musik, skulle givetvis kunna erhålla bidrag under samma förutsättningar som fasta företag. Det skulle vidare vara möjligt att på ett smidigt sätt understödja och kompensera åtskilliga enskilda personer, t. ex. enskilda konsertgivare, som redan nu ofta drabbas hårt av nöjesskatten men äro förtjänta av stöd. Härvid torde stipendieformen kunna vara en lämplig utväg.

Vad som i berörda och andra avseenden skulle kunna göras genom fonden vore också ägnat att för de på detta område verksamma konstutövarna skapa arbetstillfällen och förebygga en arbetslöshet som just på dessa områden lätt kan uppkomma vid en ekonomisk kris.

Vi anse att en verksamhet, sådan som vi avse för den av oss föreslagna nämnden, på intet sätt kolliderar med den tidigare berörda av Kungl. Maj:t utövade understödsverksamheten med lotterimedel utan tvärtom utgör ett värdefullt komplement till densamma med förmåga att snabbt taga ställning till akuta situationer. Den av oss förutsatta allsidiga sammansättningen av nämnden torde utgöra en garanti härför. Man bör hålla i minnet att de medel som nämnden skulle fördela äro av en helt annan art än de av staten utdelade lotterimedlen, enär de förra till övervägande delen äro tillkomna genom överbeskattning av en verksamhet vilken staten anser som en kulturangelägenhet att stödja och vilken fonden huvudsakligen avser att kompensera.

Att lägga fördelningen av de kompenserande medlen i flera händer skulle vara synnerligen olyckligt enär möjligheten att enhetligt överblicka och fördela i förhållande till rådande omständigheter härigenom försvinna. Ett år kanske musiken tarvar ett proportionsvis större stöd, ett annat år teaterkonsten. Att Kungl. Maj:t i förväg skulle kunna avgöra detta torde väl få anses uteslutet.

Lämpligt synes ej vara att låta teaterrådet verkställa någon fördelning av medlen då detsamma väl icke bör frångå sin ställning att vara en rådgivande

instans som under inga omständigheter får direkt ingripa i teaterverksamheten. Likaså bör sådan befogenhet icke tillkomma någon redan befintlig statlig eller annan institution. Av denna anledning torde t. ex. musikaliska akademien icke böra handha någon fördelning, då denna institution i många fall torde ha svårt att handla fritt och obundet.

Vi anse därför att fördelningen bör handhas av en nämnd *tillkommen uteslutande för detta ändamål* och sammansatt av kompetenta personer, av vilka ett par bör äga ingående personkännedom om de enskilda konstutövarna (konsertgivare, deklamatorer etc.), vilka komma att drabbas ytterst hårt av en höjd nöjesskatt.

Självfallet bör det föreslagna stödet endast komma inhemska konstnärer och företag till del. Som redan påpekats böra endast de som hålla en *god konstnärlig standard* — om än av skiftande art — samt, vad beträffar unga enskilda konstutövare, endast *de som visa tydliga konstnärliga förutsättningar* komma i fråga vid tilldelandet av anslag eller stipendium.

Nämnden bör äga att fördela medlen oberoende av om ansökan inlämnats eller ej.

För att nå samma bredd och effektivitet i stödverksamheten som ernås genom det under avd. 11 avhandlade stödet till idrotten anse vi enda utvägen vara den av oss förordade fonden. De föreslagna 3 procenten skulle tillföra fonden något mer än vad som kan tänkas uppkomma genom nöjesskattens höjande från 15 till 20 procent och genom beskattningen av förköpsavgifterna. Ökningen av nöjesskatteintäkterna från teater och musik (taxa I) torde kunna uppskattas till drygt 800 000 kr. under det att de 3 procenten skulle tillföra fonden något över 1 000 000 kr. Detta ytterligare tillskott för främjande av teater och musik synes endast skäligt och rättvist, sett i relation till det ökade stöd åt den kroppsliga kulturen som utredningsmännen ansett rimligt och riktigt.

Vi vilja slutligen rörande fonden framhålla, att dennas årliga inkomster visserligen i princip borde användas efter hand men att det säkerligen vore lämpligt om en mindre del årligen innehölles så att en reserv för uppkommande behov alltid funnes tillgänglig.

Undertecknad *Laurin* beaktar tillfullo de skäl, som tala för inrättande av en fond av detta slag, men anser mig dock böra i första hand förorda en något avvikande linje. Då staten redan genom utdelning av lotterimedel bedriver en omfattande bidragsverksamhet — under 1944 över 3,8 miljoner kronor — för ifrågavarande ändamål, kan jag nämligen icke anse det lämpligt att parallellt härmed anförtro en särskild nämnd en bidragsverksamhet av allmänna medel för i stort sett samma ändamål. Betänkligheter mot en sådan nämnd föreligga också ur den synpunkten, att det redan finnes en särskild nämnd, nämligen teaterrådet, med uppgift bl. a. att avgiva yttrande och förslag i hithörande frågor; att ge teaterrådet uppdrag att disponera ifrågavarande fond, samtidigt som den skulle yttra sig till Kungl. Maj:t rörande lotterimedelsbidragen, kan knappast heller ifrågakomma. Statsmakterna torde vidare icke vara benägna att på detta sätt genom fondering binda vissa skattemedels användning för bestämda uppgifter av understödsnatur. Av kommunerna skulle sannolikt också — icke utan fog — komma att invändas, att den andel (en och en halv procent) av nöjesskatte medlen, som de således nödgades avstå ifrån, oftast skulle komma uteslutande andra kommuners, kanske huvudsakligen de större städernas, teater- och musik-

liv till godo. Tillgodoseende av alla de skiftande ändamål, som av majoriteten angivas, är förvisso önskvärt, men fondens medel skulle ingalunda förslå därtill.

Jag har för min del funnit den närmast till hands liggande lösningen av denna fråga vara, att då det allmänna skulle ta in ytterligare kanske $\frac{2}{3}$ miljon kronor av teater- och musikverksamheten, en kompensation lämnades åt den verksamhet, som icke anses böra drabbas av skattehöjningen, genom en utvidgning av den redan bedrivna understödsverksamheten. För de redan statsunderstödda företagen vore det naturligt och enkelt att bidragen ökades med belopp ungefär motsvarande nöjesskatteökningen. Det vore vidare motiverat och skulle utan praktiska svårigheter låta sig göra att lämna bidrag, som åtminstone motsvarade den beräknade nöjesskatteökningen, till åtskilliga andra teater- och musikorganisationer, som prövades hålla en god konstnärlig standard. Värre vore kanske att tillgodose åtskilliga andra, som oförtjänt komme att drabbas av skatteökningen, t. ex. enskilda konsertgivare eller enstaka teaterturnéer. Det synes dock icke vara uteslutet att detta skulle kunna ske genom att Kungl. Maj:t årligen ställde visst belopp till förfogande åt någon institution, t. ex. musikaliska akademien för musikens del och teaterrådet för teaterns del, att av dem användas för lämnande av bidrag i de nu avsedda fall, vilka icke kunde behandlas av Kungl. Maj:t.

En sådan linje skulle i själva verket icke behöva innebära så stora avvikelser från det av majoriteten förordade alternativet med en särskild fond. Jag förutsätter att, ehuru en lösning enligt den sålunda reservationsvis framförda linjen icke skulle komma till uttryck i författningstexten — i förordningen skulle då såsom nu stadgas att nöjesskatten skulle delas lika mellan stat och kommun (10 §) — det likväl skulle i Kungl. Maj:ts proposition uttryckligen angivas och något utvecklas, huru Kungl. Maj:t sålunda ämnade förfara för att kompensera teater- och musiklivet. Självfallet vore det endast glädjande om icke endast kompensation utan även ökat stöd kunde beredas, men det bör å andra sidan framhållas att anledning till kompensation för en mindre skattehöjning ingalunda föreligger beträffande *all* den verksamhet av detta slag, som nu faller under taxa I.

Utredningsmännen anse sig slutligen i detta sammanhang böra redovisa, att även ett tredje alternativ övervägts under utredningen. Detta innebär i viss mån ett avsteg från principen om en enhetlig taxa, i det att nöjesskatten stundom skulle kunna utgå med 10 i stället för 20 procent i fråga om teaterföreställningar och konserter, närmare bestämt de i 2 § a) av förordningen angivna tillställningarna. Skillnaden i jämförelse med nuvarande ordning skulle ligga däri, att det icke skulle tillkomma de många lokala uppboordsmyndigheterna att genom direkt tolkning av förordningen bestämma, huruvida den lägre taxan vore tillämplig, utan denna skulle få tillämpas endast då det på särskild framställning och efter diskretionär prövning av en central myndighet funnes befogat. Sådan nedsättning förutsättes kunna beviljas alla fasta teaterföretag med en ur konstnärlig synpunkt god repertoar. Hade företaget av Kungl. Maj:t prövats berättigat till bidrag av lotterimedel eller ansåges eljest garantier föreligga för en fullödig skötsel av företaget under den närmaste tiden, borde ett sådant medgivande kunna lämnas för viss tid framåt, t. ex. ett spelår. I andra fall kunde det vara lämpligare att bevilja nedsättningen endast för vissa föreställningar vid teaterföretaget. På samma sätt borde nedsättning kunna beviljas en turné för föreställningar med en

viss eller vissa pjäser. Orkester- och konsertföreningar och liknande föreningar borde givetvis kunna erhålla generell nedsättning för viss tid.

Med detta alternativ vore emellertid en svår fråga, vem som skulle äga bevilja nedsättning. Ovan angivna nedsättningsfrågor — avseende teaterföretagen, teaterturnéer och orkesterföreningar — skulle väl icke bli flera till antalet än att det kunde ifrågasättas att prövningen därav finge ankomma å Kungl. Maj:t. Det vore emellertid knappast rimligt att begränsa nedsättningsmöjligheten till sådana mera fasta institutioner. För exempelvis enskilda konserter — sång eller musik — skulle en skärpt nöjesskatt ofta vara minst lika kännbar. Skulle dessa fall medtagas, vore sannolikt enda möjligheten att för prövning av ifrågavarande ärenden inrätta en särskild nämnd för hela riket; en uppdelning av prövningen på t. ex. länsstyrelserna kunde redan på grund av de ofta förekommande turnéerna icke ifrågakomma.

Främsta skälet mot detta alternativ, som utredningsmännen icke velat förorda, torde vara att man härigenom på en bakväg skulle släppa in den taxeindelning som man vill komma ifrån. Visserligen skulle, såsom ovan berörts, den skillnaden föreligga att hänförandet till en lägre taxa skulle bero av en diskretionär prövning av en kompetent myndighet. Att genomföra en sådan för hela landet skulle emellertid medföra stora organisatoriska svårigheter, som redan de äro ägnade att verka avskräckande. Den avsedda nämnden skulle troligen få en stor mängd ärenden att pröva och kunna få karaktären av ett litet ämbetsverk. Prövningen bleve vidare ytterligt grannliga och en mängd stridigheter och missnöje i fråga om tillämpningen skulle svårligen kunna undgås. Värre är emellertid kanske, att man även med denna form av taxeindelning ställes inför flera med en sådan förenade olägenheter, vilka knappast kunna lösas på ett tillfredsställande sätt. Vi avse därvid främst de i direktiven och ovan under avd. 3 berörda svårigheterna med avseende å beskattningen av inträdesavgift till område, inom vilket olika slag av nöjestillställningar förekomma. Inom folkparkerna skulle i ej ringa utsträckning komma att givas teaterföreställningar, för vilka beviljats nedsatt nöjesskatt.

11. Idrottsrörelsen (4 §).

Med införandet av den föreslagna enhetliga taxan skulle nöjesskatten för idrotten komma att höjas från nuvarande 15 procent enligt taxa I till 20 procent. Enär en dylik skattehöjning icke kan vara önskvärd, ha utredningsmännen ansett sig böra undersöka möjligheterna att genom någon särregel för idrotten eliminera densamma. Såsom under avd. 4 ovan anförts ha utredningsmännen med hänsyn till de av ungdomsvårdskommittén framförda önskemålen ansett denna särregel böra så utformas att idrotten icke blott erhöle kompensation för nämnda förhöjning utan att därjämte ett icke obetydligt stöd lämnades åt idrottsrörelsen.

För närvarande lämna ett stort antal kommuner stöd åt idrotten i form av restitution — jämlikt 11 § andra stycket — av kommunens andel av nöjesskatt, som influtit å idrottstillställningar. Sålunda restitueras i Stockholms stad den kommunala andelen av nöjesskatten helt intill ett belopp av 500 kronor för varje uppvisning eller tävling i icke professionell idrott. Vid högre kommunal skatteandel än 600 kronor minskas restitutionen successivt för att helt upphöra vid 1 100 kronor. Detta innebär, att i Stockholm tillställningar i icke professionell idrott, vars brutto understiger 6 666 kronor 66 öre, äro helt befriade från nöjesskattens kommunala andel samt att denna andel utgår med nedsatt belopp för tillställningar, vars brutto överstiger nämnda belopp men icke uppgår till 14 666 kronor 66 öre. I Hälsingborg er-

hålla vissa smärre fotbollsklubbar generell restitution av den kommunala skatteandelen å bruttobelopp intill 400 kronor för varje fotbollsmatch. Enligt vad utredningsmännen erfarit föreligga liknande beslut om restitution i ett flertal andra kommuner.

Den lösning, som frågan om lättnad i beskattningen av idrotten sålunda vunnit i vissa kommuner, anse utredningsmännen lämpligen kunna tagas till förebild för vinnande av de i förevarande sammanhang avsedda syftena. Genom en lämplig avpassning av det belopp, intill vilket befrielse från nöjesskatt erhålles, skulle idrotten kunna erhålla full kompensation för skatteprocentens höjning, varjämte den totala befrielsen från skatt för alla smärre idrottstillställningar skulle innebära ett verksamt stöd åt idrottens föreningsliv.

En skattebefrielse för de mindre idrottstillställningarna är motiverad även ur den synpunkten, att dessa ofta anordnas uteslutande för att bereda medlemmarna tillfälle att tävla, ehuru det från början är klart att de icke kunna ge någon behållning eller rent av — kanske just på grund av nöjesskatten — måste gå med förlust.

En lösning i enlighet med denna linje skulle emellertid innebära en viss skatteskärpning för de större idrottstillställningarna. Därest bestämmelsen utformas på sådant sätt att denna skärpning endast drabbar de allra största idrottsevenemangen, anse utredningsmännen några befogade invändningar häremot icke kunna göras.

Utredningsmännen ha övervägt att stadga befrielse för idrottstillställningar med bruttointkomster under 1 000 eller 2 000 kronor. Verkan av en regel om sådan befrielse framgår av följande uppställning. Vid uppgörandet av denna har förutsatts, att lättnaden i skatten såtillvida skulle gälla även för tillställningar med större bruttobelopp, att skatten skulle utgå endast å den del av bruttobeloppet som översteg 1 000 respektive 2 000 kronor.

Brutto- inkomst i kronor	Nuvarande skatt (15 %)	20 % skatt på hela	20 % skatt å den del av bruttot, som överstiger	
			1 000 kr. (alternativ I)	2 000 kr. (alternativ II)
500	75	100	0	0
1 000	150	200	0	0
1 500	225	300	100	0
2 000	300	400	200	0
2 500	375	500	300	100
3 000	450	600	400	200
4 000	600	800	600	400
6 000	900	1 200	1 000	800
8 000	1 200	1 600	1 400	1 200
10 000	1 500	2 000	1 800	1 600
20 000	3 000	4 000	3 800	3 600
50 000	7 500	10 000	9 800	9 600

Såsom av ovanstående framgår skulle i förhållande till nu utgående skatt sänkning inträda enligt alternativ I för tillställningar med bruttobelopp under 4 000 kronor och enligt alternativ II för tillställningar, vars bruttobelopp understiger 8 000 kronor. En möjlighet vore att — såsom för närvarande sker i Stockholm i fråga om restitutionen av kommunalandelen — successivt minska det skattefria beloppet för tillställningar med bruttobelopp

överstigande 1 000 respektive 2 000 kronor, så att skatten vid bruttobelopp av viss storlek utginge med fulla 20 procent. Följden av en sådan bestämmelse bleve att höjningen av skatten från 15 till 20 procent medförde en skatte-skärpning redan på medelstora tillställningar. Med hänsyn till önskemålet att skatteskärpning icke bör inträda för andra än de allra största tillställningarna och med tanke även på att göra regeln så enkel som möjligt ha utredningsmännen icke velat förorda en dylik bestämmelse.

Någon uppgift för landet i dess helhet å den från idrottstillställningar här-rörande nöjesskatten har icke stått att erhålla; härför skulle erfordras syn-nerligen omfattande undersökningar. Utredningsmännen ha emellertid för vissa kommuner inhämtat de uppgifter och verkställt de beräkningar som framgå av nedanstående tabell. Denna avser *debiterad nöjesskatt under 1944, härrörande från icke professionell idrott samt hästkapplöpning och travkörning*, utan hänsyn till eventuella restitutioner. Hästkapplöpning och travkörning ha medtagits, enär dylika tillställningar för närvarande beskat-tas enligt samma regler som icke professionell idrott (taxa I).

	Debiterad skatt enl. gällande best. (15 %):		20 % skatt å den del av bruttot som överstiger	
	kr.	% av hela nöjesskatten i kommunen	1 000 kr. (alternativ I)	2 000 kr. (alternativ II)
Stockholm	245 463	2·86	260 994	224 019
Solna (Råsunda, Solvalla och U- riksdal)	115 442	50·9	129 681	118 362
Göteborg	119 723	4·0	121 000	102 018
Mölndal (Åby travbana)	38 678	42·4	41 620	33 020
Norrköping	43 426	8·3	40 816	33 413
Örebro	21 627	4·8	16 299	11 117
Borås	30 250	8·4	28 332	23 428
Sundsvall	14 344	6·5	7 417	4 455
Selånger (Bergsåkers travbana) ...	10 680	67·7	8 252	3 110
Kristianstad	12 960	5·9	5 555	3 568
Malmö	140 094	8·4	139 880	119 869
Hälsingborg	45 594	8·2	39 842	31 593
Lund	11 013	4·0	3 453	745
Landskrona	15 134	7·5	9 907	6 076
Trelleborg	8 512	5·6	286	0
Ystad	6 801	5·4	2 708	416
Eslöv	2 265	3·3	94	0
Höganäs	2 206	3·2	0	0
Samtliga ovannämnda kommuner	884 212	5·3 ¹	856 136	715 209

Beträffande Stockholm, Malmö och Hälsingborg har undersökts huru stort antal av de under 1944 hållna tillställningarna, avseende icke profes-sionell idrott samt hästkapplöpning och travkörning, som enligt de båda alternativen skulle bliva helt fria från nöjesskatt. Resultatet framgår av föl-jande uppställning:

¹ Denna siffra har beräknats med ledning av uppgiften, att den sammanlagda nöjesskatten i ifrågavarande kommuner under 1944 uppgått till 16 827 401 kronor.

	Antal tillställ- ningar	Helt fria från nöjesskatt			
		enligt alt. I:		enligt alt. II:	
		antal	% av samtliga	antal	% av samtliga
Stockholm	651	436	67	494	76
Malmö	508	397	78	419	82
Hälsingborg	270	226	84	235	87

För att av ovannämnda siffror kunna dra några slutsatser angående sammanlagda beloppet av nu utgående nöjesskatt för icke professionell idrott och hästsport bör uppmärksammas, att för rikets alla städer den influtna nöjesskatten enligt taxa I (omfattande även teater och musik) de sista åren utgjort omkring 12 procent av hela nöjesskatten. Om samma proportion antages gälla för riket i dess helhet, skulle f. n. å hela taxa I falla något över 4 miljoner kronor. Huru stor del av detta belopp, som härrör från icke professionell idrott samt hästsport, kan icke exakt angivas men man torde uppskattningsvis kunna antaga att från dylika tillställningar härrör knappt två miljoner kronor. Med en höjning av skatten från 15 till 20 procent utan någon regel om lindring av skatten för mindre tillställningar skulle detta belopp komma att ökas med en tredjedel.

Angående den verkan ett genomförande av alternativen I eller II skulle få på den totala nöjesskatten från ifrågavarande slag av tillställningar torde med säkerhet kunna sägas, att redan alternativ I skulle medföra en icke obetydlig nedgång i nöjesskatten. Detta alternativ skulle leda till höjning blott för Stockholm, Göteborg, Mölndal och Solna, under det att skatten i Malmö skulle bli ungefär oförändrad. Skatten skulle minskas i landets medelstora städer samt i stort sett helt bortfalla i de mindra städerna och på landsbygden. Ett genomförande av alternativ II skulle leda till minskning av skatten även för de tre största städerna, och minskningen i skatt för de medelstora städerna bleve mera markerad. Att i siffror angiva konsekvenserna av de båda alternativen för hela landet är med de tillgängliga statistiska uppgifterna icke möjligt. Mera gissningsvis skulle man kunna uppskatta den sammanlagda nöjesskatten från ifrågavarande slag av tillställningar under 1944 därest alternativ II tillämpats till cirka en miljon kronor och om alternativ I tillämpats till 100 000 à 200 000 kronor därutöver. Det bör dock uppmärksammas, att skattelindringen icke helt motsvarar skillnaden mellan dessa belopp och det ovan angivna beloppet cirka 2 miljoner kronor, eftersom sistnämnda belopp avser *debiterad* skatt utan hänsyn till den befrielse från skattens kommunalandel, som beträffande idrottstillställningar förekommer i ett flertal kommuner.

Såsom av ovanstående siffror framgår skulle idrottsrörelsen enligt båda de diskuterade förslagen erhålla full kompensation för höjningen av skatten från 15 till 20 procent samt därutöver ett icke obetydligt stöd. Med hänsyn till önskvärdheten av att ett verkligt stöd lämnas och att icke idrotten i någon del av landet bleve ens genomsnittligt högre beskattad än tidigare, ha utredningsmännen för sin del velat förorda en lösning enligt alternativ II, d. v. s. att skatt skall utgå endast å den del av avgifternas sammanlagda belopp, som överstiger 2 000 kronor.

Vid den närmare utformningen av bestämmelsen om vilka tillställningar, som skola komma i åtnjutande av skattelindringen, äro olika möjligheter tänkbara. Den enklaste lösningen kunde synas vara att anknypa till bestämmelsen i 2 § c) i förslaget, där det talas om »uppvisning eller tävling i sport.

idrott eller gymnastik» (angående skillnaden mellan sport och idrott se ovan under avd. 5). Härigenom vunnas framförallt den fördelen att gränsen mot övriga slag av tillställningar bleve ganska klar. Å andra sidan skulle med en sådan regel skattelindring komma att inträda för vissa slag av tillställningar, vilka man icke avsett att stödja genom ifrågavarande bestämmelse. Detta gäller framförallt uppvisningar och tävlingar i professionell idrott samt motsvarande slag av sporttillställningar. Även om dylika tillställningar i allmänhet äro av den storleksordning att frihet från nöjesskatt intill 2 000 kronor av bruttoinkomsten icke torde ha någon större praktisk betydelse, skulle det säkerligen förefalla stötande om regeln om skattelindring vore tillämplig även på dem.

Utredningsmännen anse, att vid regelns avfattande noga bör fasthållas vid avsikten med densamma, nämligen att lämna kompensation åt de former av sport och idrott, som drabbas av skattehöjningen från 15 till 20 procent, samt att giva stöd åt de föreningar som verka för vårt folks fysiska fostran. Båda dessa synpunkter leda till att uppvisningar och tävlingar i icke professionell idrott, för vilka nöjesskatten nu är 15 procent, skola komma i åtnjutande av den föreslagna skattelindringen. Enligt gällande bestämmelser utgår nöjesskatt med 15 procent jämväl för hästkapplöpning och travkörning. Anledningen till att dessa slag av tillställningar jämföras med icke professionell idrott är att man därigenom velat stödja hästaveln; det var riksdagen som 1940 införde detta med ändring av propositionen. Med hänsyn jämväl därtill, att prisridningar och prishoppningar, vilka tidigare icke omfattats av förordningen, enligt förslaget äro att anse som nöjestillställningar, ha utredningsmännen ansett sig böra utforma förslaget så att all hästsport komme i åtnjutande av samma förmån, som gäller icke professionell idrott. För de stora hästsporttillställningarna blir resultatet av reformen ändock en skatteökning.

Skäl skulle säkerligen kunna åberopas för utsträckande av regeln om skattelindring även till annan sport, exempelvis motorsport, flygsport och segelsport. Inom dessa sportgrenar uppehålls emellertid icke — såsom inom idrotten — skillnaden mellan professionella och icke professionella utövare av sporten. Det saknas därför möjlighet att låta skattelindringen endast komma amatörer till godo. Det bör för övrigt framhållas, att all sport som nu hänföres till taxa III kommer att få en skattelindring i följd av den enhetliga taxan. Skäl för ytterligare lindring torde åtminstone i de flesta fall saknas. Med hänsyn såväl härtill som till önskemålet att icke låta skattelindringen bliva alltför omfattande ha utredningsmännen stannat för att föreslå, att bestämmelsen endast skall gälla »uppvisning eller tävling i icke professionell idrott eller gymnastik eller i hästsport» (4 § andra stycket).

Vid tillämpningen av denna bestämmelse torde tvekan ibland komma att uppstå huruvida en uppvisning eller tävling är att hänföra till sport eller icke professionell idrott. Eftersom innebörden av sistnämnda begrepp i allmänhet är klar samt gränsdragningen mellan de båda begreppen sammanfaller med vad som tidigare gällt i nöjesskatteavseende, torde några allvarliga svårigheter vid bestämmelsens tillämpning dock icke vara att befara.

Den praktiska betydelsen av befrielsen från skatt för mindre tillställningar skulle tydligen bli väsentligt mindre om ändock för dessa tillställningar hela kontrollapparaten med deklarationsskyldighet m. m. skulle behöva träda i funktion. Detta synes emellertid åtminstone i uppenbara fall icke behöva ske. Förslag i detta syfte framlägges i förslaget till tillämpningsföreskrifter (4 §); se specialmotiveringen (avd. 13 nedan).

12. Befrielse från nöjesskatt i vissa fall (12—14 §§).

Så länge nöjesskatten var rent kommunal och utgick endast i de kommuner, som så beslutade, gällde att kommunen ägde, »när skäl därtill äro», för visst fall eller beträffande vissa slag av tillställningar medgiva befrielse från skattens utgörande eller skattebeloppets användande för det ändamål, till vars främjande tillställningen anordnats. Denna möjlighet till befrielse eller restitution var således icke begränsad till fall då nöjestillställningen ägde rum för välgörande eller allmännyttigt ändamål.

Då den särskilda statliga nöjesskatten infördes genom förordningen den 22 december 1939 (nr 231), att träda i kraft från den 1 januari 1940, gavs beträffande denna den bestämmelsen, att länsstyrelsen för nöjestillställning, som ägde rum uteslutande för välgörande eller allmännyttigt ändamål, ägde medgiva befrielse från utgörande av den statliga nöjesskatten eller skattebeloppets användande för det ändamål, till vars främjande tillställningen anordnats. Beträffande den kommunala nöjesskatten gjordes härvidlag ingen ändring i vad förut gällde.

I förordningen om nöjesskatt den 14 juni 1940 (nr 478), gällande från den 1 juli 1940, sammanslogos förevarande bestämmelser i 11 § på följande sätt:

»Äger nöjestillställning rum uteslutande för välgörande eller allmännyttigt ändamål, må länsstyrelsen, när kommunen det tillstyrkt, medgiva befrielse från nöjesskatten eller skattebeloppets användande för det ändamål, till vars främjande tillställningen anordnats.

Lämnas ej sådant medgivande av länsstyrelsen eller är fråga om nöjestillställning av annat slag, må kommunen, när skäl därtill äro, medgiva, att den kommunen tillkommande andelen av skatten återbetalas att användas på sätt i första stycket sägs.»

Såsom av bestämmelsen framgår *kan hela nöjesskatten*, både den statliga och den kommunala delen, *icke efterskänkas utan att kommunen tillstyrkt detta*; kommunen har med andra ord vetorätt vid länsstyrelsens eller regeringsrättens prövning av dessa ärenden, även såvitt rör den statliga delen av nöjesskatten. Däremot har kommunen, om länsstyrelsen eller regeringsrätten avslagit en ansökan om hel befrielse, fria händer att efterskänka kommunandelen.

Såsom skäl för stadganden av detta innehåll anfördes i den till grund för 1940 års förordning liggande promemorian endast, att den statliga delen icke borde efterskänkas utan att detta skedde även med den kommunala. Såsom framgår av propositionen (nr 271 s. 34) framställdes i remissvaren åtskilliga erinringar mot denna ordning. Det framhölls därvid, att det kunde ifrågasättas lämpligheten av att låta den statliga myndigheten vara helt beroende av kommunens uppfattning om vad som vore att hänföra till välgörande eller allmännyttiga ändamål; länsstyrelsen skulle nödgas träffa olika avgöranden beträffande nöjestillställningar, som ägt rum för samma ändamål; det kunde ifrågasättas huruvida icke enhetligheten främjades bäst genom att lägga avgörandet i länsstyrelsens hand; härigenom skulle intrång icke ske i den kommunerna tillförsäkrade rätten att efterskänka kommunandelen.

Stadgandena upptogos emellertid i propositionen under erinran av departementschefen, att det icke torde komma att erbjuda alltför stora svårig-

heter att på detta område ävågabringa ett samarbete mellan kommun och länsstyrelse efter enhetliga linjer.

Erfarenheterna sedan 1940 torde ha visat att den då fastslagna ordningen i detta avseende icke är tillfredsställande. Länsstyrelserna torde ej så sällan på grund av kommunernas avstyrkande ha nödgats avslå ansökningar om efterskänkande, ehuru ifrågavarande nöjestillställning ägt rum uteslutande för ändamål, som vid prövning i andra ärenden ansetts klart »välgörande eller allmännyttigt». Då sökandena haft svårt att förstå detta, ha även sådana beslut ej sällan överklagats, därvid regeringsrätten endast haft att konstatera att ändring icke lagligen kunde ske. Att kommunerna sålunda kunna helt förhindra ett efterskänkande, även om ändamålet är välgörande eller allmännyttigt, synes icke skäligt och föga överensstämmande med beskattningens syfte; det synes å andra sidan heller icke rimligt att ett avstyrkande från kommunens sida skulle kunna leda till att endast den statliga men ej den kommunala andelen efterskänktes. Ur dessa synpunkter borde frågor om hel befrielse rätteligen avgöras av länsstyrelsen ensam.

Såsom framgår av redogörelsen här ovan (avd. 4) har den nu gällande ordningen även påtalats av ungdomsvårdskommittén, som bland annat på grund av denna omständighet icke kunnat förorda att lättnader i nöjesskatteavseende för ungdomsorganisationer bereddes i form av efterskänkande enligt ifrågavarande bestämmelser; kommittén har härvid framhållit att kommunerna ägde möjlighet hindra länsstyrelserna att bevilja befrielse och att praxis blivit mycket växlande i olika kommuner. Då utredningsmännen, fränsett vissa åtgärder i fråga om idrotten, icke anse sig kunna biträda ungdomsvårdskommitténs förslag i vidare mån än genom att rekommendera och i viss mån utvidga möjligheten att på denna väg erhålla befrielse från skatt, utgör även denna omständighet ett skäl att undanröja berörda olägenheter av denna ordning.

Utredningsmännen anse det sålunda av olika skäl riktigast att länsstyrelserna erhålla befogenhet att efter författningens lydelse och mening pröva dessa ansökningar om efterskänkande utan att vara ovillkorligen beroende av de yttranden av kommunerna, som självfallet böra inhämtas. Då länsstyrelsernas beslut kunna överklagas hos regeringsrätten, torde på detta sätt garantier skapas för en mera tillfredsställande och mera enhetlig behandling av dessa ärenden än den nu gällande. Till vissa särskilda åtgärder för främjande av en enhetlig praxis länsstyrelserna emellan återkomma utredningsmännen senare (avd. 13; 10 § i tillämpningsföreskrifterna).

Riksräkenskapsverket har ifrågasatt upphävande av *kommunernas rätt att efterskänka sin andel av nöjesskatten* samt därvid erinrat att det alltid stode kommunerna fritt att i stället genom anslag främja olika lokala intressen (yttrande över riksdagens revisorers berättelse 1943 s. 88). Särskilt med hänsyn till sitt ovan angivna förslag till ändrad ordning, då fråga är om hela nöjesskatten, ha utredningsmännen dock icke ansett sig böra förorda avskaffande av berörda rätt för kommunerna, vilken förefunnits sedan nöjesskattelagstiftningens tillkomst och vilken i praktiken torde spela en viss roll.

Vad härefter angår uttrycket »välgörande eller allmännyttigt ändamål» kan detta utan tvivel ge rum för rätt växlande tolkningar. Önskemål om en närmare precisering ha också i skilda sammanhang framförts.

Gjorda anteckningar från *regeringsrättens praxis* sedan 1940 sammanfattas här nedan, under framhållande av att notiserna i årsboken ofta lämna mycket ofullständiga uppgifter samt att fallen här nedan indelats i vissa grupper, ehuru motiven givetvis ofta ha kunnat flyta mycket tillsammans:

Till välgörande ändamål, därvid befrielse följaktligen medgivits, synas i allmänhet ha hänförts sådana ändamål, som kunna betecknas som *beredande av hjälp åt behövande eller sjuka*. Utom i en mängd klara fall har befrielse medgivits, när behållningen skolat användas för neutralitetsvaktens barn (1940 not Fi 639), bostäder åt blindas (1943 not Fi 1252) och piano till sjukhus (1943 not Fi 1257). Däremot har befrielse *icke* medgivits sjuka eller nödställda inom en loge (1941 not Fi 309), behövande landstormsmän inom ett mindre förband (1942 not Fi 154) eller en fond för pensionerade eller behövande arbetare, som varit anställda vid ett enskilt företag (1943 not Fi 443).

Enbart det förhållandet att behållningen skolat användas till förmån för *barn eller ungdom* synes icke ha medfört befrielse. Exempel på dithörande fall då befrielse medgivits är tillställningar anordnade till förmån för scoutkår (1941 ref. 20), barnkoloniverksamhet (1943 not. Fi 439) och skidresa med skidkurs för kommunal mellanskolas elever (1943 not. Fi 1246). I följande fall har ändamålet däremot icke ansetts allmännyttigt varför befrielse *icke* medgivits: läroverks frivilliga orkester (1941 not Fi 310), skolresa (1941 not Fi 794), Svenska ungdomsringen för bygdekultur (1942 not. Fi 149), Sveriges godtemplares ungdomsförbund (1942 not Fi 335) och socialdemokratisk ungdomsklubbs studieverksamhet (1944 not Fi 454).

När en tillställnings ändamål varit att främja *idrottsrörelsen*, har befrielse som regel icke beviljats. Så har dock skett, då behållningen skolat användas för underhåll och vård av stad tillhörig idrottsplats (1941 ref. 230), för uppförande av simbrygga för simundervisning vid friluftsbad (1941 not Fi 728), till bekostande av bastu (1944 not Fi 438—440), för anställande av idrottsinstruktör inom ett län (1943 not Fi 585) och för skididrottens främjande (1941 ref. 29). Befrielse har däremot *icke* medgivits, när ändamålet varit propagandafest för frisksport (1941 not Fi 729), byggande av sportstuga åt läroverks elever (1943 not Fi 592), stödande av en slalomklubbs verksamhet (1943 not Fi 1246), byggande av varmbadhus och iordningställande av badstränder (1942 not Fi 83) eller idrottens främjande vid ett regemente (1944 not Fi 459).

Betydelsen för rikets försvar synes ha varit avgörande, när befrielse medgivits för tillställningar, vars behållning skolat användas för den verksamhet, som bedrivs av skytteförening (1941 ref. 20) och flygklubb (1942 not Fi 947). Däremot har befrielse *icke* lämnats, då tillställningens ändamål varit att bereda förströelse åt militär bevakningspersonal (1941 not Fi 305) eller behållningen skolat tillfalla hemvärns lottaiförening och flygflottiljs musikkår (1944 not Fi 445).

Bland *övriga ändamål*, för vilka befrielse medgivits, kunna nämnas uppförande av samlingslokal i landskommun (1942 not Fi 338), inköp av böcker till godtemplarloges studiecirkels bibliotek, vilket avgiftsfritt stod till allmänhetens förfogande (1942 not Fi 1106), lokalavdelnings av A.B.F. biblioteksbyggnadsfond (1943 not Fi 949) och museiförening (utslag ^{10/11} 1944). Befrielse har däremot *icke* medgivits, när behållningen skolat användas för följande ändamål: ortodoxa församlingens i Stockholm biblioteks- och studieverksamhet (1941 not Fi 555), Folkets husförenings teaterverksamhet (1943 not Fi 583), vård av västra Värmlands kulturminnen (1943 not Fi 960) och hembygdsförenings verksamhet (1944 not Fi 451).

På grund av den ifrågavarande bestämmelsens syfte är det uppenbarligen icke möjligt att i författningen ge en definition å ändamålet, som under alla

växlande förhållanden är klar och otvivelaktig. Vid en diskretionär prövning av ifrågavarande art är det rent av i viss mån önskvärt att genom ett mera allmänt hållet uttryck ge rum för en smidig tillämpning. Utredningsmännen ha icke funnit anledning föreslå något annat allmänt uttryck för den tanke, som ligger bakom bestämmelsen, än »välgörande och allmännyttigt».

Möjligen kan emellertid en exemplifiering i själva författningstexten vara till ett visst gagn. Utredningsmännen äro tveksamma om lämpligheten härav, men det framlagda förslaget till förordning innebär ett försök till en sådan exemplifiering. I första hand har därvid ansetts böra nämnas »beredande av hjälp åt behövande eller sjuka». I anslutning till ungdomsvårdskommitténs uttalanden har vidare ansetts önskvärt att uttryckligen angiva att »främjande av barns eller ungdoms vård, fostran eller utbildning» är ett sådant ändamål som här avses (jfr 3 § i förordningen den 6 juni 1941 om arvs-skatt och gåvoskatt). Härigenom torde det i många fall bli lättare än nu att erhålla befrielse för sådana syften som avses av ungdomsvårdskommittén. Meningen är dock självfallet icke — ehuru givetvis även fysisk fostran avses — att varje nöjestillställning, vars behållning tillfaller en idrottsförenings allmänna verksamhet, skall falla härunder. I exemplifieringen synes slutligen böra särskilt nämnas, för undanröjande av tvekan på denna punkt, den grupp av fall som kan betecknas som »stödjande av rikets för-svar».

Det bör understrykas, såsom ock tydligt framgår av författningsförslaget, att de angivna grupperna av fall endast äro exempel, vilka icke avse att vara uttömmande, och att de använda uttrycken icke få innebära någon begränsning i förhållande till vad nu gäller utan endast avse att vara vägledande. Länsstyrelserna böra ha full frihet att medgiva skattens efterskänkande även i andra fall, då ändamålet kan anses välgörande eller allmännyttigt. Givetvis måste emellertid, då det gäller en skattebefrielse av detta slag, tolkningen alltid vara ganska restriktiv.

»Äger nöjestillställning rum uteslutande för» ifrågavarande ändamål, kan enligt den nu gällande lydelsen, liksom enligt 1939 års förordning om statlig nöjesskatt, efterskänkande ifrågakomma. Då bestämmelsen skall omarbetas, synes det tydligare att direkt angiva som förutsättning att *behållningen av nöjestillställningen skall användas uteslutande för dessa ändamål*. Med behållning avses givetvis därvid det netto, som uppkommer, sedan kostnader för tillställningen avräknats. Hittills har saknats uttrycklig bestämmelse om det fall att behållningen skall användas till viss del för ett välgörande eller allmännyttigt ändamål och till viss del för annat ändamål (jfr förordningens »uteslutande»). I praxis har emellertid i sådana fall förekommit efterskänkande av en angiven andel av nöjesskatten, motsvarande den del av behållningen som tillfallit förstnämnda ändamål. En uttrycklig bestämmelse härom har upptagits i förslaget. Det bör framhållas att bestämmelsen icke kan tillämpas och att således efterskänkande icke kan beviljas, om behållningen utan angivande av fördelningen skall tillfalla skiftande ändamål, av vilka endast något eller några äro av den art som här avses. Efterskänkande bör icke heller beviljas, om så stora avdrag ske för ovidkommande ändamål, låt vara under rubriken omkostnader, att behållningen — i betydelsen av netto efter avdrag för skäligen omkostnader — icke kan anses »uteslutande» användas för ifrågavarande ändamål.

Beträffande *tillvägagångssättet* i dessa ärenden bör först erinras, att man i gällande liksom tidigare stadganden skiljt mellan å ena sidan »befrielse från nöjesskatten» och å andra sidan »skattebeloppets användande för det ändamål, till vars främjande tillställningen anordnats». Bestämmelsen om kom-

munens rätt att efterskänka kommunandelen upptager dock endast det senare alternativet. Med det förra alternativet har avsetts att i förväg medgiva att nöjeställning ägde rum utan att nöjesskatt uttoges och erlades, i vilka fall även alla kontrollåtgärder vid tillställningen kunna underlätas. Det senare alternativet har avsett att restitution av redan debiterad och erlagd skatt medgavs. I praktiken blir dock gränsen knappast klar. Om ett beslut om befrielse kommer arrangören tillhanda först efter tillställningen kan det i praktiken få samma verkan som ett beslut om restitution. Och om ett beslut om restitution erhålles innan skatten för tillställningen blivit erlagd, kan det i praktiken få den verkan att skatten icke kommer att debiteras och erläggas. Det har syntts utredningsmännen redigare att icke bibehålla denna skillnad utan beteckna alla beslut av förevarande art som »befrielse» och vidare uttryckligen förklara — såsom skett i 14 § — att sådant beslut kan meddelas antingen innan tillställning ägt rum eller senare och att i det fall att skatt redan erlagts denna skall återbetalas.

Det bör emellertid därvid framhållas att befrielse icke under alla förhållanden bör medgivas i förväg, även om ansökan hinner behandlas och fråga är om sådant ändamål som anses berättiga till befrielse. Visserligen bör alltid i beslut, som meddelas i förväg, angivas som förutsättning för befrielse att behållningen oavkortad skall tillfalla angivet ändamål, men stundom torde det vara försiktigast att genom att vänta med beslutet till efter tillställningen skaffa sig garantier för att så verkligen sker. I Stockholm har, då befrielse i förväg undantagsvis förekommit, beslutet härom endast varit preliminärt och följts av ett definitivt beslut efter tillställningen.

Å andra sidan kan i många fall väsentliga fördelar vinnas både för upp-
bördsmyndigheterna och vederbörande arrangörer om definitiva beslut om befrielse utverkas i god tid i förväg. Utredningsmännen erinra om de anmärkningar mot nuvarande praxis härvidlag som ungdomsvårdskommittén framställt (avd. 4 ovan). Det bör förutsättas att kommunerna träffa sådana anordningar att förhandsbesluten icke omöjliggöras genom dröjsmål med yttrande eller beslut från vederbörande kommunala myndighet.

I detta sammanhang erinras att det nuvarande stadgandet om rätt för kommun att å upp-
bördsmyndigheten eller annan nämnd eller styrelse överlåta beslutanderätten vid till- eller avstyrkan hos länsstyrelsen, resp. beslut om efterskänkande av kommunandelen, har bibehållits i utredningsmännens förslag, såvitt rör sistnämnda beslut (13 § i andra st.). Då yttrandena hos länsstyrelsen framdeles icke få bindande verkan, torde det utan särskilt stadgande vara klart att kommunen kan överlåta åt något sitt organ att å kommunens vägnar yttra sig i dessa frågor.

För närvarande saknas föreskrift om, huru länge en nöjesarrangör kan dröja med ansökan om efterskänkande av nöjesskatt. Det har nu ansetts lämpligt stadga, att beslut om befrielse icke må meddelas i anledning av ansökan som inkommit senare än tre månader efter det nöjeställningen ägt rum (14 § andra st.).

13. Specialmotivering.

Förslaget till förordning om nöjesskatt.

1 §.

Denna paragraf har förenklats, så att den anger endast grundprincipen att för nöjestillställning, till vilken allmänheten har tillträde mot avgift, skall erläggas nöjesskatt.

Det synes icke nödvändigt — och skulle tynga författningstexten — att som nu i 1 § införa hänvisning till undantagsbestämmelsen i 6 §, enligt vilken nöjesskatt stundom skall erläggas även då allmänheten har tillträde utan avgift, lika litet som hänvisning torde erfordras till 3 §, vilken innehåller en utvidgning av begreppet »allmänheten», eller till 17 §, vilken stadgar undantag från förordningens tillämpning för de kungl. teatrarna.

(Skulle hänvisning anses nödvändig, torde det bäst ske genom att till paragrafen foga ett andra stycke av följande lydelse: »Angående nöjesskatt i vissa andra fall stadgas i 3 och 6 §§. Om undantag för vissa nöjestillställningar stadgas i 17 §».

2 §.

Se avd. 5 ovan.

3 §.

Se avd. 6 ovan.

4 och 5 §§.

Se avd. 7 ovan samt beträffande 4 § andra stycket avd. 11 nedan.

6 §.

Se avd. 8 ovan.

7 §.

Se avd. 9 ovan.

8 §.

Se avd. 7 ovan, slutet.

9 §.

Första stycket motsvarar en del av nuvarande 1 § och 12 § första stycket. Det har ansetts lämpligt att uttryckligen tillägga, att kommunen genom uppborndsmyndigheten även skall tillse att förordningen efterlevs, d. v. s. tillse att skatt verkligen utgår i vederbörlig ordning för skattepliktiga nöjestillställningar.

10 §.

Motsvarar nuvarande 10 §. Se angående detta stadgande avd. 10 ovan.

11 §.

Lika med nuvarande 13 §.

12—14 §§.

Se avd. 12 ovan.

15 §.

Lika med nuvarande 14 §.

16 §.

Lika med nuvarande 15 §, dock med viss jämkning beträffande föreskriften om anförande av besvär; angående denna fråga se kommentaren nedan till 13 § i tillämpningsföreskrifterna.

17 §.

Denna paragraf motsvarar nuvarande 3 §. Paragrafen synes lämpligen ha sin plats sist i förordningen. I sak innebär lydelsen den ändringen, att undantaget för de kungl. teatrarna skulle gälla även föreställningar, som av någon av dessa anordnas utanför Stockholm eller inom Stockholm å annan lokal än den vanliga.

För närvarande gäller enligt en förordning den 14 juni 1940 (nr 479) att för de kungl. teatrarna i stället skall uttagas en »särskild avgift», beräknad efter samma grunder som nöjesskatten, samt att dessa avgifter skola användas för dessa teatrar verksamhet enligt Kungl. Maj:ts bestämmande. Enligt bestämmelser av Kungl. Maj:t, som gällt sedan 1923, få dessa avgifter uppbäras av teatrarna själva och användas till upprätthållande av deras verksamhet utan annan inskränkning än att de skola särskilt redovisas i räkenskaper (se s. 4 i bil. till prop. nr 271 år 1940). Särskilt såsom nöjesskatten enligt utredningsmännens förslag skall beräknas — viss andel av sammanlagda bruttoinkomsterna — synes numera anledning saknas att bibehålla anordningen med en »särskild avgift». Utredningsmännens förslag innebär alltså att de kungl. teatrarnas föreställningar helt undantagas från förevarande lagstiftning. Någon reell skillnad mot vad nu gällt innebär detta icke. Det bör framhållas att det framdeles skulle bli mycket lätt att — utan särskilda bokföringsåtgärder — konstatera, vilket belopp skattebefrielsen motsvarar. Detta utgör nämligen helt enkelt 20 procent av bruttointäkterna.

Ikraftträdandet.

Då författningarna icke torde kunna utfärdas förrän tidigast i juni 1945 och dessa innebära åtskilliga genomgripande nyheter, vilka skola tillämpas av en mängd lokala myndigheter och enskilda, vilja utredningsmännen icke tillråda ikraftträdande tidigare än den 1 oktober 1945.

Förslag till kungörelse med tillämpningsföreskrifter till förordningen om nöjesskatt.

Gällande tillämpningsföreskrifter innefattas i kungörelsen den 14 juni 1940 (nr 481) med viss ändring (i 12 §) den 11 juni 1943 (nr 333). En stor del av bestämmelserna måste jämkas, om förslaget till ny förordning genomföres.

1 och 2 §§.

Lika med de nuvarande.

3 §.

Första stycket är lika med nuvarande 3 § första stycket.

I andra stycket ha vidtagits de ändringar, som betingats av att nöjesskatten enligt förslaget icke skall beräknas per biljett utan å avgifternas sammanlagda belopp.

4 §.

Första stycket motsvarar hela nuvarande 4 §. Bestämmelserna i detta stycke ha kunnat förenklas med hänsyn till att skatten enligt förslaget alltid beräknas å avgifternas sammanlagda belopp och att skatt å fribiljetter icke utgår. Den särskilda regeln i förslaget om skattens beräkning vid idrottstillställningar gör det nödvändigt, att varje sådan tillställning i den till uppbördsmyndigheten lämnade uppgiften redovisas för sig. Då ett dylikt redovisningssätt ur kontrollsynpunkt är att föredraga även för övriga slag av tillställningar, har generellt stadgats, att varje tillställning skall redovisas särskilt för sig. Den av nöjesanordnarna avgivna uppgiften till ledning för

skattens beräkning har ansetts lämpligen böra betecknas som deklaration. Ett särskilt stadgande har föreslagits för det fall att en avgift avser tillträde (med eller utan ytterligare avgift) till flera tillställningar (abonnemang för vissa föreställningar eller för viss tid). I sådant fall bör den erlagda avgiften upptagas i deklarationen för den första tillställningen.

Enligt 14 § förordningen kan befrielse från nöjesskatt meddelas antingen innan tillställning ägt rum eller senare. Avser hel befrielse, som meddelas innan tillställning ägt rum, såväl den statliga som den kommunala delen av nöjesskatten (12 § första stycket i förordningen), är deklaration tydligen överflödig. För närvarande torde i dylika fall deklaration icke avgivas. Till undvikande av missförstånd har ett uttryckligt stadgande härom upptagits i andra stycket av förevarande paragraf.

Såsom ovan under avd. 11 framhållits, skulle den praktiska betydelsen av den i 4 § andra stycket i förordningen stadgade befrielsen från skatt för de smärre idrottstillställningarna bliva väsentligt mindre om ändock för dessa tillställningar hela kontrollapparaten med deklarationsskyldighet m m. skulle behöva träda i kraft. Ofta torde det vara möjligt att redan på förhand med ganska stor visshet bedöma, huruvida bruttoinkomsten av en idrottstillställning kommer att uppgå till 2 000 kronor. Om så uppenbarligen icke kan bliva fallet, äro tydligen kontrollåtgärder ofta onödiga. I dylika fall bör uppbördsmyndigheten på förhand kunna medge att deklaration ej behöver avgivas eller ersättas med anmälan eller försäkran, som finnes lämplig. Sådant medgivande bör kunna lämnas icke blott för viss tillställning utan även för alla idrottstillställningar i viss lokal eller på viss plats eller på mindre orter för alla där förekommande idrottstillställningar. Ett stadgande av denna innebörd har upptagits i tredje stycket av förevarande paragraf.

5 §.

Enligt första och andra styckena, vilka hava samma lydelse som nuvarande 5 §, äger uppbördsmyndigheten utöva en vittgående kontroll över nöjesanordnarna. Dylig kontroll torde understundom vara erforderlig även i fråga om sådana i 4 § andra och tredje styckena omförmälda tillställningar, beträffande vilka deklaration ej är erforderlig. Sålunda kan uppbördsmyndighet finna skäl att genom granskning av räkenskaperna kontrollera att behållningen av nöjestillställning, för vilken meddelats befrielse från skatt enligt 12 § förordningen, verkligen användes för det uppgivna ändamålet eller att bruttoinkomsterna av en idrottstillställning icke uppgått till 2 000 kronor. Uppbördsmyndighetens befogenhet att utöva kontroll över nöjesanordnaren bör givetvis gälla även dylika tillställningar. Ett uttryckligt stadgande härom har upptagits i tredje stycket av förevarande paragraf.

6 §.

Lika med nuvarande 6 §, fränsett formell jämkning.

7 §.

En paragraf, motsvarande den nuvarande 7 §, föreslås såsom 13 §; se nedan. Förslagets 7 § motsvarar den nuvarande 8 §. Därest, såsom utredningsmännens majoritet föreslagit, tre procent av nöjesskatten skall avsättas till en fond, böra kommunerna till statsverket inleverera såväl statsverkets som fondens andel (se sista stycket).

8 och 9 §§.

Lika med nuvarande 9 §, resp. 10 § första stycket. Beträffande nuvarande 10 § andra stycket, se 13 § nedan.

10 §.

I yttrande över riksdagens år 1943 församlade revisorers utlåtande angående nöjesskatten (berättelsen del II s. 88) har riksräkenskapsverket framhållit, att övervakning från riksräkenskapsverkets sida torde böra åvägbringas över länsstyrelsernas utövande av rätten att medgiva befrielse från nöjesskatt. Riksräkenskapsverket anser sig ha konstaterat en högst ojämn tillämpning av bestämmelserna härom. Det förekomme sålunda, att en länsstyrelse regelmässigt lämnade medgivande till befrielse, där en annan länsstyrelse konsekvent vägrade att göra detta. Det hade vidare iakttagits, att medgivande lämnats även efter det regeringsrätten avslagit besvär över att annan länsstyrelse vägrat medgiva befrielse, oaktat omständigheterna synbarligen varit helt jämförliga. Någon kontroll från riksräkenskapsverkets sida hade härvidlag icke förutsatts och det syntes ovisst, huruvida den vanliga anmärkningsvägen kunde anlitas till rättelse i förekommande fall. För att möjliggöra övervakning från riksräkenskapsverkets sida föreslogs, att länsstyrelserna ålades att fortlöpande till riksräkenskapsverket redovisa för samtliga godkända ansökningar.

Såsom av avd. 12 ovan framgår, ha utredningsmännen föreslagit vissa ändringar i bestämmelserna om befrielse från nöjesskatt i syfte bland annat att åvägbringa en mera enhetlig behandling av dessa ärenden än den nu gällande. Säkerligen skulle enhetligheten ytterligare befrämjas om riksräkenskapsverket övervakade att statens bästa iakttoges vid tillämpningen av dessa bestämmelser. Till möjliggörande av sådan övervakning böra länsstyrelserna åläggas att till riksräkenskapsverket redovisa godkända ansökningar om befrielse från nöjesskatt.

Enligt 1 § andra stycket kungörelsen den 23 maj 1924 (nr 178) angående avlämnande till riksräkenskapsverket av årsräkenskaper m. m. sådant detta stycke lyder enligt kungörelse den 14 augusti 1937 (nr 756) åligger det länsstyrelse att för varje kalenderkvartal senast inom utgången av den efter kvartalet närmast följande månaden till riksräkenskapsverket insända avskrifter av inkomst- och utgiftsjournaler samt inkomst- och utgiftsböcker jämte tillhörande verifikationer. Bland dessa verifikationer ingå de från kommunerna insända nöjesskattedeklarationerna. Insändandet av uppgifter över godkända ansökningar om befrielse från nöjesskatt torde lämpligen kunna ske i samma ordning som är stadgad om insändande av deklARATIONERNA. En bestämmelse härom har upptagits i nu ifrågavarande paragraf. Angående omfattningen av länsstyrelsernas uppgiftsskyldighet torde anvisningar böra lämnas av riksräkenskapsverket.

11 och 12 §§.

Lika med nuvarande 11 §, fränsett formella jämkningar.

13 §.

Jämlikt bemyndigande i 15 § av den nuvarande förordningen har nu i 7 § första stycket av tillämpningsföreskrifterna meddelats föreskrift om besvär hos länsstyrelsen över »uppbördsmyndighetens beslut rörande nöjesskatt» samt i 7 § andra stycket om besvär över »länsstyrelsens utslag». Sistnämnda bestämmelse gäller enligt 10 § andra stycket även om fullföljd av talan mot beslut, varigenom länsstyrelsen ålagt någon att utgiva nöjesskatt.

Besvär kunna ifrågakomma även mot länsstyrelsens beslut om befrielse från nöjesskatt — välgörande och allmännyttigt ändamål — eller av länsstyrelsen enligt 9 § utfärdade kontrollföreskrifter.

En ny paragraf, som täcker alla dessa fall, har i förslaget upptagits senare i kungörelsen, under 13 §. Stadgandet om tolvslagets iakttagande har borttagits och stadgandet om besvärns insändande med posten har såsom onödigt även utslutits (jfr KF den 8 april 1925, nr 84).

Utredningsmännen ha ägnat uppmärksamhet åt frågan om vem som är besvärberättigad, då länsstyrelse befriar från nöjesskatt eller på grund av besvär nedsätter eller upphäver debiterad skatt. Självfallet ha kommunerna rätt att överklaga sådana beslut. I praktiken utövas denna besvär rätt som regel av samma myndighet som uppbördsmyndigheten, d. v. s. drätselkammaren eller kommunalnämnden. Då de kommunala och statliga intressena i stor utsträckning sammanfalla, blir statens intresse av att tvivelaktiga beslut av detta slag bli omprövade i viss mån tillgodosett genom att besvär i denna ordning anföras. Vidare utövar riksräkenskapsverket i samband med granskning av kronoräkenskaperna en viss kontroll, men ändring kan mot vederbörandes bestridande åvägabringas endast anmärkningsvägen, vilken är mycket omständlig (utslag av riksräkenskapsverket något år efter tillställningen, ev. besvär hos kammarrätten och regeringsrätten). Det har framträtt som en olägenhet och är enligt utredningsmännens mening otillfredsställande, att det för närvarande är oklart vilken myndighet som är berättigad att genom besvär direkt bevaka kronans rätt i fråga om länsstyrelsebeslut av detta slag; i regel föres ju nämligen kronans talan i liknande fall just av länsstyrelserna. Rätteligen borde besvär rätt i dessa fall tillkomma kronans ombudsmän i orterna. I frågan vem som bör betraktas som kronans ombudsman råder emellertid också en viss oklarhet. Då frågan har en allmänare räckvidd, kunna utredningsmännen icke i detta sammanhang framlägga något förslag till densammes lösning. Utredningsmännen anse det emellertid angeläget att den snarast löses.

14 och 15 §§.

14 § första stycket motsvarar nuvarande 13 §. Syftet med stadgandet är att ge en exekutionstitel för ej betald nöjesskatt. Därvid bör begränsning ej ske till att skatten kan »utmättningsvis» uttagas, vilket för närvarande torde innebära att den ej kan uttagas genom införsel, såsom kan ske med icke blott direkta krono- och kommunalutskylder utan även exempelvis med omsättningsskatt, olika varuskatter, automobilskatt m. m. Beträffande indrivnings sättet bör därför endast givas den allmänna hänvisning till andra författningar, som nu ges i 14 § (nya 15 §). Då därvid, exempelvis i fråga om avkortning, kan ifrågakomma tillämpning även av författningar om kommunalutskylder, bör hänvisningen något jämkas.

I detta sammanhang har upptagits frågan om *indrivningsavgift vid indrivning av nöjesskatt*. I den av undertecknad Laurin den 15 november 1942 avgivna promemorian angående vissa ändringar i bestämmelserna om nöjesskatt upptogs jämväl denna fråga. Det framhölls, att indrivning av nöjesskatt genom utmättningsman visserligen mycket sällan torde förekomma men att då det förekomme skäl saknades varför indrivningsavgift icke även därvid skulle utgå. Sedan i promemorian redogjorts för då gällande bestämmelser om indrivningsavgift vid indrivning av kronoutskylder, omsättningsskatt samt accis eller skatt, som skall inbetalas till kontrollstyrelsen, föreslogs i överensstämmelse med reglerna för omsättningsskatt, att till 13 § tillämpningskungörelsen skulle fogas ett andra stycke av följande lydelse:

Vid indrivning enligt första stycket åligger det den betalningsskyldige att erlægga indrivningsavgift med sex öre för varje full krona av den

oguldna nöjesskattens belopp. I den mån indrivningsavgiften överstiger etthundra kronor, skall den tillfalla statsverket. I övrigt länder till efterrättelse vad särskilt finnes föreskrivet rörande dispositionen av stadgad indrivningsavgift.

I de remissyttranden som avgavs över promemorian framställdes erinringar mot förslaget endast av överståthållarämbetet, som i denna fråga hänvisade till ett yttrande av vederbörande uppbördsintendent. Däri framhölls, att mot förslaget i princip intet syntes vara att erinra. För Stockholms vidkommande, där uppbördsmyndigheten även vore utmättningsman, kunde dock någon tvekan råda om tidpunkten då nöjesskatten skulle anses restförd och indrivningsavgift förty utgå. Ej sällan inträffade att en förskjutning på några dagar ägde rum i fråga om betalningen från såväl fasta som tillfälliga nöjesanordnare. Enligt vanliga regler vore vederbörande skyldig erlægga indrivningsavgift så fort den för uppbördsterminen fastställda tiden gått till ända, oavsett om frivillig likvid mellankomme eller ej. Att i här avsedda fall, innan egentliga indrivningsåtgärder ännu hunnit vidtagas, uttaga indrivningsavgift kunde synas onödigt hårt. Till undvikande av missförstånd föreslogs, att bestämmelsen skulle formuleras ungefär sålunda: »Har utmättningsman måst anlitas för indrivning etc.».

Det i promemorian framlagda förslaget har hittills icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Numera gälla ändrade bestämmelser om indrivningsavgiften såväl för kronoutskylder som för omsättningsskatt. Sålunda utgår enligt kungörelse den 30 april 1943 (nr 213) om ändring i uppbördsreglementet vid indrivning av kronoutskylder en avgift av 4 öre för varje full krona, dock ej mindre än 25 öre. I tillämpningsföreskrifterna till förordningen om allmän omsättningsskatt (nr 32/1944) stadgas, att vid betalning av skattebelopp, som överlämnats till indrivning eller uppförts i restlängd, skall tillika erläggas indrivningsavgift med 4 öre för varje full krona, dock ej mindre än 25 öre. Vidare föreskrives, att »i den mån indrivningsavgiften överstiger etthundra kronor, tillfaller avgiften statsverket», samt att »i övrigt länder till efterrättelse vad särskilt finnes föreskrivet rörande disposition av stadgad indrivningsavgift».

Utredningsmännen anse, att indrivningsavgift för nöjesskatt bör utgå i överensstämmelse med vad som nu gäller i fråga om omsättningsskatt. Bestämmelser härom ha upptagits i 14 § andra stycket. Av uttrycket »skattebelopp, som överlämnats till utmättningsman för indrivning» torde klart framgå, att indrivningsavgift icke skall erläggas vid frivillig betalning till uppbördsmyndighet, även om betalningen sker efter utgången av den stadgade betalningsterminen. Givetvis bör uppbördsmyndigheten genom krav söka ernå frivillig betalning innan utmättningsman anlitas. Även för Stockholms vidkommade, där uppbördsmyndigheten även är utmättningsman, torde den föreslagna bestämmelsens avfattning medge en tillämpning i enlighet med vad ovan angivits.

16 §.

Motsvarar nuvarande 15 § med formell jämkning.

17 §.

Av 8 § i förordningen framgår att skyldighet att erlægga nöjesskatt som regel åvilar nöjestillställningens anordnare men att sådan skyldighet ibland kan åvila den som helt eller delvis abonnerat en föreställning. Vad i denna

kungörelse stadgats om anordnare av nöjeställning måste i dylika fall vara tillämpligt å abonnenten. Ett stadgande härom har upptagits i denna paragraf.

Stockholm den 10 februari 1945.

JOËL LAURIN.

(Skiljaktighet se under avd. 10 ovan.)

ALARIK LUNDBERG.

SVEN D'AILLY.

/ *Nils Rappe.*

F ö r s l a g
till
förordning om nöjesskatt.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

För nöjestillställning, till vilken allmänheten har tillträde mot avgift, skall erläggas nöjesskatt.

2 §.

Med nöjestillställning avses i denna förordning:

- a) scenisk, deklamatorisk, musikalisk, koreografisk eller annan konstnärlig underhållning;
- b) biografföreställning;
- c) uppvisning eller tävling i sport, idrott eller gymnastik;
- d) annan uppvisning, förevisning eller tävling, vare sig den avser människor, djur eller föremål;
- e) danstillställning;
- f) marknads- och tivolinöjen; samt
- g) annan tillställning, som till sin art och sitt syfte är jämförlig med de ovan angivna.

Till nöjestillställning hänföres dock icke utställning, ej heller museum och liknande inrättning samt ej heller annan tillställning, om den tjänar vetenskapligt ändamål eller anordnas i undervisnings- eller uppfostringssyfte.

3 §.

Såsom nöjestillställning, till vilken allmänheten äger tillträde, skall anses jämväl nöjestillställning, till vilken tillträde är beroende av medlemskap i viss förening eller av inbjudning, därest tillställningen uppenbarligen utgör del av rörelse, som föreningen eller inbjudaren driver uteslutande eller väsentligen för anordnande av dylika tillställningar, eller tillställningen ingår i ett offentligt nöjesföretags rörelse och äger rum i offentlig lokal (abonnerad föreställning), eller ock tillställningen eljest, såsom med avseende å omfattningen av den krets som äger tillträde eller de villkor varunder tillträde lämnas, är att jämställa med tillställning, till vilken allmänheten har tillträde.

4 §.

Nöjesskatten utgår med tjugu procent av de för tillträde till nöjestillställningen erlagda avgifternas sammanlagda belopp.

För uppvisning eller tävling i icke professionell idrott eller gymnastik eller i hästsport skall dock nöjesskatten utgå endast å det belopp, varmed summan av de erlagda avgifterna överstiger tvåtusen kronor.

5 §.

Till avgift för nöjestillställning hänföres jämväl förköpsavgift samt sådan program- eller garderobsavgift eller därmed jämförlig avgift, vars erläggande utgör villkor för tillträde.

I fråga om marknads- och tivolinöjen, som avses i 1 § andra stycket lotteriförordningen den 19 maj 1939, skall avgiften anses utgöra bruttoinkomsten med avdrag av värdet av de vinster, som utlämnats till deltagarna, dock med iakttagande av att nämnda avdrag må utgöra högst en tredjedel av bruttoinkomsten.

6 §.

Anordnas danstillställning, till vilken allmänheten äger tillträde, i lokal eller å plats, där utskänkning av spritdrycker, vin, pilsnerdricka eller alkoholfria drycker samtidigt må äga rum, eller i annan därmed i obehindrad inre förbindelse stående lokal, skall, ändock att särskild avgift för tillträde till danstillställningen icke uppbäres eller avgift uppbäres med lägre belopp än nedan sägs, nöjesskatt utgå som om avgift för varje person, vilken äger rätt att deltaga i dansen, erlagts med

- a) fem kronor, där utskänkning av spritdrycker må äga rum,
- b) tre kronor, där utskänkning av vin men ej spritdrycker må äga rum, samt
- c) två kronor, där utskänkning av endast pilsnerdricka eller alkoholfria drycker må äga rum.

Uttages vid sådan tillställning avgift för varje dans, skall dock i stället nöjesskatt utgå såsom om avgift för varje dansande par erlagts med minst 50, 30 eller 15 öre för de under a)—c) angivna olika slagen av utskänkingsställen.

7 §.

Är tillställning sammansatt av skilda delar eller eljest av blandad natur och uppkommer på grund därav fråga huruvida nöjesskatt för densamma skall utgå eller fråga huruvida 4 § andra stycket skall äga tillämpning, skall bedömandet bero av tillställningens huvudsakliga innehåll och syfte.

Uttages särskild inträdesavgift för tillträde till lokal eller område, inom vilket de besökande erhålla tillgång till skilda nöjestillställningar, skall, oavsett om avgift för de särskilda nöjestillställningarna uttages eller icke, nöjesskatt utgå jämväl å inträdesavgiften, såvida denna ej kan anses huvudsakligen avse tillgång till själva lokalen eller området och till anordningar, vilka ej enligt denna förordning äro att anse som nöjestillställningar.

8 §.

Nøjesskatten skall erläggas av den som anordnar nöjestillställningen.

Har någon abonnerat en föreställning helt eller delvis samt för tillträde till densamma uttagit avgifter av deltagarna, skall föreställningens anordnare erlægga skatt å den till honom erlagda betalningen samt abonnenten, därest de till honom erlagda avgifternas sammanlagda belopp överstiger nämnda betalning, skatt å det överskjutande beloppet.

9 §.

Det åligger kommun, inom vars område nöjestillställning äger rum, att genom den myndighet, som har att verkställa uppbörd av kommunalutskylder, tillse att denna förordning efterleves, fastställa nöjesskattens belopp samt uppbära densamma.

10 §.

Av nöjesskattens belopp skall nittiosju procent lika fördelas mellan statsverket och kommunen samt tre procent avsättas till en fond, som enligt Kungl. Maj:ts bestämmande skall användas till främjande av teater- och musiklivet.¹

¹ Rörande denna paragraf är utredningsmannen Laurin skiljaktig och föreslår följande lydelse: »Nøjesskatten skall lika fördelas mellan statsverket och kommunen».

11 §.

Äger nöjestillställning rum inom två eller flera kommuner och kunna upp-
bördsmyndigheterna i dessa kommuner ej överenskomma om nöjesskattens
uttagande och fördelning, har vederbörande länsstyrelse att på framställning
förordna därom. Höra kommunerna under olika länsstyrelser, bestämma
dessa gemensamt.

12 §.

Skall behållning av nöjestillställning användas uteslutande för välgörande
eller allmännyttigt ändamål, såsom för beredande av hjälp åt behövande eller
sjuka, för främjande av barns eller ungdoms vård, fostran eller utbildning
eller för stödjande av rikets försvar, må länsstyrelsen, efter hörande av kom-
munen, medgiva befrielse från nöjesskatten.

Skall behållningen användas till viss del för sådant ändamål och till viss
del för annat, må befrielse av motsvarande del av nöjesskatten medgivas.

13 §.

Kommunen må, när skäl därtill äro, medgiva befrielse från den kommu-
nen tillkommande andelen av nöjesskatten.

De som utöva kommunens beslutanderätt må överlåta åt den i 9 § avsedda
myndigheten eller åt annan nämnd eller styrelse att å kommunens vägnar be-
sluta i frågor om sådan befrielse.

14 §.

Befrielse enligt 12 eller 13 § må meddelas antingen innan tillställning ägt
rum eller senare. Medgives befrielse sedan nöjesskatten redan erlagts, skall
den återbetalas.

Befrielse må dock icke meddelas i anledning av ansökan som inkom-
mit senare än tre månader efter det nöjestillställning ägt rum.

15 §.

I fråga om nöjestillställning, som hålles inom municipalsamhälle eller
inom köping som ej utgör egen kommun, skall vad i denna förordning sägs
om kommun äga motsvarande tillämpning å municipalsamhället eller kö-
pingen.

16 §.

Erforderliga föreskrifter om inbetalning och indrivning av nöjesskatt, om
kontroll över nöjesskattens utgörande samt om ordningen för anförande av
besvär över uppbördsmyndighets eller länsstyrelses beslut i ärende rörande
nöjesskatt meddelas av Kungl. Maj:t.

17 §.

Denna förordning äger icke tillämpning å nöjestillställning, anordnad av
kungl. teatern eller kungl. dramatiska teatern.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1945, från och med vilken
dag förordningen den 14 juni 1940 (nr 478) om nöjesskatt skall upphöra att
gälla.

Sistnämnda förordning skall dock gälla i fråga om nöjestillställning, som
tagit sin början före den 1 oktober 1945.

Förslag

till

kungörelse med tillämpningsföreskrifter till förordningen om nöjesskatt.

Kungl. Maj:t, som denna dag utfärdat förordning om nöjesskatt, har be-
träffande tillämpningen av sagda förordning funnit gott förordna som följer.

1 §.

Myndighet, hos vilken enligt gällande bestämmelser anmälan om nöjes-
tillställning, som avses i förordningen om nöjesskatt, skall göras eller till-
stånd därtill sökas, är skyldig att ofördröjligen underrätta vederbörande upp-
bördsmyndighet om skedd anmälan eller lämnat tillstånd ävensom att, i den
utsträckning länsstyrelsen bestämmer, inom åtta dagar efter varje månads
utgång till länsstyrelsen inkomma med uppgift å nöjestillställningar, som ägt
rum under månaden.

2 §.

Nøjesskatten skall inbetalas

- a) för tillställningar vid fasta nöjesetablissemang för varje vecka inom näst-
påföljande veckas utgång;
- b) för andra tillställningar, som givas under minst åtta dagar i följd, för
varje vecka senast å första söckendagen i nästpåföljande vecka; och
- c) för övriga tillställningar å första söckendagen efter det desamma ägt
rum.

Uppbördsmyndigheten äger, när den finner skäl därtill, påfordra, att god-
känd säkerhet ställes för skattens behöriga inbetalande eller att skatten er-
lägges, innan tillställningen äger rum, ävensom medgiva uppskov med skat-
tens gäldande under viss kortare tid.

3 §.

Då nöjesskatten enligt bestämmelse av uppbördsmyndigheten skall erläg-
gas förskottsvis, skall densamma beräknas till ett belopp motsvarande den
vid utsålt hus utgående skatten eller, där sådan beräkning ej kan äga rum,
efter annan lämplig, av uppbördsmyndigheten bestämd grund.

Visar sig sedermera, att förskottsvis erlagd skatt över- eller understiger vad
som rätteligen skall utgå, återställes vad för mycket erlagts eller fyller bristen
i samband med avgivande av den i 4 § omförmälda deklARATIONEN.

4 §.

Anordnare av nöjestillställning åligger att, då nöjesskatt blivit förskottsvis
erlagd eller godkänd säkerhet för skattens behöriga inbetalande ställts, å
första söckendagen efter den eller de tillställningar, som förskottet eller sä-
kerheten avser, och eljest å den i varje fall för skattens inbetalande stadgade
tiden till uppbördsmyndigheten i två exemplar överlämna på heder och sam-
vete avgiven deklARATION, vilken särskilt för varje tillställning skall upptaga

antalet erlagda avgifter i olika prislägen ävensom avgifternas sammanlagda belopp. Avser erlagd avgift flera tillställningar, skall den upp- tagas i deklARATIONEN för den första av dem. Avser deklARATIONEN nöjes- tillställning, varom i 5 § andra stycket förordningen stadgas, skall tillika an- givas värdet av de vinster som utlämnats till deltagare.

Har befrielse från nöjesskatt enligt 12 § första stycket i förordningen läm- nats innan tillställning ägt rum, vare deklARATIONEN ej erforderlig.

Finnes på förhand uppenbart att avgifterna för tillställning, som avses i 4 § andra stycket i förordningen, icke komma att uppgå till sammanlagt två- tusen kronor, må uppbördsmyndigheten medgiva att deklARATIONEN ej avläm- nas eller ersättes med anmälan eller försäkran, som myndigheten finner lämplig.

5 §.

Uppbördsmyndigheten äger att för fastställande av nöjesskattens belopp taga del av de räkenskaper, som nöjestillställningens anordnare fört, ävensom att vidtaga eller föreskriva för kontrollen å skattens riktiga utgörande i varje särskilt fall behövligen åtgärder.

Uppbördsmyndigheten eller av denna tillsatt kontrollant skall när som helst äga fritt tillträde till lokal, som begagnas för nöjestillställning, och har rätt att, när så i förväg påfordras, där erhålla lämplig sittplats.

Vad i denna paragraf sägs skall gälla jämväl i de fall som i 4 § andra och tredje styckena avses.

6 §.

Har vid skattens fastställande avvikelser skett från deklARATIONEN eller har deklARATIONEN ej avgivits, skall uppbördsmyndigheten vid meddelande av kvitto å erlagd nöjesskatt ange efter vilka grunder skatten för varje särskild tillställning fastställts.

7 §.

Det åligger uppbördsmyndigheten att föra liggare över debiterad skatt samt att inom åtta dagar efter varje månads utgång till länsstyrelsen avgiva redovisning för under månaden debiterad skatt. För kommun, där nöjes- skatt kan beräknas förekomma endast i ringa omfattning, må dock läns- styrelsen medgiva lättnad i denna redovisningsskyldighet.

Vid redovisningen skall fogas det ena exemplaret av deklARATIONERNA.

Den andel av skatten, som tillkommer statsverket och den i 10 § i för- ordningen omnämnda fonden, skall samtidigt med redovisningens avgi- vande insättas å länsstyrelsens postgirokonton eller å statsverkets checkräk- ning i riksbanken för länsstyrelsens räkning.

8 §.

Det åligger länsstyrelsen att utöva kontroll därå, att uppbördsmyndighet uttagit nöjesskatt i fall, då sådan skatt författningens enligt skolat uttagas, samt iakttagit gällande bestämmelser om skattens fastställande och redovisning.

Länsstyrelsen äger för utövan det av denna kontroll enahanda befogenhet, som enligt 5 § tillkommer uppbördsmyndigheten i orten.

9 §.

Befinnes vid länsstyrelsens granskning av uppbördsmyndighets redovi- ning, att myndigheten underlåtit att utkräva nöjesskatt eller att skatt utta- gits med för lågt belopp, må länsstyrelsen ålägga anordnaren av nöjestillstäl- lningen att inom tio dagar från det han erhållit del av länsstyrelsens beslut inbetala felande belopp till länsstyrelsen.

10 §.

Det åligger länsstyrelsen att i enahanda ordning, som i kungörelsen den 23 maj 1924 (nr 178) angående avlämnande till riksräkenskapsverket av årsräkenskaper m. m. är stadgat om insändande av avskrifter av inkomst- och utgiftsjournaler samt inkomst- och utgiftsböcker jämte tillhörande verifikationer, till riksräkenskapsverket insända uppgift å medgivna befrielser från nöjesskatt enligt 12 § i förordningen.

11 §.

Underlåter någon utan giltigt skäl att inom föreskriven tid avgiva deklARATION eller, då deklARATION befunnits ofullständig, att på anmodan av upp-
bördsmyndigheten inom förelagd tid fullständiga densamma, vare förlustig rätten att överklaga upp-
bördsmyndighetens beslut rörande det skattebelopp, för vars fastställande deklARATIONEN skolat ligga till grund.

12 §.

Om ansvar i vissa fall för den som i deklARATION lämnat oriktig uppgift stadgas i skattestrafflagen.

Underlåter anordnare av nöjestillställning att fullgöra vad upp-
bördsmyndighet enligt 5 § eller länsstyrelse enligt 8 § påfordrar eller föreskriver, böte högst 300 kronor.

Böter tillfalla kronan.

13 §.

Den som icke åtnöjes med upp-
bördsmyndighets beslut rörande nöjesskatt och som ej till följd av stadgandet i 11 § förlorat sin rätt till talan, äger i beslutet söka rättelse genom besvär hos länsstyrelsen senast å trettionde dagen från det han av beslutet erhållit del.

I länsstyrelsens utslag i anledning av besvär enligt första stycket, så ock i länsstyrelsens beslut i annat ärende rörande nöjesskatt, må ändring sökas hos Konungen senast å trettionde dagen från det klaganden av beslutet erhållit del; dock äge menighet, som klagat, tillgodonjuta femton dagar längre besvärstid än nu sagts.

14 §.

Erläggas icke fastställd nöjesskatt inom den för varje fall stadgade tiden, må indrivning av skatten genast äga rum.

Vid betalning av skattebelopp, som överlämnats till utmättningsman för indrivning, skall tillika erläggas indrivningsavgift med fyra öre för varje full krona av beloppet, dock ej mindre än tjugufem öre. I den mån indrivningsavgiften överstiger etthundra kronor, tillfaller avgiften statsverket. I övrigt länder till efterrättelse vad särskilt finnes föreskrivet rörande disposition av stadgad indrivningsavgift.

15 §.

I fråga om debitering, upp-
börd, indrivning, redovisning, restitution, avkortning och avskrivning samt efterkrav av nöjesskatt skall, i den mån särskilda bestämmelser icke meddelats, vad i gällande författningar rörande krono- och kommunalutskylder i sådant avseende föreskrivits i tillämpliga delar gälla.

16 §.

Formulär till deklARATIONER samt till liggare och redovisning, varom i 7 § sägs, fastställas av riksräkenskapsverket.

Blanketter enligt nämnda formulär skola tryckas genom blankettkommissionens försorg och efter rekvisition tillhandahållas uppbördsmyndigheterna på statsverkets bekostnad.

17 §.

Vad i denna kungörelse stadgas om anordnare av nöjestillställning skall äga motsvarande tillämpning å sådan abonnent av nöjestillställning, som omförmäles i 8 § andra stycket i förordningen.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 oktober 1945, från och med vilken dag kungörelsen den 14 juni 1940 (nr 481) med tillämpningsföreskrifter till förordningen den 14 juni 1940 (nr 478) om nöjesskatt skall upphöra att gälla.

Sistnämnda kungörelse skall dock alltjämt gälla i fråga om nöjestillställning, som tagit sin början före den 1 oktober 1945.
